

ΑΠΟΦΑΣΗ ΑΡΙΘΜ. 690/2019*
Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ
ΣΕ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ

Συνεδρίασε στην Αίθουσα Συνεδριάσεων του 1ου ορόφου του κτιρίου των γραφείων της, επί της οδού Κότσικα 1Α, Αθήνα, την 12^η Ιουνίου 2019, ημέρα Τετάρτη και ώρα 11:00 π.μ, με την εξής σύνθεση:

Πρόεδρος: Βασιλική Θάνου-Χριστοφίλου

Μέλη: Άννα Νάκου (Αντιπρόεδρος)

Νικόλαος Ζευγώλης,

Παναγιώτης Φώτης,

Ιωάννης Παύλοβιτς (Εισηγητής),

Ιωάννης Στεφάτος

Ιωάννης Πετρόγλου και

Σωτήριος Καρκαλάκος

Γραμματέας: Ηλιάνα Κούτρα.

Θέμα της συνεδρίασης: Αυτεπάγγελτη λήψη ασφαλιστικών μέτρων κατά το άρθρο 25 παράγραφος 5 ν. 3959/2011 κατά της εταιρίας ΕΛΜΙΝ ΒΩΞΙΤΕΣ Α.Ε, που δραστηριοποιείται στην αγορά παραγωγής και εμπορίας βωξίτη, σε συνέχεια και του αιτήματος λήψης ασφαλιστικών μέτρων υπ' αριθμ. πρωτ. 7829/20.12.2018 καθώς και της υπ' αριθμ. 6633/23.9.2016 καταγγελίας της εταιρίας Μυτιληναίος Ανώνυμη Εταιρία - Όμιλος επιχειρήσεων κατά των εταιριών Kerneos SA και ΕΛΜΙΝ ΒΩΞΙΤΕΣ ΑΕ.

Πριν την έναρξη της συζητήσεως, η Πρόεδρος της Επιτροπής όρισε Γραμματέα της υπόθεσης την υπάλληλο, Ηλιάνα Κούτρα με αναπληρώτρια την Ευαγγελία Ρουμπή.

Στη συζήτηση οι νομίμως κλητευθείσες εταιρίες παραστάθηκαν ως εξής: 1) η εταιρία ΕΛΜΙΝ ΒΩΞΙΤΕΣ ΑΕ παραστάθηκε με τους νομίμους εκπροσώπους της, [...] και [...], μετά των πληρεξουσίων δικηγόρων, Δημητρίου Τζουγανάτου, Νικολάου Κοσμίδη,

---

* Η παρούσα απόφαση εκδίδεται σε τρεις (3) επιπλέον εκδόσεις με τα διακριτικά: (1) Έκδοση για το ΦΕΚ, (2) «Έκδοση για την εταιρία «ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ HOLDINGS SA», (3) «Έκδοση για την εταιρία «ΕΛΜΙΝ ΒΩΞΙΤΕΣ ΑΕ». Από την έκδοση για το ΦΕΚ έχουν αφαιρεθεί τα απόρρητα επιχειρηματικά στοιχεία (όπου η ένδειξη [...]), τα οποία δεν θα πρέπει να περιέλθουν σε γνώση του αντίστοιχου αποδέκτη της έκδοσης, σύμφωνα με το άρθρο 41 του ν. 3959/2011 (ΦΕΚ 93 Α'/20.4.2011), όπως ισχύει, και τον Κανονισμό Λειτουργίας και Διαχείρισης της Επιτροπής Ανταγωνισμού (ΦΕΚ 54 Β'/16.1.2013). Όπου ήταν δυνατό τα στοιχεία που παραλείφθηκαν αντικαταστάθηκαν με ενδεικτικά ποσά και αριθμούς ή με γενικές περιγραφές (εντός [...]).

Αγγελικής Κοτσαντώνη και Carlotte Beauchataud. Επίσης, με την άδεια της Προέδρου παρακολούθησε τη συνεδρίαση ο ασκούμενος δικηγόρος, Μάριος Τόκας και 2) η εταιρία ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ ΑΕ - ΟΜΙΛΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ, με τους νομίμους εκπροσώπους της, [...], [...], [...], [...] και [...], μετά των πληρεξουσίων δικηγόρων Δημητρίου Διακόπουλου, Ασημάκη Κομνηνού και Αντώνιου Γεωργόπουλου. Επίσης, ως τεχνικοί σύμβουλοι της εταιρίας παρακολούθησαν τη συζήτηση της υπόθεσης, οι [...] και [...].

Η εταιρία ΕΛΜΙΝ ΒΩΞΙΤΕΣ ΑΕ με το Υπομνήμά της¹ κατέθεσε στην Υπηρεσία πρόταση ανάληψης δεσμεύσεων, σύμφωνα με την οποία «*Η ΕΛΜΙΝ ΒΩΞΙΤΕΣ Α.Ε. θα προμηθεύσει τη ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ με επιπλέον [...] τόνους βωξίτη για το έτος 2019, με αποτέλεσμα οι συνολικές προς παράδοση ποσότητες μέχρι 31.12.2019 να ανέλθουν σε [...] ΜΤ. Οι τιμές και οι βασικές και εγγυημένες προδιαγραφές του προϊόντος θα είναι αυτές που ήδη εφαρμόζουν τα μέρη το 2019*». Ως αποτέλεσμα της εν λόγω πρότασης «...*οι συνολικές προς παράδοση ποσότητες μέχρι 31/12/2019 να ανέλθει στις [...] μετρικούς τόνους*»².

Η παρούσα συνεδρίαση διεκόπη προκειμένου να συνταχθεί εισήγηση επί της ως άνω πρότασης από την εταιρία ΕΛΜΙΝ ΒΩΞΙΤΕΣ ΑΕ, η οποία μετά τη σύνταξη της σχετικής εισήγησης συνεχίσθηκε κατά τη συνεδρίαση της Επιτροπής, 19 Ιουνίου 2019, ημέρα Τετάρτη και ώρα 11:00 π.μ.

Η Επιτροπή κατά τη συνεδρίασή της 19^{ης} Ιουνίου 2019, εξέτασε τόσο την ως άνω πρόταση ανάληψη δεσμεύσεων, όσο και την βελτιωμένη πρόταση ανάληψης δεσμεύσεων που κατατέθηκε από την εταιρία ΕΛΜΙΝ ΒΩΞΙΤΕΣ ΑΕ κατά την διάρκεια της συνεδρίασης, σύμφωνα με την οποία (βελτιωμένη πρόταση)

«1. Η ΕΛΜΙΝ ΒΩΞΙΤΕΣ Α.Ε. θα προμηθεύσει τη ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ με επιπλέον 6.000 τόνους βωξίτη για το έτος 2019, με αποτέλεσμα οι συνολικές προς παράδοση ποσότητες μέχρι 31.12.2019 να ανέλθουν σε [...] ΜΤ. Οι τιμές και οι βασικές και εγγυημένες προδιαγραφές του προϊόντος θα είναι αυτές που ήδη εφαρμόζουν τα μέρη το 2019

2. Η ΕΛΜΙΝ ΒΩΞΙΤΕΣ θα καταβάλει τις μέγιστες δυνατές προσπάθειες για να επιτύχει την παραγωγή ποσότητας μεγαλύτερης από [...] τόνους για το έτος 2019. Ενδεικτικά έχει ήδη εκκινήσει διαπραγματεύσεις με το σωματείο των εργαζομένων για να προστεθούνε δύο ακόμα βάρδιες τα Σάββατα, δύο ακόμα οκτάωρα. Εφόσον η παραγωγή υπερβεί τους [...] τόνους, η ΕΛΜΙΝ ΒΩΞΙΤΕΣ θα πωλήσει στην ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ ποσοστό ίσο με το [...] % των ποσοτήτων που θα παραχθούνε μετά την υπέρβαση του ανωτέρω ορίου^[3].

3. Η προμήθεια των ανωτέρω υπερβαλλουσών ποσοτήτων τόνων θα γίνεται με τη σύναψη μηνιαίων συμφωνιών από τον Αύγουστο του 2019 και ύστερα βάσει των μηνιαίων

¹ Βλ. σχετικά σελ. 18-20 του Υπομνήματος της εταιρείας.

² Βλ. Πρακτικά ΕΑ υπ' αριθ. 54/12.06.2019, σελ. 4.

³ Βλ. σχετικά Πρακτικά ΕΑ υπ' αριθ. 56/19.06.2019, σελ. 74. Σύμφωνα με την εταιρεία «...Εδώ έχουμε λοιπόν εκτιμώμενη μέγιστη παραγωγή σε αυτό το στάδιο [...] τόνους, αυτά είναι τα νέα δεδομένα, συνεπώς υπό την πρόταση αυτή θα είναι δυνατή η προμήθεια στην ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ επιπλέον [...] τόνων, αυτό είναι το [...] % της παραγωγής μεταξύ [...] και [...] τόνων. Το [...] % αυτό μεταφράζεται σε [...] τόνους επιπλέον έως το τέλος του 2019.». Βλ. σχετικά ο.π., σελ. 75.

προβλέψεων παραγωγής. Η ποιότητα των ανωτέρω υπερβαλλουσών ποσοτήτων θα είναι ίδια σε ποσοστό, σε αναλογία δηλαδή, με την αναλογία την ποιοτική μεταξύ του βασικού βωξίτη MET1 και MET2, όπως ισχύει για την ήδη συναφθείσα σύμβαση, για την ήδη υπάρχουσα συμβατική παραγωγή του 2019. Η αναλογία δηλαδή αυτή είναι [...] προς [...], [...] βασικό βωξίτης, [...] βωξίτης MET⁴.».

Στην αρχή της συνεδρίασης της 19^{ης} Ιουνίου 2019 η Πρόεδρος έδωσε το λόγο στον Εισηγητή της υπόθεσης Ιωάννη Παύλοβιτς, ο οποίος ανέπτυξε συνοπτικά την υπ' αριθ. πρωτ. οικ. 4006/13.6.2019 γραπτή Εισήγησή του επί των δεσμεύσεων που προτείνονται από την εταιρία ΕΛΜΙΝ ΒΩΞΙΤΕΣ ΑΕ, σύμφωνα με το άρθρο 25 παρ. 6 του ν. 3959/2011, όπως ισχύει, και την υπ' αριθ. 588/2014 απόφαση της Επιτροπής Ανταγωνισμού, αναφορικά με τις αιτιάσεις, οι οποίες περιέχονται στην υπ' αριθ. πρωτ. 3571/24.5.2019 Έκθεσή του και πρότεινε την απόρριψη της πρότασης ανάληψης δεσμεύσεων από την ΕΛΜΙΝ ΒΩΞΙΤΕΣ ΑΕ για τους λόγους που αναφέρονται αναλυτικά στη γραπτή εισήγησή του.

Ακολουθώντας, τον λόγο έλαβαν οι νόμιμοι εκπρόσωποι και οι πληρεξούσιοι δικηγόροι των ενδιαφερομένων μερών, οι οποίοι τοποθετήθηκαν επί της προαναφερόμενης Εισήγησης για τις προτεινόμενες δεσμεύσεις, ανέπτυξαν τις απόψεις τους, έδωσαν διευκρινίσεις και απάντησαν σε ερωτήσεις που τους υπέβαλαν η Πρόεδρος και τα μέλη της Επιτροπής.

Η Επιτροπή στη συνέχεια στην ίδια συνεδρίαση μετά την ολοκλήρωση των τοποθετήσεων των μερών, διασκέφθηκε και αποφάνθηκε κατά πλειοψηφία (έξι έναντι ενός) ότι πρέπει να απορριφθούν οι προτεινόμενες δεσμεύσεις, με το από 7/6/2019 υπόμνημα εκ μέρους της εταιρείας ΕΛΜΙΝ ΒΩΞΙΤΕΣ ΑΕ. για τους λόγους που αναφέρονται αναλυτικά στη γραπτή εισήγησή του Εισηγητή της υπόθεσης Ιωάννη Παύλοβιτς. Σχετικά με την βελτιωμένη πρόταση ανάληψης δεσμεύσεων που υποβλήθηκε από την εταιρία, η Επιτροπή αποφάνθηκε ότι το υπό στοιχείο 2 σκέλος της εξαρτάται από γεγονός μέλλον και αβέβαιο, δηλαδή από την τυχόν συναίνεση ή μη του σωματείου των εργαζομένων, πέραν και του γεγονότος ότι εξαρτάται από τη συμφωνία τρίτου μέρους, δηλαδή της ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ, η οποία ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ ρητά εξέφρασε την αντίρρησή της ως προς τις δεσμεύσεις αυτές. Όσον αφορά δε το υπό στοιχείο 3 σκέλος της προτάσεως, η Επιτροπή θεωρεί ότι ενέχει και κάποια ασάφεια, δεδομένου ότι αυτή τη στιγμή με τα υπάρχοντα στοιχεία η Επιτροπή δεν μπορεί να κρίνει, να αποφανθεί αν το προτεινόμενο είναι και κατά πόσον ωφέλιμο για την εταιρία ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ, δεδομένου ότι η ίδια η εταιρία αρνείται ότι αυτό είναι επ' ωφελεία της⁵.

Ένα μέλος της Επιτροπής, ο Ιωάννης Στεφάτος, είχε την άποψη ότι πρέπει να δεχθεί η Επιτροπή την αρχική πρόταση των [...] τόνων, διότι θεωρεί ότι με αυτόν τον τρόπο επιλύεται η διαφορά μεταξύ των μερών.

Η Επιτροπή μετά την απόρριψη των προτάσεων ανάληψης δεσμεύσεων εκ μέρους της ΕΛΜΙΝ ΒΩΞΙΤΕΣ ΑΕ συνέχισε την εξέταση της υπόθεσης την 27^η Ιουνίου, ημέρα

⁴ Ο.π., σελ. 75.

⁵ Βλ. σχετικά Πρακτικά ΕΑ υπ' αριθ. 56/19.06.2019, σελ. 115.

Πέμπτη και ώρα 10:00 π.μ. και ολοκλήρωσε τη συζήτησή της την 28^η Ιουνίου 2019, ημέρα Παρασκευή και ώρα 11:00 π.μ. Στην αρχή της συνεδρίασης η Πρόεδρος έδωσε τον λόγο στον Εισηγητή της υπόθεσης Ιωάννη Παύλοβιτς, ο οποίος ανέπτυξε συνοπτικά την υπ' αριθ. πρωτ. οικ. 3571/24.5.2019 γραπτή Εισήγησή του επί της υπόθεσης και πρότεινε με δεδομένο ότι συντρέχουν οι προϋποθέσεις του άρθρου 25 παρ. 5 του ν. 3959/2011, τη λήψη εκ μέρους της Επιτροπής αυτεπαγγέλτως ασφαλιστικών μέτρων κατά της ανώνυμης εταιρείας με την επωνυμία «ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΙ ΒΩΞΙΤΕΣ Ανώνυμος Εταιρεία» και το διακριτικό τίτλο «ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΙ ΒΩΞΙΤΕΣ ΑΕ», πλέον «ΕΛΜΙΝ ΒΩΞΙΤΕΣ ΑΕ» (εφεξής και «ΕΒ»), τα οποία θα ισχύουν μέχρι την έκδοση οριστικής απόφασης επί της κύριας υπόθεσης και στα οποία ιδίως μπορούν να περιληφθούν τα κατωτέρω:

- (i) Η εταιρεία ΕΒ να προμηθεύσει την ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ με τις απαιτούμενες ποσότητες βωξίτη για το έτος 2019, αντίστοιχα με τις ποσότητες και σύμφωνα με τους όρους προμήθειας ποσοτήτων μεικτού προϊόντος βωξίτη του 2018, για την αντιμετώπιση του πιθανολογούμενου συστημικού κινδύνου στις σχετικές αγορές. Προς υλοποίηση του εν λόγω μέτρου, η ΕΒ θα πρέπει να προβεί, εντός 10 ημερών από την κοινοποίηση της απόφασης ασφαλιστικών μέτρων, στην πρόσκληση σε διαπραγμάτευση προς την ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ ώστε να τροποποιηθεί άμεσα η εν ισχύ από 22/03/2019 υπογραφείσα, με επιφύλαξη εκ μέρους της ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ, σύμβαση μεταξύ των δύο μερών. Η εν λόγω διαπραγμάτευση θα περατωθεί εντός προθεσμίας ενός μηνός από την εκκίνηση. Η εταιρεία ΕΒ να κοινοποιήσει στην ΕΑ αποδεικτικά των εν λόγω περιγραφόμενων ενεργειών εντός 10 ημερών από την περάτωσή τους.
- (ii) Η εταιρεία ΕΒ να εκκινήσει διαπραγματεύσεις με την ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ με σκοπό τη σύναψη σύμβασης για την προμήθεια βωξίτη, ικανή να διασφαλίσει την ομαλή λειτουργία της ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ και της κατάντη αγοράς για την περίοδο μετά τη λήξη της ισχύουσας ως άνω τροποποιηθείσας σύμβασης. Η εν λόγω διαπραγμάτευση θα πρέπει να εκκινήσει εντός 10 ημερών από την κοινοποίηση της απόφασης ασφαλιστικών μέτρων και να περατωθεί εντός προθεσμίας δύο μηνών από την εκκίνησή της. Η εταιρεία ΕΒ να κοινοποιήσει αποδεικτικό των ενεργειών της, εντός 10 ημερών από τη λήξη των διαπραγματεύσεων.
- (iii) Τα μέρη να εκκινήσουν τις απαιτούμενες ενέργειες για την αξιοποίηση των κοιτασμάτων (παραχωρήσεων) που κατέχουν από κοινού, εντός 10 ημερών από την κοινοποίηση της απόφασης ασφαλιστικών μέτρων. Η εταιρεία ΕΒ να κοινοποιήσει στην ΕΑ αποδεικτικά της κατάληξης των ανωτέρω ενεργειών, οι οποίες σε κάθε περίπτωση θα πρέπει να ξεκινήσουν εντός 10 ημερών από την κοινοποίηση της απόφασης ασφαλιστικών μέτρων και να ολοκληρωθούν ενός (2) μηνών από την εκκίνηση των διαπραγματεύσεων.

Στη συνέχεια τον λόγο έλαβαν οι νόμιμοι εκπρόσωποι, οι πληρεξούσιοι δικηγόροι και οι τεχνικοί σύμβουλοι των ενδιαφερόμενων μερών, οι οποίοι τοποθετήθηκαν επί της προαναφερόμενης Εισήγησης για τις προτεινόμενες δεσμεύσεις, ανέπτυξαν τις απόψεις

τους, έδωσαν διευκρινίσεις και απάντησαν σε ερωτήσεις που τους υπέβαλαν η Πρόεδρος και τα μέλη της Επιτροπής.

Για τη θεμελίωση των ισχυρισμών τους οι πληρεξούσιοι δικηγόροι ζήτησαν την εξέταση μαρτύρων. Η Επιτροπή, αποδεχόμενη σχετικό αίτημά τους, εξέτασε τους μάρτυρες: 1) ο [...] και 2) [...].

Με την ολοκλήρωση της ακροαματικής διαδικασίας και την εξέταση των μαρτύρων οι πληρεξούσιοι δικηγόροι ζήτησαν και η Πρόεδρος της Επιτροπής χορήγησε προθεσμία μίας ημερολογιακής εβδομάδος μετά την παραλαβή των πρακτικών από τα ενδιαφερόμενα μέρη, προκειμένου να υποβάλουν τα συμπληρωματικά τους υπομνήματα.

Η Επιτροπή συνήλθε σε διάσκεψη την 30^η Ιουλίου 2019 (ημέρα Τρίτη και ώρα 12:00 μ.μ.), στην ως άνω αίθουσα συνεδριάσεων του 1^{ου} ορόφου των Γραφείων της, με τη συμμετοχή του Εισηγητή Ιωάννη Παύλοβιτς, ο οποίος δεν έλαβε μέρος στην ψηφοφορία, και αφού έλαβε υπόψη τα στοιχεία του φακέλου της κρινόμενης υπόθεσης, την Εισήγηση, τις απόψεις που διατύπωσαν προφορικά τα ενδιαφερόμενα μέρη κατά τη συζήτηση της υπόθεσης και με τα υπομνήματά τα οποία υπέβαλαν, καθώς και τα όσα κατέθεσαν οι μάρτυρες κατά την ακροαματική διαδικασία,

ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΩΣ ΕΞΗΣ:

I. ΕΙΣΑΓΩΓΗ – ΙΣΤΟΡΙΚΟ

1. Την 23.09.2016 υποβλήθηκε στη Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού (εφεξής ΓΔΑ), η υπ' αριθ. πρωτ. 6633 καταγγελία της ανώνυμης εταιρίας με την επωνυμία «ΑΛΟΥΜΙΝΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΒΕΑΕ» και τον διακριτικό τίτλο «ΑΛΟΥΜΙΝΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΒΕΑΕ» (εφεξής και «ΑτΕ») ⁶ πλέον «ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ HOLDINGS SA» (εφεξής και «ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ») κατά α) της ανώνυμης εταιρίας με την επωνυμία «ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΙ ΒΩΞΙΤΕΣ Ανώνυμος Εταιρεία» και το διακριτικό τίτλο «ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΙ ΒΩΞΙΤΕΣ ΑΕ», πλέον «ΕΛΜΙΝ ΒΩΞΙΤΕΣ ΑΕ» ⁷ και β) της «KERNEOS S.A» (εφεξής «KERNEOS») ⁸, οι οποίες ανήκουν πλέον στην πολυεθνική εταιρία IMERYYS SA (εφεξής και «IMERYYS»), αναφορικά με πρακτικές τους στην αγορά παραγωγής και προμήθειας βωξίτη, οι οποίες, κατά τους ισχυρισμούς της ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ, συνιστούν παραβάσεις του άρθρου 2 του Ν. 3959/2011 ή/και του άρθρου 102 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (εφεξής και «ΣΛΕΕ»).

⁶ Η καταγγέλλουσα ΑτΕ ανήκει στον όμιλο επιχειρήσεων «ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ – ΟΜΙΛΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ» (εφεξής και «ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ»), βλ. παρακάτω Ενότητα II, μέσω εξαγοράς το 2005, ενώ το 2017 η ΑτΕ συγχωνεύθηκε μέσω απορρόφησης από τη ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ.

⁷ Βλ. παρακάτω Ενότητα II.

⁸ Βλ. παρακάτω Ενότητα II.

2. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με την καταγγέλλουσα, η ΕΒ και η μητρική της εταιρία KERNEOS, προβαίνουν σε κατάχρηση της μονοπωλιακής θέσης τους στην αγορά ελληνικού διασπορικού βωξίτη μέσω της επιβολής εκμεταλλευτικών όρων και τιμών έναντι της ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ, η οποία τελεί σε σχέση απόλυτης λειτουργικής εξάρτησης από την ΕΒ/ IMERYS, καθώς η καταγγελλόμενη αποτελεί τη μοναδική πηγή τροφοδοσίας της με την εν λόγω πρώτη ύλη που είναι απαραίτητη για τη μεταλλευτική δραστηριότητα της ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ.
3. Συνεπεία των ανωτέρω η ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ υπέβαλε την προαναφερόμενη καταγγελία στην Επιτροπή Ανταγωνισμού (εφεξής και «ΕΑ»), αιτούμενη ταυτόχρονα και την τυχόν έκδοση απόφασης ασφαλιστικών μέτρων ή / και προσωρινής διαταγής.
4. Στις αρχές του Ιανουαρίου του 2017 προκειμένου να συνεχιστεί η ομαλή τροφοδοσία της ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ από την ΕΒ και κατόπιν παρέμβασης του τότε Προέδρου της Επιτροπής Ανταγωνισμού υπήρξε προσωρινός διακανονισμός μεταξύ των δύο μερών, με την υπογραφή σχετικού συνυποσχετικού στο πλαίσιο της προσωρινής ρύθμισης των μεταξύ τους σχέσεων⁹, με λήξη τον Νοέμβριο του 2017.
5. Με την υπογραφή του εν λόγω συνυποσχετικού - υπό την προϋπόθεση της πιστής τήρησης των όρων που διαλαμβάνονταν περί την προμήθεια και μέχρι την έκδοση της απόφασης της ΕΑ επί της καταγγελίας - η ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ παραιτήθηκε από την αίτηση οποιουδήποτε ασφαλιστικού μέτρου ενώπιον διοικητικής ή δικαστικής αρχής αναφορικά με την προμήθεια βωξίτη από την ΕΒ, συμπεριλαμβανομένου του ήδη υποβληθέντος με την καταγγελία της ενώπιον της ΕΑ αιτήματος.
6. Η ισχύς του εν λόγω συνυποσχετικού παρατάθηκε δύο φορές: α) στις 22 Νοεμβρίου του 2017 έως τις 31 Ιανουαρίου 2018 και β) στις 29 Ιανουαρίου του 2018 έως τις 30 Απριλίου του 2018.
7. Τον Μάιο του 2018 υπήρξε εκ νέου προσωρινή συμφωνία μεταξύ των μερών για περαιτέρω αύξηση της τιμής και αλλαγές στη συμβατικά προβλεπόμενη ποιότητα του προς προμήθεια προϊόντος¹⁰, ενώ παράλληλα μεταβλήθηκαν οι συντελεστές και ο τρόπος υπολογισμού τιμών/ποιότητας.¹¹
8. Στις 05.12.2018 η ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ απέστειλε στην Υπηρεσία την με υπ' αριθ. πρωτ. 7362 επιστολή της, στην οποία ανέφερε, με την επίκληση και προσκόμιση των σχετικών στοιχείων, ότι στις 13.11.2018 ο [...], με την ιδιότητα του [...] της Imerys, απέστειλε «επιστολή προθέσεων» προς τον [...], [...] της ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ, με την οποία ενημέρωνε ότι προτίθεται να μειώσει τις ποσότητες που της παραδίδει ετησίως, από [...] τόνους σε [...] τόνους και με βασική τιμή [...]€ ανά μετρικό τόνο και

⁹ Το εν λόγω συνυποσχετικό όρισε ότι η ΕΒ θα προμήθευε βωξίτη στη βασική τιμή των [...] ευρώ ανά μετρικό τόνο υπό τους ίδιους όρους και προϋποθέσεις όσον αφορά στην αναγκαία ετήσια ποσότητα των [...] τόνων και στα ποιοτικά όρια, τα σχετικά πριμ και τις ποινές και τους σχετικούς τρόπους μέτρησης αυτών των ορίων, όπως αυτές ίσχυαν με βάση τις διατάξεις της ισχύουσας μέχρι το τέλος του 2016 σύμβασης προμήθειας βωξίτη. Βλ. σχετικά και Ενότητα VII.1 της παρούσας.

¹⁰ Η τιμή ανά μετρικό τόνο ορίστηκε σε [...] ευρώ, ενώ οι αλλαγές στη συμβατική ποιότητα είχαν ως εξής: αλουμίνα από [...] % σε [...] %, πυρίτιο από [...] % σε [...] %, ασβέστιο από [...] % σε [...] %, ενώ η συμβατική υγρασία παρέμεινε στο [...] %.

¹¹ Σύμφωνα με τους υπολογισμούς της καταγγέλλουσας συνολικά η νέα προσωρινή συμφωνία οδήγησε σε αύξηση της ανά μετρικό τόνο τελικής τιμής του βωξίτη κατά [...] % σε σχέση με το προηγούμενο συνυποσχετικό και κατά [...] % σε σχέση με την τιμή που προβλεπόταν στην τελευταία δεκαετή σύμβαση προμήθειας. Βλ. σχετικά και Ενότητα VII.1 της παρούσας.

επίσης πρότεινε να την προμηθεύσει με συμπληρωματική ετήσια ποσότητα [...] τόνων βωξίτη υψηλού ασβεστίου, σε τιμή [...]€ ανά μετρικό τόνο, επικαλούμενη αδυναμία της να την προμηθεύσει με επιπλέον ποσότητες, η οποία οφείλεται σε περιορισμούς που αντιμετωπίζει σε σχέση με την πραγματική της δυνατότητα παραγωγής¹².

9. Η ΜΥΤΙΑΛΗΝΑΙΟΣ προκειμένου να αποτρέψει τη μείωση της προσφερόμενης ποσότητας βωξίτη, βάσει της επιστολής προθέσεων της ΕΒ/Imerys, υπέβαλε στην Υπηρεσία το υπ' αριθ. πρωτ.7829/20.12.2018 αίτημα για λήψη ασφαλιστικών μέτρων, αυτεπαγγέλτως από την ΕΑ, βάσει του άρθρου 25 παρ. 5 του Ν. 3959/2011. Το εν λόγω αίτημα, ως απολύτως συναφές, συσχετίστηκε από την Υπηρεσία με την ως άνω καταγγελία της ΜΥΤΙΑΛΗΝΑΙΟΣ.
10. Τα βασικά σημεία της καταγγελίας, καθώς και του αιτήματος περί λήψης ασφαλιστικών μέτρων αναφέρονται στην οικεία ενότητα κατωτέρω¹³.

II. ΤΑ ΜΕΡΗ

II.1 IMERYS S.A. – KERNEOS S.A. – ΕΛΜΙΝ ΒΩΞΙΤΕΣ Α.Ε.

11. Η εταιρία IMERYS είναι Γαλλική εταιρία, η οποία δραστηριοποιείται στην εξόρυξη και μετατροπή ορυκτών και ελέγχεται από την Καναδική Power Corporation και την οικογένεια Frère-Bourgeois. Η IMERYS δραστηριοποιείται σε τέσσερις επιχειρηματικούς κλάδους: (α) ενεργειακές λύσεις, (β) διήθηση και πρόσθετα απόδοσης, (γ) κεραμικά υλικά και (δ) μέταλλα υψηλής αντίστασης. Ο γαλλικός όμιλος έχει παρουσία σε περισσότερες από 50 χώρες με περισσότερες από 250 βιομηχανικές τοποθεσίες. Παράλληλα λειτουργεί πάνω από 120 ορυχεία και εξάγει 30 διαφορετικά ορυκτά ή οικογένειες ορυκτών. Το 2014 η IMERYS εξαγόρασε την S&B - που διέθετε παρουσία σε 22 χώρες. Η IMERYS GREECE (πρώην S&B Greece) είναι ο μεγαλύτερος παραγωγός πρωτογενώς επεξεργασμένου περλίτη παγκοσμίως και ο μεγαλύτερος εξαγωγέας μπεντονίτη παγκοσμίως. Το σύνολο σχεδόν των προϊόντων της εταιρίας εξάγεται.
12. Το 2017 η IMERYS εξαγόρασε την KERNEOS¹⁴. Η KERNEOS με έδρα στη Γαλλία αποτελεί πολυσχιδή βιομηχανικό όμιλο γαλλικών συμφερόντων με δραστηριότητα στους κλάδους των πυρίμαχων υλικών, των εξορύξεων, του εξειδικευμένου σκυροδέματος και της μεταλλουργίας. Διαθέτει 11 παραγωγικές μονάδες, παρουσία σε 120 χώρες και το 2015 εμφάνισε πωλήσεις 416 εκατ. Ευρώ.
13. Η KERNEOS από το 2012 ελέγχει, κατά πλειοψηφία, και την ελληνική εξορυκτική εταιρία «ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΜΕΤΑΛΛΕΥΤΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΑΝΩΝΥΜΗ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΗ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ», με δ.τ. «ΕΛΜΙΝ Α.Ε.» (εφεξής και «ΕΛΜΙΝ»). Η εταιρία ΕΛΜΙΝ ιδρύθηκε το Νοέμβριο του 2000 και δραστηριοποιείται στον τομέα της εξόρυξης, επεξεργασίας και εμπορίας βωξίτη κατέχοντας ιδιότητα μεταλλεία και εγκαταστάσεις φόρτωσης στην κεντρική Ελλάδα, Μεταλλευτικές Παραχωρήσεις στην Κεντρική Ελλάδα στους νομούς

¹² Ο.π.

¹³ Βλ. ενότητα V.

¹⁴ Βλ. απόφαση Ε.Επ. Case M.8360 - IMERYS / KERNEOS, της 19.06.2017, η οποία αφορά στην έγκριση της. Βλ. και υπ' αριθ. πρωτ. οικ. 6633/23.09.2016 καταγγελία της ΑτΕ.

Αττικής, Βοιωτίας, Φθιώτιδας, Φωκίδας και Εύβοιας, καθώς και άδειες εκμετάλλευσης και έρευνας στους παραπάνω νομούς, και εξήγγε περίπου το 90% των προϊόντων της (Ευρώπη, Αφρική, Αμερική). Τέλος, σύμφωνα με στοιχεία που προσκόμισε η ίδια η εταιρία¹⁵, τον Φεβρουάριο του 2015 ολοκληρώθηκε η εξαγορά του συνόλου των μετοχών της εταιρίας ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΙ ΒΩΞΙΤΕΣ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ με διακριτικό τίτλο «ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΙ ΒΩΞΙΤΕΣ Α.Ε.»^{16,17} από την KERNEOS.

14. Με τις από 26.8.2016 αποφάσεις των Δ.Σ των εταιρειών «ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΜΕΤΑΛΛΕΥΤΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΑΝΩΝΥΜΗ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΗ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ» και «ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΙ ΒΩΞΙΤΕΣ Α.Ε.» αποφασίσθηκε η συγχώνευση των ανωτέρω εταιρειών, με απορρόφηση της «ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΙ ΒΩΞΙΤΕΣ Α.Ε.» από την εταιρία με την επωνυμία «ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΜΕΤΑΛΛΕΥΤΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΑΝΩΝΥΜΗ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΗ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ» και τον δ.τ. «ΕΛΜΙΝ Α.Ε.» (απορροφώσα). Με την ολοκλήρωση της εν λόγω συγχώνευσης, η απορροφώσα εταιρία (ΕΛΜΙΝ ΑΕ) θα διαθέτει μεταλλευτικές παραχωρήσεις στους Νομούς Αττικής, Βοιωτίας, Εύβοιας, Φθιώτιδας και Φωκίδας με εξαιρετικό μεταλλευτικό δυναμικό και τέσσερα ιδιόκτητα λιμάνια (2 από τα οποία είναι ενεργά)¹⁸.
15. Η ΕΒ εξάγει προϊόντα βωξίτη σε 20 χώρες και σε 4 ηπείρους (Ευρώπη, Ασία, Ν. Αφρική και Β. Αμερική), καλύπτοντας τις αγορές των αλουμινούχων τσιμεντών, τσιμεντών Portland, ορυκτοβαμβάκων κ.λπ, του μεταλλουργικού και μη μεταλλουργικού βωξίτη. Σε ό,τι αφορά την παραγωγή αλουμίνας και αλουμινίου, η εταιρία ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ απορροφά το μεγαλύτερο μέρος του μεταλλουργικού βωξίτη της εταιρίας.
16. Η ΕΒ αποφάσισε την εφαρμογή 3-ετούς επενδυτικού προγράμματος [...] € με έμφαση: στον τομέα της Υγιεινής και Ασφάλειας, τη μεταλλευτική έρευνα, την αγορά καινούριου εξοπλισμού με στόχο την πλήρη ανανέωση του μηχανολογικού στόλου και την περιβαλλοντική αποκατάσταση εξοφλημένων μεταλλείων. Εντός του 2015, πραγματοποιήθηκαν [...], ύψους [...] €. Επιπρόσθετα, με την αύξηση της υπόγειας

¹⁵ Βλ. υπ' αριθ. πρωτ. 8206/22.11.2016 επιστολή παροχής στοιχείων της ΕΒ.

¹⁶ Η ΕΒ, αρχικά είχε συσταθεί υπό την επωνυμία «ΕΛΛΗΝΙΚΟΙ ΒΩΞΙΤΑΙ ΕΛΙΚΩΝΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ Λ. ΜΠΑΡΛΟΣ ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΚΑΙ ΜΕΤΑΛΛΕΥΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ» και πήρε το σημερινό της όνομα το 2013. Εν συνεχεία με τις από 27.11.2013 αποφάσεις των Γενικών Συνελεύσεων των Μετόχων τους, αποφασίσθηκε η απόσχιση του Κλάδου Βωξίτη της Ανώνυμης Εταιρίας με την επωνυμία «S&B ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ ΟΡΥΚΤΑ, ΜΕΤΑΛΛΕΥΤΙΚΗ, ΛΑΤΟΜΙΚΗ, ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ, ΕΜΠΟΡΙΚΗ, ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ, ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΗ, ΤΕΧΝΙΚΗ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ» και τον διακριτικό τίτλο «S & B Βιομηχανικά Ορυκτά Α.Ε.» και η εισφορά του στην εταιρία ΕΒ, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 1-5 του Ν.2166/1993 και τις διατάξεις του Κ.Ν 2190/1920 όπως ισχύει.

¹⁷ Με την από 30.09.2013 απόφαση της Έκτακτης Γενικής Συνέλευσης των Μετόχων της, τροποποιήθηκε το άρθρο ένα (1) του καταστατικού της (επωνυμία), της οποίας Ανώνυμου Εταιρίας η επωνυμία έγινε «ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΙ ΒΩΞΙΤΕΣ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ» και ο διακριτικός της τίτλος «ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΙ ΒΩΞΙΤΕΣ Α.Ε.» και ξενόγλωσσα «EUROPEAN BAUXITES S.A», το πρακτικό της οποίας και καταχωρήθηκε την 03.10.2013 στο Γενικό Εμπορικό Μητρώο (ΓΕΜΗ), με Κωδικό Αριθμό Καταχώρισης 133199, ανακοίνωση δε αυτής της τροποποίησης δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ (Τεύχος Α.Ε, ΕΠΕ και ΓΕΜΗ) 8948/18-12-2013.

¹⁸ Το ανθρώπινο δυναμικό της θα απαρτίζεται από 300 άμεσα απασχολούμενους και 200 περίπου έμμεσους.

παραγωγής βωξίτη, εντός του 2015, πραγματοποιήθηκαν σημαντικές επενδύσεις της τάξης των [...]. € για την ανεύρεση και εκμετάλλευση κοιτασμάτων, με τη διάνοιξη [...]. Οι συνολικές επενδύσεις της εταιρίας για το έτος 2015 ανήλθαν συνολικά σε [...], ενώ για την τελευταία τριετία 2016-2018, ανήλθαν σε [...]€, [...]€ και [...]€ αντίστοιχα.

Π.2 ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ – ΟΜΙΛΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

17. Η ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ (πρώην ΑτΕ) ιδρύθηκε το 1990 και εδρεύει στο Μαρούσι. Είναι εταιρία εισηγμένη στο Χρηματιστήριο Αθηνών, η οποία δραστηριοποιείται κυρίως στους τομείς της μεταλλουργίας, των έργων EPC (Engineering – Procurement – Construction), της ηλεκτρικής ενέργειας και της εμπορίας φυσικού αερίου, καθώς και στις συμμετοχές στο κεφάλαιο άλλων επιχειρήσεων.
18. Ειδικότερα, η ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ αναπτύσσει δραστηριότητα στον τομέα της μεταλλουργίας και μεταλλείων, την οποία έως την συγχώνευση με απορρόφηση το 2017 ασκούσε μέσω της ΑΛΟΥΜΙΝΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΒΕΑΕ. Η ΑτΕ ιδρύθηκε το 1960 ως θυγατρική εταιρία του ομίλου PECHINEY και έκτοτε αποτελεί βιομηχανία παραγωγής πρωτόχυτου αλουμινίου. Ο σκοπός της, σύμφωνα με το άρθρο 2 του καταστατικού¹⁹, είναι, μεταξύ άλλων, η παραγωγή και κατασκευή στην Ελλάδα αλουμίνας και αλουμινίου και η εμπορία τους σε οποιαδήποτε χώρα, η παραγωγή και εμπορία ηλεκτρικής ενέργειας και θερμότητας καθώς και η αγορά και πώληση δικαιωμάτων εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου στην Ελλάδα και το εξωτερικό και η παροχή υπηρεσιών. Το 2003, ο όμιλος ALCAN εξαγόρασε τον όμιλο PECHINEY και, κατ' επέκταση, την ΑτΕ. Το 2005, η ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ εξαγόρασε την ΑτΕ από τον όμιλο ALCAN, ενώ το 2017 η ΑτΕ συγχωνεύθηκε μέσω απορρόφησης από τη ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ. Σήμερα η ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ, μέσω της εμπορικής ονομασίας ΑΛΟΥΜΙΝΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ, ασχολείται με την παραγωγή και εμπορία αλουμίνας, προϊόντων πρωτόχυτου αλουμινίου, τα οποία έχουν τη μορφή μπιγιέτας (ή κολώνας ή κυλίνδρου) και πλάκας.
19. Επιπλέον, η ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ παράγει βωξίτη, μέσω της 100% θυγατρικής της εταιρίας ΔΕΛΦΟΙ – ΔΙΣΤΟΜΟΝ Α.Μ.Ε (εφεξής και «ΔΔ»), η οποία προήλθε από τη συγχώνευση των εταιριών «Βωξίται Δελφών» και «Ελληνικοί Βωξίται Διστόμου» και είναι σήμερα μία από τις δύο ενεργές μεταλλευτικές εταιρίες που ασχολούνται με την εξόρυξη βωξίτη στην Ελλάδα²⁰. Σύμφωνα με δημοσιευμένα στοιχεία της ίδιας της εταιρίας, η ΔΔ είναι ο δεύτερος μεγαλύτερος παραγωγός βωξίτη στην Ελλάδα και κατ' επέκταση στην Ευρώπη, με ετήσια παραγωγή που ανέρχεται σε 630.000 τόνους βωξίτη (το 2017), από υπόγεια εργοτάξια και μόνο²¹. Το σύνολο του εξορυσσόμενου βωξίτη από τη ΔΔ διοχετεύεται στο εργοστάσιο της ΑτΕ για την παραγωγή αλουμίνας και πρωτόχυτου αλουμινίου.
20. Η ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ, αποτελεί πλήρως καθετοποιημένη επιχείρηση παραγωγής πρωτόχυτου αλουμινίου μέσω της διαδικασίας ηλεκτρόλυσης της άνυδρης αλουμίνας.

¹⁹ Βλ. και Ετήσια Οικονομική Έκθεση της χρήσης από 1^η Ιανουαρίου έως και 31 Δεκεμβρίου 2016 της ΑτΕ

²⁰ Βλ. και «Εγγραφο του Άρθρου 4 του Ν. 3401/2005» του Ομίλου Επιχειρήσεων ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ, 06.07.2017

²¹ Βλ. και <http://www.alhellas.com/>

Η παραγωγή αλουμίνας, αλουμινίου και προϊόντων αλουμινίου πραγματοποιείται στις παραγωγικές μονάδες της εταιρίας στον Άγιο Νικόλαο Βοιωτίας, οι οποίες περιλαμβάνουν²²: α) τη μονάδα παραγωγής αλουμίνας, ετήσια παραγωγικής ικανότητας που ξεπερνά τους 820.000 τόνους, β) τη δραστηριότητα ανόδων, που παράγει και εξασφαλίζει την τροφοδοσία της ηλεκτρόλυσης με τις απαραίτητες συναρμολογημένες ανόδους και με δυναμικότητα 95.000 τόνους ψημένων ανόδων ετησίως, γ) τη δραστηριότητα ηλεκτρόλυσης, με ετήσια δυναμικότητα παραγωγής 182.000 τόνους ρευστού αλουμινίου, δ) τη δραστηριότητα του χυτηρίου, όπου το ρευστό μέταλλο χυτεύεται και μορφοποιείται σε κολόνες και πλάκες με δυναμικότητα για 120-125 χιλ. τόνους σε κολόνες και για 60-70 χιλ. τόνους σε πλάκες (η ετήσια παραγωγή ανά προϊόν κυμαίνεται ανάλογα με το εμπορικό πρόγραμμα) και ε) τη δραστηριότητα υποστήριξης παραγωγής, που εξασφαλίζει την ανακατασκευή της επένδυσης των λεκανών ηλεκτρόλυσης και των κάδων χύτευσης.

21. Η ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ στη διετία 2015-2016 προχώρησε στην παραγωγή ειδικών κραμάτων κολονών και πλακών, όπως το High Speed Alloy, για διείδυση σε νέες αγορές. Επίσης, εισήλθε στην εγχώρια αγορά πώλησης καυστικής σόδας (NaOH).
22. Σύμφωνα με τα όσα αναφέρονται στην υπ' αριθ. πρωτ. 6633/23.09.2016 καταγγελία της ΑτΕ, ο ελληνικός βωξίτης αποτέλεσε τον βασικό παράγοντα για την κατασκευή του εργοστασίου παραγωγής αλουμίνας και πρωτόχυτου αλουμινίου της ΑτΕ. Η παραγωγική δραστηριότητα ξεκίνησε το 1966 και έδωσε το έναυσμα για την δημιουργία βιομηχανικών μονάδων μεταποίησης, που τότε ήταν ελάχιστες και χρησιμοποιούσαν εισαγόμενο πρωτόχυτο αλουμίνιο. Στη δεκαετία του 1970, η ΑτΕ με την εμπορική της πολιτική αλλά και με τις δράσεις της σε διάφορους τομείς δημιούργησε έναν από τους σημαντικότερους και ανταγωνιστικότερους εξαγωγικούς κλάδους της ελληνικής βιομηχανίας, με μονάδες έλασης, διέλασης, καλωδίων και χυτηρίων και επιπλέον θεμελίωσε κέντρα τεχνικής εκπαίδευσης και πιστοποίησης ποιότητας προϊόντων. Η ανάπτυξη του κλάδου συνεχίστηκε τα επόμενα χρόνια με επενδύσεις στους δύο σημαντικότερους υποκλάδους, αυτούς της έλασης για την παραγωγή φύλλων αλουμινίου και της διέλασης για την παραγωγή προφίλ αλουμινίου καθώς και με την δημιουργία πολλών μικρότερων μονάδων για την παραγωγή τελικών προϊόντων.
23. Σύμφωνα με τα όσα αναφέρει η ίδια η εταιρία²³, η ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ παραμένει σήμερα η μοναδική εταιρία παραγωγής αλουμίνας και πρωτόχυτου αλουμινίου στην Ελλάδα. Αποτελεί δε τον κύριο πόλο οικονομικής δραστηριότητας στην Βοιωτία. Η ΑτΕ αξιοποιεί ελληνική πρώτη ύλη (βωξίτη) και προσδίδει σε αυτή υπέρ επταπλάσια προστιθέμενη αξία. Εξάγει περίπου το [...] % των παραγομένων από αυτή προϊόντων, ενώ ταυτόχρονα εξακολουθεί να στηρίζει τη δευτερογενή βιομηχανία αλουμινίου στην Ελλάδα (έλαση και διέλαση), προμηθεύοντας την με πρώτη ύλη που λόγω της δυσμενούς οικονομικής και πιστωτικής κρίσης, αυτή δυσκολεύεται να εξασφαλίσει άλλως από προμηθευτές του εξωτερικού.

²² Βλ. και «Εγγραφο του Άρθρου 4 του Ν. 3401/2005» του Ομίλου Επιχειρήσεων ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ, 06.07.2017.

²³ Βλ. υπ' αριθ. πρωτ. 6633/23.09.2016 καταγγελία της εταιρίας ΑτΕ.

**ΙΙΙ. Η ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ ΤΟΥ ΚΑΘΕΤΟΠΟΙΗΜΕΝΟΥ ΚΛΑΔΟΥ ΑΛΟΥΜΙΝΙΟΥ
(ΒΩΞΙΤΕΣ – ΑΛΟΥΜΙΝΑ – ΑΛΟΥΜΙΝΙΟ) ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ²⁴**

24. Η Ελλάδα κατέχει την πρώτη θέση στην Ευρώπη και τη 12η παγκοσμίως στην παραγωγή βωξίτη (2017: 1,9 εκατ. τόνους) και το μεγαλύτερο μέρος της παραγωγής εξορύσσεται στην περιοχή Παρνασσού-Γκιόνας-Οίτης-Ελικώνα από εταιρίες των ομίλων IMERYS (ΕΛΜΙΝ Α.Ε.²⁵) και ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ (ΔΕΛΦΟΙ - ΔΙΣΤΟΜΟΝ Α.Μ.Ε.²⁶). Ο βωξίτης συνιστά την κύρια πρώτη ύλη για την παραγωγή αλουμινίου σε ποσοστό άνω του 85%.
25. Η ελληνική παραγωγή βωξίτη απορροφάται στο μεγαλύτερο βαθμό από την εταιρία ΑΛΟΥΜΙΝΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ (ΑΤΕ) του ομίλου ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ για την παραγωγή αλουμίνας και αλουμινίου. Επισημαίνεται ότι η Ελλάδα κατέχει σημαντική θέση παγκοσμίως στην παραγωγή αλουμινίου. Ειδικότερα, σύμφωνα με το ΙΟΒΕ, η ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ είναι ο μεγαλύτερος παραγωγός αλουμίνας και αλουμινίου στην Ευρωπαϊκή Ένωση (εφεξής και «ΕΕ»), με την συνολική αξία των πωλήσεων της εταιρίας το 2016 να υπερβαίνει τα €562 εκατομμύρια. Στο εργοστασιακό συγκρότημα της εταιρίας απασχολούνται άμεσα περισσότεροι από 1.000 εργαζόμενοι, ενώ η εταιρία παρέχει έμμεσα απασχόληση σε άλλους 2.000 περίπου εργαζόμενους σε συνεργαζόμενες επιχειρήσεις. Σήμερα ο ελληνικός κλάδος αλουμινίου - από την εξόρυξη βωξίτη μέχρι τη δημιουργία διεθνώς πιστοποιημένων τελικών προϊόντων αλουμινίου - έχει εμπορική παρουσία σε περισσότερες από 50 χώρες αποτελείται από 6.000 μικρές και μεγάλες επιχειρήσεις.
26. Στην ΕΕ, το 2017, η Ελλάδα κατείχε την τέταρτη υψηλότερη θέση, μετά την Ιρλανδία, τη Γερμανία και την Ισπανία, στην παραγωγή αλουμίνας. Σε υψηλή θέση στην κατάταξη βρίσκεται η χώρα και στην παραγωγή πρωτόχυτου αλουμινίου – πέμπτη στην ΕΕ μετά τη Γερμανία, τη Γαλλία, την Ισπανία και τη Ρουμανία.
27. Την περίοδο της οικονομικής κρίσης, η βιομηχανία αλουμινίου, λόγω της σημαντικής εξωστρέφειας που την χαρακτηρίζει, στήριξε την ελληνική οικονομία και σημείωσε ισχυρή δυναμική ανάπτυξης (αύξηση παραγωγής κατά +21% το 2017 σε σχέση με το 2010). Ειδικότερα, συγκαταλέγεται ανάμεσα στους έξι κλάδους της εγχώριας βιομηχανίας με την ταχύτερη ανάκαμψη, κατά την περίοδο της οικονομικής κρίσης.
28. Διαχρονικά, το μερίδιο των εξαγωγών στις πωλήσεις των προϊόντων έλασης κυμάνθηκε μεταξύ 80% και 90%. Ως αποτέλεσμα της έντονης εξωστρέφειάς του, ο κλάδος αλουμινίου συνεισφέρει σημαντικά στο Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών της χώρας. Αξίζει να σημειωθεί ότι, το 2018, τα προϊόντα αλουμινίου είχαν το υψηλότερο εμπορικό πλεόνασμα μεταξύ των εξαγόμενων βιομηχανικών προϊόντων (€800 εκατ. το 2018) και με σημαντική διαφορά σε σχέση με τον δεύτερο (βλ. Γράφημα). Η αξία των εξαγωγών των προϊόντων αλουμινίου ανήλθε στα €1,9 δισεκ. ευρώ, το 2018, σε υπερδιπλάσιο επίπεδο σε σύγκριση με το 2009. Σημειώνεται τέλος

²⁴ Βασισμένο σε μελέτες του ΙΟΒΕ «Η βιομηχανία αλουμινίου στην Ελλάδα: Συνεισφορά στην οικονομία, προκλήσεις και προοπτικές ανάπτυξης» Μάρτιος 2019 και «Η συμβολή της εξορυκτικής βιομηχανίας στην ελληνική οικονομία», Ιούνιος 2018.

²⁵ Η ΕΛΜΙΝ, με κύκλο εργασιών που προσεγγίζει τα €27,8 εκατ. το 2016, απασχολεί περίπου 325 άτομα.

²⁶ Η εταιρία ΔΕΛΦΟΙ - ΔΙΣΤΟΜΟΝ, με κύκλο εργασιών €19,6 εκατ. το 2016, απασχολεί 82 εργαζομένους.

ότι τα προϊόντα αλουμινίου συνεισφέρουν διαχρονικά περίπου το 10% με 11% των βιομηχανικών εξαγωγών της χώρας, όταν το αντίστοιχο μερίδιο σε επίπεδο ΕΕ είναι μόλις στο 1,3% με 1,4%. Είναι ο 2ος πιο εξαγωγικός κλάδος της χώρας, μετά τα πετρελαιοειδή προϊόντα, τα οποία όμως έχουν μικρή προστιθέμενη αξία.

29. Με κύκλο εργασιών περίπου €3,2 δις το 2018, σημαντική είναι η συνεισφορά του καθετοποιημένου κλάδου αλουμινίου και σε όρους ΑΕΠ. Η συνολική επίδραση²⁷, λαμβάνοντας υπόψη και τα πολλαπλασιαστικά οφέλη λόγω των αλληλοεπιδράσεων μεταξύ των κλάδων της οικονομίας, υπολογίζεται σε €4,3 δις. ευρώ σε όρους ΑΕΠ (2,3% του συνόλου) το 2018. Σε όρους απασχόλησης, η συνολική συνεισφορά του καθετοποιημένου κλάδου εκτιμάται σε 81,4 χιλ. θέσεις εργασίας ή περίπου 2,1% της συνολικής απασχόλησης στη χώρα.
30. Η εξορυκτική βιομηχανία και η μεταποίηση στον κλάδο αλουμινίου είναι εξαιρετικά σημαντική για τις τοπικές οικονομίες της Βοιωτίας, της Φωκίδας και της Φθιώτιδας, με κύριο πυλώνα τις δραστηριότητες εξόρυξης βωξίτη και παραγωγής αλουμίνιας και αλουμινίου. Έτσι, η εκτιμώμενη άμεση συνεισφορά των εταιριών που συμμετέχουν στην απασχόληση στην περιοχή Παρνασσού-Γκιώνας-Οίτης-Ελικώνα ξεπερνά τις 1.400 θέσεις εργασίας.
31. Οι προοπτικές του αλουμινίου είναι θετικές, καθώς η παγκόσμια ζήτηση αναμένεται να διπλασιαστεί μέχρι το 2050. Η παραγωγή αλουμινίου στην Ελλάδα αναμένεται να συνεχίσει να αυξάνεται τα επόμενα χρόνια, αν και με ελαφρώς επιβραδυνόμενους ρυθμούς, αν επιβεβαιωθούν οι εκτιμήσεις για την πορεία της παγκόσμιας και της ελληνικής οικονομίας, αλλά και των τιμών ενέργειας. Ιδιαίτερα στην περίπτωση που υλοποιηθούν οι φιλόδοξοι στόχοι για την εξοικονόμηση ενέργειας στον κτηριακό τομέα, η κατασκευή οικοδομικών προϊόντων από αλουμίνιο ενδέχεται να πετύχει διψήφιους ρυθμούς ανόδου την τριετία 2020-2022.
32. Ιδιαίτερα ισχυρές είναι οι προοπτικές του κλάδου αλουμινίου και υπό το πρίσμα επίτευξης του στόχου για την αναγέννηση της βιομηχανίας στην Ευρώπη (20% του ΑΕΠ). Σε ένα σενάριο όπου ο στόχος επιτυγχάνεται το 2023, με ανάλογη ανάπτυξη και της εγχώριας βιομηχανίας αλουμινίου, η αξία παραγωγής αλουμινίου υπολογίζεται να ξεπεράσει τα €3,9 δις. Ως αποτέλεσμα, η επίδραση του

---

²⁷ Η συνολική αποτίμηση του αντίκτυπου ενός παραγωγικού τομέα στην οικονομία λαμβάνει υπόψη τόσο τις άμεσες όσο και έμμεσες και τις επακόλουθες οικονομικές επιδράσεις της δραστηριότητας του τομέα. Η ελληνική εξορυκτική βιομηχανία συνεισφέρει άμεσα στην εθνική οικονομία, παράγοντας προστιθέμενη αξία, δημιουργώντας θέσεις απασχόλησης και καταβάλλοντας φόρους και ασφαλιστικές εισφορές στο πλαίσιο της παραγωγικής δραστηριότητας του τομέα.

Επιπλέον, η ύπαρξη εγχώριας βιομηχανίας αλουμινίου τονώνει εμμέσως την οικονομική δραστηριότητα σε άλλους κλάδους της ελληνικής οικονομίας, καθώς ο κλάδος χρησιμοποιεί προϊόντα άλλων κλάδων ως εισροές. Επιπροσθέτως, η αυξημένη οικονομική δραστηριότητα των προμηθευτών του κλάδου τονώνει την οικονομική δραστηριότητα στους κλάδους που παράγουν τις εισροές αυτών των προμηθευτών κ.ο.κ.

Αντίστοιχα πολλαπλασιαστικά αποτελέσματα εμφανίζονται προσφέροντας εισοδήματα στους εργαζομένους που απασχολεί προκαλώντας αύξηση της καταναλωτικής ζήτησης των νοικοκυριών και επομένως περαιτέρω τόνωση της εγχώριας οικονομικής δραστηριότητας. Η εν λόγω τόνωση της οικονομικής δραστηριότητας συνεπάγεται περαιτέρω αύξηση εισοδημάτων, άρα περαιτέρω αύξηση της καταναλωτικής ζήτησης κ.ο.κ. Το αθροιστικό αποτέλεσμα αυτού του είδους των αλληλεπιδράσεων ονομάζεται προκαλούμενη (induced) συνεισφορά στην οικονομία.

καθετοποιημένου κλάδου σε αυτό το σενάριο μπορεί δυνητικά να αυξηθεί κατά περίπου €1,2 δισεκ. σε όρους ΑΕΠ και κατά περίπου 23 χιλ. θέσεις εργασίας.

33. Σύμφωνα με το IOBE²⁸, σημαντική για τις προοπτικές της εγχώριας βιομηχανίας αλουμινίου θεωρείται, μεταξύ άλλων, η διαθεσιμότητα της εγχώριας πρώτης ύλης με την προϋπόθεση ότι θα διατηρηθεί ο υψηλός βαθμός εξωστρέφειας, οι επενδύσεις σε καινοτομία, η δυναμική της διεθνούς ζήτησης, και η πλήρης ανάπτυξη της εφοδιαστικής αλυσίδας αξίας εντός της χώρας.
34. Όλα τα παραπάνω καταδεικνύουν την σπουδαιότητα του κλάδου αλουμινίου τόσο σε όρους ενίσχυσης της οικονομίας, της απασχόλησης όσο και του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών των βιομηχανικών προϊόντων.

IV. ΕΝΣΤΑΣΕΙΣ ΕΠΙ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΤΙΚΗΣ ΦΥΣΗΣ ΑΙΤΗΜΑΤΑ ΤΩΝ ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΩΝ ΜΕΡΩΝ

IV.1 ΕΝΣΤΑΣΗ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗΣ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ ΥΠΕΡΑΣΠΙΣΗΣ - ΑΚΡΟΑΣΗΣ ΛΟΓΩ ΑΡΝΗΣΗΣ ΠΑΡΟΧΗΣ ΕΠΑΡΚΟΥΣ ΠΡΟΘΕΣΜΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΤΟΥ ΥΠΟΜΝΗΜΑΤΟΣ

35. Η εταιρία ΕΒ προέβαλε τον ισχυρισμό²⁹ ότι η Επιτροπή Ανταγωνισμού δεν της παρείχε τον απαιτούμενο χρόνο προς μελέτη του φακέλου της υπόθεσης και προετοιμασίας των υπομνημάτων της, καθώς έλαβε πρόσβαση στον φάκελο της υπόθεσης μόλις δύο ημέρες πριν την κατάθεση του Υπομνήματος στις 07.06.2019, ήτοι στις 05.06.2019, χρόνος που δεν ήταν επαρκής για την προετοιμασία των θέσεών της, γεγονός που κατά την εκτίμησή της συνιστά παραβίαση του δικαιώματος σε δίκαια δίκη και προσβολή του δικαιώματος υπεράσπισης.
36. Η ως άνω ένσταση είναι απορριπτέα ως αβάσιμη, δεδομένου ότι στην ΕΒ, χορηγήθηκε εύλογος και επαρκής χρόνος για την προετοιμασία υπομνημάτων με τις απόψεις της και μάλιστα, ενόψει της κατεπείγουσας φύσης της υπόθεσης, δηλ. εξέτασης λήψης ασφαλιστικών μέτρων. Για τον λόγο αυτό σε αυτές τις υποθέσεις ο Κανονισμός Λειτουργίας και Διαχείρισης (εφεξής και «ΚΛΔ») της ΕΑ δεν προβλέπει συγκεκριμένη προθεσμία υποβολής υπομνημάτων λόγω της εξαιρετικής φύσης της διαδικασίας, αυτής αλλά οι προθεσμίες καθορίζονται κατά περίπτωση από τον/την Πρόεδρο. Συγκεκριμένα, χορηγήθηκε εύλογος χρόνος για την προετοιμασία πλειόνων υπομνημάτων με τις απόψεις της ΕΒ και τους ισχυρισμούς της και μάλιστα σε τρία στάδια της παρούσας διαδικασίας και συγκεκριμένα: (α) προθεσμία 14 ημερών συνολικά για την κατάθεση Υπομνήματος επί της Εισήγησης, στις 07.06.2019, (β) προθεσμία 3 ημερών για την κατάθεση Προσθήκης επί του προαναφερόμενου υπομνήματος, η οποία κατατέθηκε στις 10.06.2019, και (γ) προθεσμία μίας ημερολογιακής εβδομάδας για την κατάθεση Συμπληρωματικού Υπομνήματος, μετά την ολοκλήρωση της ακροαματικής διαδικασίας και τη λήψη αντιγράφου των πρακτικών, το οποίο κατατέθηκε στις 19.07.2019. Συνεπώς, συνολικά μέχρι και την κατάθεση του Συμπληρωματικού Υπομνήματος χορηγήθηκε προθεσμία 44 ημερών

²⁸ «Η βιομηχανία αλουμινίου στην Ελλάδα», Δελτίο Τύπου, Μάρτιος 2019

²⁹ Βλ. σχετικά Υπόμνημα, σελ. 4 και Υπόμνημα Προσθήκης-Αντίκρουσης, σελ. 1 της 07.06.2019 και 10.06.2019 αντίστοιχα, Πρακτικά ΕΑ υπ' αριθ. 57/27.06.2019, σελ. 8-11 και 58/28.06.2019, σελ. 61, καθώς και Συμπληρωματικό Υπόμνημα υπ' αριθ. 458/19.07.2019, σελ. 7-8.

από τη πρόσβαση στον φάκελο και 56 ημερών από την επίδοση της Εισήγησης. Ως εκ τούτου, κατά την κρίση της Επιτροπής, η ανωτέρω προθεσμία για την υποβολή Υπομνήματος επί της παρούσας υπόθεσης κρίνεται εύλογη, από κανένα δε στοιχείο του φακέλου δεν προκύπτει ότι εκ του λόγου αυτού η ΕΒ στερήθηκε του δικαιώματος υπεράσπισης – ακρόασης.

37. Εξάλλου, εν προκειμένω δεν γεννάται θέμα παραβίασης των δικαιωμάτων προηγούμενης ακρόασης και άμυνας της εταιρίας και για τον πρόσθετο λόγο ότι, επιπλέον των ανωτέρω δυνατοτήτων άσκησης των δικαιωμάτων άμυνας, τηρήθηκαν όλες οι προβλεπόμενες από το νόμο διαδικαστικές εγγυήσεις για την ακρόαση και άμυνα της ενιστάμενης ενώπιον της Επιτροπής, συμπεριλαμβανομένων της προφορικής ακρόασης και της εξέτασης μαρτύρων³⁰.
38. Σε κάθε περίπτωση, η προβαλλόμενη από την ενισταμένη ως πλημμέλεια της διαδικασίας ακρόασης, προϋποθέτει την επίκληση, κατά τρόπο ειδικό και ορισμένο, αλλά και την επαρκή τεκμηρίωση τυχόν δικονομικής βλάβης που υπέστη λόγω μη τήρησης των προβλεπόμενων στη νομοθεσία προθεσμιών ή μη παροχής επαρκούς χρόνου για την αντίκρουση των αιτιάσεων της αρχής ανταγωνισμού, προϋπόθεση που σε κάθε περίπτωση δεν συντρέχει εν προκειμένω³¹. Συνεπώς, ο σχετικός ισχυρισμός της εταιρίας ΕΒ δεν προβάλλεται λυσιτελώς, και διότι η εταιρία δεν προέβαλε ούτε απέδειξε τη συνδρομή τέτοιας βλάβης στο πρόσωπό της.

V. ΕΝΣΤΑΣΗ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗΣ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ ΑΜΥΝΑΣ ΛΟΓΩ ΑΡΝΗΣΗΣ ΠΑΡΟΧΗΣ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΩΝ ΕΓΓΡΑΦΩΝ ΑΠΟ ΤΟΝ ΦΑΚΕΛΟ ΤΗΣ ΥΠΟΘΕΣΗΣ

39. Στη συζήτηση ενώπιον της Επιτροπής³², η ΕΒ ισχυρίστηκε ότι θίγονται τα δικαιώματα άμυνάς τους και συνακόλουθα η αρχή της δίκαιης δίκης και το τεκμήριο αθωότητας, διότι δεν έλαβαν πλήρη πρόσβαση σε συγκεκριμένα έγγραφα από τον φάκελο της υπόθεσης (ειδικότερα σε δύο ένορκες βεβαιώσεις διελαστών και στις απαντήσεις της ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ επί των ερωτήσεων 11 και 12 της Υπηρεσίας στην υπ' αριθ. πρωτ. 2793/15.04.2019 απαντητική επιστολή της εταιρείας). Το εν λόγω αίτημα απορρίφθηκε από την Επιτροπή κατά τη διάρκεια της ακροαματικής διαδικασίας³³, καθώς η ΕΑ εμμένει στον αρχικό χαρακτηρισμό τους ως επιχειρηματικά απόρρητα, και καθώς η ΕΒ, έλαβε γνώση των πληροφοριακών στοιχείων που περιλαμβάνονται στον φάκελο της υπόθεσης και τα οποία ενδέχεται να είναι κρίσιμα για την άμυνά τους, προκειμένου να μπορέσει να διατυπώσει ουσιαστικά τις απόψεις της επί των προκαταρκτικών συμπερασμάτων που αναφέρονται στην εισήγηση.
40. Σε κάθε περίπτωση για λόγους πληρότητας, επισημαίνεται, ειδικότερα, ότι βάσει των κείμενων διατάξεων και της σχετικής νομολογίας, εθνικής και ενωσιακής, το δικαίωμα πρόσβασης στο φάκελο της υπόθεσης δεν είναι απόλυτο, αλλά περιορίζεται

³⁰ Την ίδια άποψη υποστηρίζει η εταιρεία ΜΥΤΗΛΙΝΑΙΟΣ, όπου κάνει αναφορά σε «... πλήρη ακροαματική διαδικασία...». Βλ. Πρακτικά ΕΑ υπ' αριθ. 57/27.06.2009, σελ. 12.

³¹ Βλ. ΣτΕ 2365/2013, σκ. 15, Πρακτικά ΕΑ υπ' αριθ. 57/27.06.2009, σελ. 10 και 12. Βλ. αναλυτικά και παρατιθέμενη νομολογία κατωτέρω στην υποσημ. 229.

³² Βλ. Πρακτικό 57/27.06.2019, σελ. 6-8.

³³ Βλ. Πρακτικά ΕΑ υπ' αριθ. 57/27.06.2009, σελ. 12-15.

από την ανάγκη διαφύλαξης άλλων δικαιωμάτων και αγαθών, μεταξύ των οποίων του επιχειρηματικού απορρήτου των στοιχείων άλλων επιχειρήσεων, που, επίσης, τυγχάνει προστασίας στο δίκαιο της Ένωσης, σε επίπεδο γενικής αρχής αυτού. Συναφώς, γίνεται δεκτό ότι για την αποτελεσματική και συνεπή εφαρμογή των εθνικών και ενωσιακών κανόνων ανταγωνισμού, η κοινοποίηση των αποδεικτικών στοιχείων δεν θα πρέπει να περιορίζει αδικαιολόγητα την αποτελεσματική επιβολή του δικαίου ανταγωνισμού από τις αρχές ανταγωνισμού. Πιο συγκεκριμένα, κατά πάγια εθνική και ενωσιακή πρακτική και νομολογία, το δικαίωμα πρόσβασης στο φάκελο δεν επεκτείνεται στο επιχειρηματικό απόρρητο, στις πληροφορίες εμπιστευτικού χαρακτήρα και στα εσωτερικά έγγραφα της Επιτροπής Ανταγωνισμού ή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και των αρχών ανταγωνισμού των κρατών μελών, καθώς και στη μεταξύ τους αλληλογραφία. Κατά συνέπεια, θα πρέπει να σταθμίζονται κάθε φορά αφενός οι απαιτήσεις λυσιτελούς άσκησης του δικαιώματος άμυνας των εμπλεκόμενων επιχειρήσεων, και αφετέρου η ανάγκη διαφύλαξης τους.

VI. ΕΝΣΤΑΣΗ ΠΑΡΑΝΟΜΗΣ ΑΠΟΡΡΙΨΗΣ ΔΕΣΜΕΥΣΕΩΝ

41. Η εταιρία ΕΒ προέβαλε τον ισχυρισμό³⁴ ότι η ΕΑ απέρριψε τη βελτιωμένη πρόταση δεσμεύσεων, οι οποίες κατά την άποψή της έλυναν αποτελεσματικά και επαρκώς το όποιο ζήτημα ανταγωνισμού, χωρίς αιτιολογία³⁵. Ωστόσο, για τους λόγους που αναφέρονται ανωτέρω³⁶, αλλά και στην υπ' αριθ. πρωτ. οικ. 4006/13.6.2019 γραπτή Εισήγησή του Εισηγητή Ιωάννη Παύλοβιτς επί των προτεινόμενων δεσμεύσεων της ΕΒ, η ΕΑ, πλήρως δικαιολογημένα, απέρριψε το σύνολο των δεσμεύσεων που κατέθεσε η εταιρεία ΕΒ στην συνεδρίαση της 19^{ης} Ιουνίου 2019 και συνέχισε την εξέταση της υπόθεσης την 27^η Ιουνίου, ενώ ολοκλήρωσε τη συζήτησή της την 28^η Ιουνίου 2019.

³⁴ Βλ. σχετικά Συμπληρωματικό Υπόμνημα υπ' αριθ. 458/19.07.2019, σελ. 8.

³⁵ Επισημαίνεται εδώ ότι η ΕΒ δεν προβάλλει ουσιαστική επιχειρηματολογία υπέρ της εν λόγω ένστασης παρά μόνο ότι επιφυλλάσσεται επί του ζητήματος. Ο.π.

³⁶ Βλ. σχετικά και Πρακτικά ΕΑ υπ' αριθ. 56/19.06.2019, σελ. 115.

VII. ΘΕΣΕΙΣ ΤΩΝ ΜΕΡΩΝ³⁷

VII.1 Η ΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΑΤΑΓΓΕΛΛΟΥΣΑΣ

42. Στην υπ' αριθ. πρωτ. 6633/23.09.2016 υποβληθείσα καταγγελία της, η ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ ισχυρίζεται ότι η μεταλλευτική δραστηριότητά της βασίζεται στην επεξεργασία ελληνικού διασπορικού (λεπτόκοκκου) βωξίτη και επομένως τελεί σε ιδιαίτερη σχέση απόλυτης λειτουργικής εξάρτησης προς την EB/KERNEOS, δεδομένου ότι η τροφοδοσία της (σε βωξίτη) από την EB/KERNEOS είναι ζωτικής σημασίας. Η εν λόγω εξάρτηση, αλλά και η κατοχή δεσπόζουσας θέσης από μέρους της καταγγελλόμενης στη σχετική αγορά αναφοράς, στηρίζεται αφενός στο γεγονός πως η μεταλλουργική δραστηριότητα της ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ βασίζεται αποκλειστικά και μόνο στην επεξεργασία ελληνικού διασπορικού βωξίτη³⁸ κατά τρόπο μη εναλλάξιμο προς άλλα είδη βωξίτη³⁹ και αφετέρου στο ότι η EB/KERNEOS αποτελεί τη μοναδική πηγή τροφοδοσίας της εν λόγω πρώτης ύλης, πέραν της θυγατρικής της ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ, μεταλλευτικής επιχείρησης με την επωνυμία «ΔΕΛΦΟΙ ΔΙΣΤΟΜΟΝ ΑΜΕ», η οποία λειτουργεί με τον μέγιστο δυνατό ρυθμό εξόρυξης και η παραγωγή της οποίας δεν επαρκεί για να καλύψει της ανάγκες της ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ⁴⁰.

43. Επισημαίνεται ότι διασπορικός βωξίτης εξορύσσεται επίσης στην Τουρκία και στο Μαυροβούνιο. Η ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ ήδη προμηθεύεται περίπου [...] ετησίως από την Τουρκία, ενώ αναφέρει ότι δεν υπάρχει διαθεσιμότητα βωξίτη Μαυροβουνίου. Συνεπώς, όπως υποστηρίζεται, η ξαφνική μείωση των παραδόσεων της EB δεν μπορεί να αντιμετωπιστεί με επιπλέον εισαγωγές διασπορικού βωξίτη. Ακόμα όμως

---

³⁷ Στο πλαίσιο της εξέτασης της υπ' αριθ. πρωτ. 6633/23.09.2016 καταγγελίας και σε συνέχεια των ανωτέρω προσκομισθέντων στοιχείων, κρίθηκε αναγκαίο να αποστείλει η ΓΔΑ ερωτηματολόγια-επιστολές παροχής στοιχείων τόσο στην καταγγέλλουσα (επιστολές με υπ' αριθ. πρωτ. 7685/03.11.2016, 5348/27.09.2017) και στην καταγγελλόμενη (επιστολές με υπ' αριθ. πρωτ. 7479/26.10.2016, 6622/15.11.2017), όσο και σε εταιρίες παραγωγής βωξίτη ή/και αλουμίνας στο Μαυροβούνιο και στην Τουρκία (επιστολές με υπ' αριθ. πρωτ. 6693/15.11.2017, 6694/15.11.2017, 6695/15.11.2017, 6696/15.11.2017, 6698/15.11.2017), προκειμένου να συγκεντρωθούν, μεταξύ άλλων, περαιτέρω στοιχεία σχετικά με τα διάφορα είδη παραγόμενου βωξίτη, τον βαθμό εναλλαξιμότητας αυτών για την παραγωγή αλουμίνας, την ετήσια παραγωγή βωξίτη και την ετήσια ποσότητα εισαγωγών/εξαγωγών, το κόστος παραγωγής και τα στοιχεία που λαμβάνονται υπόψη για τον υπολογισμό αυτού, καθώς και τα μερίδια που κατέχουν τα εμπλεκόμενα μέρη στην υπό εξέταση αγορά.

Επιπρόσθετα, τα εμπλεκόμενα μέρη υπέβαλαν υπομνήματα σχετικά με τον ορισμό της σχετικής αγοράς, την τεκμηρίωση ύπαρξης ή μη δεσπόζουσας θέσης, καθώς και την τεκμηρίωση της κατάχρησης ή μη αυτής.

³⁸ Όπως αναφέρθηκε και ανωτέρω η καταγγέλλουσα ισχυρίζεται ότι ο ελληνικός διασπορικός βωξίτης αποτέλεσε το βασικό παράγοντα για την κατασκευή του εργοστασίου παραγωγής αλουμίνας και πρωτόχυτου αλουμινίου της ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ.

³⁹ Όπως αναφέρει η εταιρεία στο Συμπληρωματικό Υπόμνημα της, σελ. 9-10 «Η EB αποτελεί τον μακροχρόνιο και βασικό προμηθευτή της ΑτΕ σε ελληνικό διασπορικό βωξίτη, οι ειδικές τεχνικές προδιαγραφές του οποίου τον καθιστούν απόλυτα αναντικατάστατο και μη εναλλάξιμο σε σχέση τόσο με τον λατερικό, τροπικό βωξίτη όσο και με άλλα είδη βωξιτών της ευρύτερης κατηγορίας καρστικών βωξιτών στην οποία ανήκει.....».

⁴⁰ Σύμφωνα με την καταγγελία του 2016, «η ανεξάρτητη παραγωγή ελληνικού βωξίτη αποτελείται από δύο εταιρείες, δηλαδή την EB και την EAMIN. Η εξαγορά της EB από την KERNEOS, η οποία ήδη ήλεγχε την EAMIN, έχει όμως ουσιαστικά ως αποτέλεσμα τον πλήρη έλεγχο του συνόλου της παραγωγής ελληνικού βωξίτη από μία και μοναδική εταιρία, την KERNEOS/EAMIN/EB».

κι αν στο μέλλον υπάρξει διαθεσιμότητα μεγαλύτερων ποσοτήτων βωξίτη Μαυροβουνίου και Τουρκίας υφίστανται περιορισμοί ως προς την ποιότητα του προϊόντος που δεν θα επέτρεπαν τη χρήση ποσοτήτων μεγαλύτερων από [...] τόνων βωξίτη Τουρκίας και [...] τόνων βωξίτη Μαυροβουνίου, επομένως η πλήρης υποκατάσταση της αναγκαίας ποσότητας που προμηθεύεται η ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ από την ΕΒ ([...] τόνοι) δεν θα είναι δυνατή.

44. Η ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ επίσης αναφέρει ότι χρησιμοποιεί για τη βελτιστοποίηση της ενεργειακής της κατανάλωσης ορισμένη ποσότητα τροπικού βωξίτη ([...]% επί της συνολικής κατανάλωσης βωξίτη), ο οποίος όμως είναι ακατάλληλος για χρήση από το εργοστάσιό της σε μεγαλύτερο ποσοστό, καθώς η επεξεργασία του από τον ελληνικό διασπορικό βωξίτη θα απαιτούσε διαφορετική γραμμή παραγωγής από αυτή που διαθέτει το εργοστάσιο της ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ. Σύμφωνα με τη ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ, με τον υπάρχοντα εξοπλισμό της, η υποκατάσταση τμήματος του ελληνικού βωξίτη από τροπικό πέραν από την άσκοπη κατανάλωση θερμικής ενέργειας θα δημιουργούσε σοβαρά προβλήματα μόλυνσης των υγρών αντιδραστήρων με κίνδυνο την καταστροφή τους και την πλήρη διακοπή παραγωγής εμπορεύσιμης αλουμίνας.
45. Η δυναμικότητα ετήσιας παραγωγής αλουμίνας του εργοστασίου ΑτΕ το 2019, έπειτα από μια σειρά επενδύσεων των προηγούμενων ετών, ανέρχεται σε [...] δεδομένων: της δυναμικότητας παραγωγής βωξίτη ΔΔ, των δυνατοτήτων χρησιμοποίησης τουρκικού βωξίτη, της χρήσης τροπικού βωξίτη στη διαδικασία του sweetening και της τροφοδοσίας [...] τόνων ετησίως βωξίτη από την ΕΒ⁴¹.
46. Δεδομένης της ανωτέρω, περιγραφόμενης από τη ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ, σχέσης απόλυτης λειτουργικής εξάρτησης και της αδυναμίας συμφωνίας μεταξύ των δύο μερών από το 2016 κι έπειτα, η ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ στην καταγγελία της ισχυρίζεται ότι η ΕΒ και η μητρική της εταιρία KERNEOS προβαίνουν σε κατάχρηση της μονοπωλιακής θέσης τους στην αγορά ελληνικού διασπορικού βωξίτη, μέσω της επίδειξης άκρως εκμεταλλευτικής συμπεριφοράς που παίρνει την μορφή ιδίως: α) της επιβολής εκμεταλλευτικών όρων κατά τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων για την υπογραφή νέας σύμβασης τροφοδοσίας, β) της τετελεσμένης μερικής και επαπειλούμενης ολικής άρνησης προμήθειας, γ) της επιβολής εκμεταλλευτικών και υπερβολικών τιμών, δ) της επίδειξης μονοπωλιακής αναποτελεσματικότητας και ε) της βλάβης της δομής της αγοράς μέσω της μετατροπής της από ολιγοπωλιακή (δυοπωλιακή) σε πλήρως μονοπωλιακή.
47. Όπως αναφέρει η ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ από το 2016 η ΕΒ έχει διακόψει δύο φορές τις παραδόσεις βωξίτη⁴², ενώ κατά το 2016 η ΕΒ ανήγγειλε τη διακοπή συγκεκριμένων επενδύσεων υποδομής που είναι απαραίτητες για την απρόσκοπτη συνέχιση του συμβατικού πλαισίου και της τροφοδοσίας του εργοστασίου της ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ ως προς τις ποσότητες των μελλοντικών παραγγελιών. Σύμφωνα με την καταγγέλλουσα η διακοπή των σχετικών εργασιών κατέστη μοιραία.
48. Συγκεκριμένα, «[η] πρώτη περίπτωση εκβιαστικής και αιφνίδιας διακοπής προμήθειας από μέρους της ΕΒ συνέβη στις αρχές Ιανουαρίου του 2017. Λόγω αυτής της διακοπής, η ΑτΕ αναγκάστηκε να εξαντλήσει τα αποθέματα ασφάλειας που διέθετε για την

⁴¹ Βλ. και Συμπληρωματικό Υπόμνημα της εταιρείας, σελ. 10.

⁴² Ο.π., σελ 11.

αντιμετώπιση εκτάκτων συνθηκών, διακινδυνεύοντας, έτσι, σοβαρά την ομαλή λειτουργία του εργοστασίου.....»⁴³. Κατόπιν παρέμβασης του Προέδρου της ΕΑ επιτεύχθηκε προσωρινή συμφωνία μεταξύ των δύο μερών, σύμφωνα με την οποία «.....η ΕΒ θα συνεχίσει να προμηθεύει την ΑτΕ με βωξίτη σύμφωνα με τους ποσοτικούς και ποιοτικούς όρους της ισχύουσας μέχρι το τέλος του 2016 σύμβασης προμήθειας, αλλά με αυξημένη την βασική τιμή κατά περίπου [...]%, ήτοι με τελική τιμή [...]€ ανά τόνο». «Η δεύτερη διακοπή προμήθειας συνέβη τον Μάιο του 2018. Χαρακτηριστικά, στα τέλη Απριλίου του ίδιου έτους, η ΕΒ αρνήθηκε την επέκταση της ισχύος του ανωτέρω συνυποσχετικού και με τρόπο εντελώς μονομερή επέβαλε νέους καταχρηστικούς όρους για το υπόλοιπο του 2018, υπονοώντας ότι θα διακόψει παντελώς την προμήθεια, αν αυτοί δεν γίνονταν «δεκτοί» από την ΑτΕ μέχρι τις 15 Μαΐου 2018. Οι νέοι καταχρηστικοί όροι αφορούσαν, α) την περαιτέρω αύξηση της βασικής τιμής προμήθειας, β) τη μείωση των μηνιαίων παραδόσεων και τον μονομερή καθορισμό των παραδιδόμενων ποσοτήτων, καθώς και γ) τη δραματική υποβάθμιση των ποιοτικών όρων (συμβατικές ποιότητες και τρόποι υπολογισμού των πριμ/ποινών) του παραδιδόμενου βωξίτη, οι οποίοι οδηγούσαν μετά βεβαιότητας σε περαιτέρω αύξηση της τελικής τιμής.....»⁴⁴.

49. «Ενώ όμως μέχρι τα τέλη του 2018 η εκμεταλλευτική συμπεριφορά της ΕΒ είχε κατά κύριο λόγο επικεντρωθεί στα θέματα της υπερτιμολόγησης και της ποιοτικής υποβάθμισης, οι πλέον πρόσφατες εξελίξεις αφορούν το φλέγον ζήτημα των παραδιδόμενων ποσοτήτων.....»⁴⁵. Η ΕΒ έφερε την ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ προ τετελεσμένων γεγονότων, μόλις δύο μήνες πριν τη λήξη της προσωρινής συμφωνίας ενημερώνοντάς την ότι πλέον από 01.01.2019 θα μειώσει τις ποσότητες που παραδίδει από [...] τόνους ετησίως σε [...] τόνους και επιπλέον με υποβαθμισμένη συμβατική ποιότητα⁴⁶ με περαιτέρω αλλαγές στους συντελεστές υπολογισμού των αμοιβών/ποινών ποιότητας και με αυξημένη συμβατική υγρασία από [...]% σε [...]»⁴⁷. Παράλληλα, προτάθηκε για το 2019 η συμπληρωματική ποιότητα [...] τόνων υψηλού ασβεστίου⁴⁸ με συμβατική ποιότητα ασβεστίου [...]» που είναι

⁴³ Ο.π., παρ. 36.

⁴⁴ «..... Η παρέμβαση του Προέδρου της Επιτροπής Ανταγωνισμού οδήγησε και πάλι σε μια προσωρινή συμφωνία μεταξύ των δυο εταιρειών. Ειδικότερα, εξασφαλίστηκε η αποτροπή της μείωσης παραδόσεων και η διατήρηση αυτών σε ποσότητα [...] τόνων βωξίτη ετησίως, όπως ίσχυε μέχρι τότε. Ωστόσο, επήλθαν αρνητικές αλλαγές στη συμβατική ποιότητα του βωξίτη, συγκεκριμένα, μείωση της περιεκτικότητας σε αλουμίνα ([...]%) και αύξηση της περιεκτικότητας σε ασβέστιο ([...]%), ενώ συμφωνήθηκε και αύξηση της βασικής τιμής προμήθειας σε [...]€ ανά τόνο». Ο.π., παρ. 37.

⁴⁵ Ο.π., παρ. 38.

⁴⁶ Αλουμίνα [...]%, πυρίτιο: [...]%, και ασβέστιο [...]».

⁴⁷ Η βασική τιμή ανά μετρικό τόνο για τη βασική ποιότητα των [...] τόνων ορίστηκε σε [...]€ ανά μετρικό τόνο. Όπως υπολογίζεται από την καταγγέλλουσα σε συνδυασμό με τις περαιτέρω μεταβολές των όρων ποιότητας η νέα αύξηση της τελικής τιμής είναι [...]» σε σχέση με την τελευταία προσωρινή συμφωνία και περίπου [...]» σε σχέση με την τελευταία δεκαετή συμφωνία σύμβασης προμήθειας.

⁴⁸ «[O] βωξίτης MET2 έχει όριο περιεκτικότητας σε οξείδιο ασβεστίου [...]%, δηλαδή βωξίτη που περιέχει [...]» ασβεστόλιθο (χώμα) τον οποίο η Εταιρεία αναγκάζεται πλέον να πληρώνει ως βωξίτη, με τιμή [...]€ ανά τόνο, δηλαδή με την τιμή που λίγο προηγουμένως (με την πρώτη προσωρινή συμφωνία) η ΑτΕ κατέβαλλε στην ΕΒ για βωξίτη εντός των συμφωνηθεισών προδιαγραφών.....». Ο.π., παρ. 40

ακατάλληλο για εργοστάσιο παραγωγής αλουμίνιας⁴⁹. Για την ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ «.....[η] μείωση των παραδόσεων κατά το ήμισυ σχεδόν της ποσότητας βάσει της οποίας η ΕΒ παραδοσιακά προμήθευε την ΑτΕ όλα αυτά τα χρόνια, σε συνδυασμό με την αδυναμία εξεύρεσης εναλλακτικών προμηθευτών, έχει φέρει την ΑτΕ σε θέση αδιεξόδου»⁵⁰.

50. Η ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ αναγκάστηκε να υπογράψει τον Μάρτιο του 2019 την σύμβαση προμήθειας με τους ανωτέρω όρους της ΕΒ «...δηλώνοντας σε όλες τις σχετικές επικοινωνίες, έγγραφες και προφορικές, ότι θα υπογράψει τη σχετική σύμβαση του 2019 με πάσα επιφύλαξη για τα νόμιμα δικαιώματα της. ....»⁵¹.
51. Τα ανωτέρω, σύμφωνα με την ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ, συνιστούν μια δραματική μείωση προμήθειας συνδυασμένη με ποιοτική υποβάθμιση και ως εκ τούτου συνιστά μερική διακοπή προμήθειας, η οποία αποτελεί κατάχρηση δεσπόζουσας θέσης, ενώ η συγκεκριμένη συμπεριφορά επιτείνεται από την υπερβολική τιμολόγηση, την παροχή ποιοτικά υποβαθμισμένων προϊόντων και υπηρεσιών και την επιβολή μη δίκαιων συμβατικών όρων.
52. Σύμφωνα με την καταγγέλλουσα η τροφοδοσία της από την ΕΒ είναι ζωτικής σημασίας δεδομένης της σχέσης απόλυτης λειτουργικής εξάρτησης υπό την οποία τελεί προς την ΕΒ/Imerys και ως εκ τούτου η ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ για να λειτουργήσει έχει απόλυτη ανάγκη τους [...]τόνους ελληνικού βωξίτη που προμηθεύεται από την ΕΒ.
53. Εν προκειμένω, μάλιστα, η ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ αναφέρει δύο λόγους στους οποίους οφείλεται η συγκεκριμένη κατάσταση: α) η ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ τιμωρήθηκε για την προσφυγή της στην ΕΑ με παύση των απαιτούμενων επενδύσεων εκ μέρους της ΕΒ και τελικώς με κατάρρευση της παραγωγής της⁵² και β) η ΕΒ ως μονοπωλητής δρα αναποτελεσματικά, δηλ. η ΕΒ ως δεσπόζουσα επιχείρηση φέρει ειδική ευθύνη για τη διατήρηση της ανταγωνιστικής διαδικασίας και υπό συνθήκες κανονικού ανταγωνισμού δε θα είχε αμελήσει τις επενδύσεις της⁵³.
54. Όπως αναφέρει η ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ «.....η πραγματική παραγωγική ικανότητα της ΔΔ σε συνδυασμό με τον διαφανή, ορθολογικό, και εγκεκριμένο από τις αρμόδιες αρχές προγραμματισμό των εργασιών της δεν επαρκούν και καθιστούν αδύνατη τόσο την ολική όσο και την μερική αντικατάσταση των ποσοτήτων βωξίτη που η ΑτΕ παραδοσιακά προμηθεύεται από την ΕΒ. Μάλιστα, η ορθολογική εκμετάλλευση των κοιτασμάτων - ως βασικός άξονας της επιχειρηματικής δράσης της ΔΔ - έχει οδηγήσει σε βελτιστοποίηση τόσο της παραγωγής όσο και του κόστους αυτής, με παράδοση

⁴⁹ Η τιμή για τη συμπληρωματική ποσότητα των [...]τόνων ορίστηκε σε [...]€ ανά μετρικό τόνο χωρίς αναφορά σε συμβατική ποιότητα και αμοιβές/ποινές ποιότητας, με ανεπαρκή προδιαγραφή κοκκομετρίας και συμβατικής υγρασία [...]. Όπως αναφέρει περαιτέρω η ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ οι μόνοι στον κόσμο αγοραστής της ποιότητας του συμπληρωματικού βωξίτη είναι οι Κινέζοι, οι οποίοι έχουν τη δυνατότητα να τον αναμειγνύουν με βωξίτη πολύ χαμηλού ασβεστίου κι έτσι να επιτυγχάνεται μια μέση περιεκτικότητα ασβεστίου συμβατή με την παραγωγική διαδικασία παραγωγής αλουμίνιας.

⁵⁰ Βλ. και Συμπληρωματικό Υπόμνημα της εταιρείας, παρ. 42.

⁵¹ Ο.π. παρ. 40.

⁵² Αναφέρεται μάλιστα ότι η ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ είχε προσφερθεί να προπληρώσει την προμήθεια βωξίτη για ένα έτος προκειμένου να διευκολύνει την ΕΒ να πραγματοποιήσει τις εν λόγω επενδύσεις.

⁵³ Η ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ επίσης σημειώνει ότι είναι εξεταστέο εάν σε κάθε τριετία η ΕΒ ικανοποιούσε της συνθήκες βάσει των οποίων είναι μισθωμένες έναντι ανταλλάγματος παραχωρήσεις του Ελληνικού Δημοσίου.

βωξίτη στις επιθυμητές ποσότητες ασβεστίου ([...]%), και μόλις [...]€ ανά τόνο, ενώ ταυτόχρονα παραμένει υγιής και κερδοφόρα»⁵⁴. Η ΔΔ λειτουργεί με τον μέγιστο τεχνικά δυνατό ρυθμό εξόρυξης⁵⁵ και δεν διαθέτει ούτε μπορεί να αποκτήσει νέες παραχωρήσεις για έρευνα και εκμετάλλευση, ενώ ο ρυθμός παραγωγής θα βαίνει μειούμενος στο μέλλον.

55. Η ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ αναφέρει ότι στην περίπτωση της ΔΔ η συγκεκριμένη μείωση οφείλεται στην ανυπαρξία άλλων παραχωρήσεων προς έρευνα και εκμετάλλευση σε αντίθεση με την περίπτωση της ΕΒ, η οποία διαθέτει πληθώρα παραχωρήσεων, τις οποίες όμως κατά την καταγγέλλουσα είτε δεν τις αξιοποιεί ή τις αξιοποιεί πλημμελώς. Ειδικότερα, όπως αναφέρει η εταιρεία «.....η ΔΔ αξιοποιεί όλα τα κοιτάσματα που της έχουν παραχωρηθεί και είναι εκμεταλλεύσιμα, των οποίων η συνολική ποσότητα ανέρχεται σήμερα σε [...] τόνους.....»⁵⁶.

56. Σύμφωνα με την ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ⁵⁷ «.....κατά το διάστημα από το 1974 μέχρι και το 2018, η [ΔΔ] προέβη σε ερευνητικές γεωτρήσεις συνολικού μήκους [...] μέτρων. Μάλιστα, ο μέσος ετήσιος ρυθμός του μήκους ερευνητικών γεωτρήσεων, μειώθηκε προοδευτικά, καθώς με τον εντοπισμό κοιτασμάτων, μειώνονταν οι ανεξερεύνητες παραχωρήσεις. Έτσι, ο μέσος ετήσιος ρυθμός ήταν:

- [...] μέτρα ετησίως στην πρώτη εικοσαετία 1974 - 1993, με αντίστοιχο ετήσιο κόστος [...]€,
- [...] μέτρα ετησίως στην επόμενη δεκαετία 1994 - 2003, με αντίστοιχο ετήσιο κόστος [...]€,
- [...] μέτρα ετησίως στη δεκαετία 2004 - 2013, με αντίστοιχο ετήσιο κόστος [...]€
- [...]μέτρα ετησίως στην τελευταία πενταετία 2014 -2018, με αντίστοιχο ετήσιο κόστος [...]€. Πλέον δεν υπήρχαν μη ερευνημένες παραχωρήσεις και οι ερευνητικές γεωτρήσεις αφορούσαν αποκλειστικά την ακριβή οριοθέτηση ήδη εντοπισμένων κοιτασμάτων».

57. Όπως αναφέρει η ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ, μια πιθανή διακοπή λειτουργίας της θα είχε ως αποτέλεσμα να βλαφθεί κι ένα σύνολο δευτερογενών (κατάντη) αγορών, των παραγωγών αλουμίνας και αλουμινίου όπως αυτές της έλασης και διέλασης αλουμινίου, που χρησιμοποιούν το πρωτόχυτο αλουμίνιο που παράγεται από τη ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ ως πρώτη ύλη.

58. Περαιτέρω, σημειώνεται ότι η ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ αποτελεί τη μοναδική εταιρία παραγωγής αλουμίνας και πρωτόχυτου αλουμινίου στην Ελλάδα με ανθρώπινο δυναμικό που υπερβαίνει τους 1.000 εργαζόμενους και εκαντοντάδες

⁵⁴ Βλ. και Συμπληρωματικό Υπόμνημα της εταιρείας, παρ. 96.

⁵⁵ Οι ποσότητες παραγωγής των τελευταίων ετών της ΔΔ έχουν ως εξής: [...] το 2015, [...] το 2016, [...] το 2017, [...] το 2018 και [...] τόνοι (εκτιμώμενοι) το 2019. Ο.π., παρ. 97.

⁵⁶ Ο.π., παρ. 99. Σχετικά με την ετήσια εξέλιξη της παραγωγής της ΔΔ από το 2010 έως το 2020 μετά από την εξάντληση των μη ερευνημένων παραχωρήσεων, βλ. ο.π., παρ. 104, Διάγραμμα 3.

⁵⁷ Ο.π., παρ. 101.

απασχολούμενους σε εργολαβικές εταιρίες οι οποίες της παρέχουν έργα και βοηθητικές υπηρεσίες.

59. Η ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ υποστηρίζει ότι και οι δύο προϋποθέσεις λήψης ασφαλιστικών μέτρων⁵⁸ πληρούνται στην παρούσα περίπτωση καθώς αν η ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ ωθείτο σε έξοδο από την αγορά αυτό θα συνεπαγόταν εξαφάνιση της ίδιας της αγοράς και δημιουργία κενών στην τροφοδοσία για τις ελληνικές σχετικές αγορές που συνδέονται με την παραγωγή και εμπορία αλουμινίου.⁵⁹
60. Υποστηρίζεται επίσης ότι τυχόν ανεπανόρθωτη βλάβη της ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ συνολικά θα είχε σοβαρότατες συνέπειες για την ελληνική οικονομία, λόγω των σημαντικών απωλειών συναλλάγματος⁶⁰ και φορολογικών εσόδων, απωλειών που θα επεκτείνονταν σε κατάντη αγορές, σημαντικές κοινωνικές συνέπειες λόγω απωλειών θέσεων εργασίας και οικονομικό μαρασμό γεωγραφικών περιοχών που εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από τη λειτουργία της ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ.
61. Η ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ επίσης υποστηρίζει ότι τυχόν λήψη ασφαλιστικών μέτρων δε θα προκαλέσει κάποια βλάβη στην EB/Imerys καθώς πρόκειται για μια εταιρία κερδοφόρα βάσει των οικονομικών της στοιχείων η οποία μάλιστα ελέγχεται από μια ισχυρή πολυεθνική επιχείρηση.
62. Ως συνέπεια των ανωτέρω και δεδομένης της προσφάτως, με την προαναφερόμενη «επιστολή προθέσεων», αναγγελθείσας μείωσης εκ μέρους της EB της ποσότητας ελληνικού διασπορικού βωξίτη που προτίθεται να πωλήσει στην καταγγέλλουσα⁶¹, η ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ απέστειλε στην ΕΑ το ανωτέρω (α) σχετικό αίτημα λήψης ασφαλιστικών μέτρων στο πλαίσιο του οποίου ζητά:
- i. να διαταχθεί η άμεση επανεκκίνηση από την EB/Imerys όλων των αναγκαίων έργων υποδομής για τη λελογισμένη και βέλτιστη εκμετάλλευση όλων των κοιτασμάτων βωξίτη που έχουν παραχωρηθεί από το Κράτος προς την EB και ελέγχονται από αυτή,
  - ii. να διαταχθεί η συνέχιση των παραδόσεων ποσοτήτων βωξίτη και για το 2019, σύμφωνα με τους ποσοτικούς, ποιοτικούς και τιμολογιακούς όρους του τελευταίου συμφωνητικού/συνυποσχετικού που εξακολουθούσε να είναι σε ισχύ μέχρι το τέλος του 2018,
  - iii. να διαταχθεί η αναλογική μείωση παραδόσεων σε όλους τους (μη εξαρτημένους όπως η ΑτΕ) πελάτες της EB/Imerys, ώστε οι αρνητικές συνέπειες της μείωσης παραδόσεων ποσοτήτων προς την ΑτΕ να μετριαστούν,

---

⁵⁸ Α) πιθανολόγηση παράβασης των διατάξεων των άρθρων 1,2,11 του ν. 3959/2011 ή και των άρθρων 101 και 102 ΣΛΕΕ και Β) επείγουσα περίπτωση για την αποτροπή άμεσα επικείμενου κινδύνου ανεπανόρθωτης βλάβης στο δημόσιο συμφέρον.

⁵⁹ Στο υπ' αριθ. πρωτ. 2229/22.03.2019 έγγραφο της η ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ προσκομίζει μάλιστα δύο ένορκες βεβαιώσεις από τον Πρόεδρο του Διοικητικού Συμβουλίου της εταιρίας [...] και από μεγαλομέτοχο της εταιρίας [...] από τις οποίες προκύπτει η καθοριστικής σημασίας συνεργασία και συμβολή της ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ στην προμήθεια πρώτων υλών των ανωτέρω εταιρειών.

⁶⁰ Καθώς η ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ αποτελεί μια μεγάλη εξαγωγική επιχείρηση.

⁶¹ Βλ. ανωτέρω.

- iv. να υποχρεωθεί η EB/Imerys να απόσχει από κάθε αντίθετη ενέργεια ή παράλειψη και να παραλείπει νέες αντίθετες ενέργειες ή παραλείψεις μέχρι την έκδοση της οριστικής απόφασης από την ΕΑ,
- v. να εκδοθεί προσωρινή διαταγή με την οποία να διατάσσεται η EB/Imerys για όλα τα ανωτέρω, μέχρι την έκδοση απόφασης για τη λήψη ασφαλιστικών μέτρων,

καθώς κατά την εκτίμησή της οι παράνομες και αντί-ανταγωνιστικές πρακτικές των καταγγελλόμενων θα προκαλέσουν ανεπανόρθωτη βλάβη όχι μόνο στην καταγγέλλουσα⁶², αλλά και στην ανταγωνιστική λειτουργία της αγοράς⁶³ και κατ' επέκταση στο δημόσιο συμφέρον⁶⁴.

VII.2 ΟΙ ΘΕΣΕΙΣ ΤΗΣ ΚΑΤΑΓΓΕΛΛΟΜΕΝΗΣ

63. Κατά την άποψη της EB η σχετική αγορά περιλαμβάνει τουλάχιστον τον διασπορικό και τον μεικτό βωξίτη, αλλά μπορεί να περιλαμβάνει ακόμα και τον γκιμπσιτικό βωξίτη, εφόσον για τη χρήση του απαιτείται μια επένδυση αλλά ταυτόχρονα οι επιχειρήσεις επωφελούνται από την ενεργειακή εξοικονόμηση που επιτυγχάνεται. Ταυτόχρονα, όπως υποστηρίζεται από την EB, η σχετική γεωγραφική αγορά έχει παγκόσμια διάσταση και δεν περιορίζεται στα όρια της Ελληνικής Επικράτειας. Από την επιχειρηματολογία της συνεπάγεται ότι το μερίδιο της EB είναι πολύ χαμηλό⁶⁵ και δεν τίθεται θέμα ύπαρξης δεσπόζουσας θέσης και συνεπώς ούτε και κατάχρησης αυτής.
64. Ακόμα όμως κι αν υποστηριχθεί ότι η EB κατέχει δεσπόζουσα θέση, η καταγγελλόμενη στο υπ' αριθ. πρωτ. 1853/12.03.2019 Υπόμνημά της παρέχει τις ακόλουθες πληροφορίες που παρουσιάζονται κατωτέρω συνοπτικά προκειμένου να αντικρούσει τις καταγγελλόμενες παραβάσεις από την πλευρά της ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ. Αναφορικά με τον περιορισμό της προς διάθεση ποσότητας του παραδιδόμενου βωξίτη, η EB επισημαίνει ότι η μείωση πραγματοποιείται για απόλυτα σοβαρούς και αντικειμενικούς λόγους και μάλιστα γίνεται αναλογικά για όλους τους πελάτες της. Συγκεκριμένα, ήδη από τον Μάιο του 2018 η EB έχει προειδοποιήσει τη

⁶² Κατά τους ισχυρισμούς της, η ΑτΕ έχει απολύτως ανάγκη τους [...] τόνους ελληνικού βωξίτη που της προμηθεύει η EB/Imerys. Σημειώνει ότι λόγω της ξαφνικής μείωσης των παραδόσεων που ανήγγειλε η τελευταία, η ΑτΕ αντιμετωπίζει τον κίνδυνο διακοπής σημαντικού τμήματος της συνολικής παραγωγής της, με σημαντικές επιπτώσεις στο συνολικό κόστος παραγωγής της.

⁶³ Κατά τους ισχυρισμούς της ΑτΕ, μία πιθανή διακοπή της λειτουργίας της θα είχε ως αποτέλεσμα τη βλάβη ενός συνόλου δευτερογενών (κατάκτη) αγορών που σχετίζονται με την παραγωγή της αλουμίνιας και αλουμινίου (έλασης, διέλασης κ.α.)

⁶⁴ Σχετικά, η ΑτΕ αναφέρει ότι ο ελληνικός κλάδος αλουμινίου α) αποτελείται από 6.000 επιχειρήσεις και απασχολεί άμεσα ή έμμεσα περισσότερους από 30.000 εργαζόμενους, β) είναι ο 2ος πιο εξαγωγικός κλάδος της χώρας και γ) η ΑτΕ είναι η μοναδική εταιρία παραγωγής αλουμίνιας και πρωτόχυτου αλουμινίου στην Ελλάδα και καλύπτει το 30% της συνολικής προστιθέμενης αξίας που δημιουργείται από τον κλάδο μεταλλουργίας στην Ελλάδα, υποστηρίζοντας 6.679 θέσεις εργασίας (ήτοι το 12% της συνολικής απασχόλησης του κλάδου).

⁶⁵ Όπως η EB αναφέρει «... η απλή συμπερίληψη στη σχετική αγορά των πωλούμενων ποσοτήτων διασπορικού βωξίτη από την Τουρκία και το Μαυροβούνιο (συνολικά, άνω των [...] τόνων) οδηγεί στο συμπέρασμα ότι το μερίδιο της EB σαφώς θα υπολείπεται του [...]%. Περαιτέρω, η συμπερίληψη των παραγόμενων και πωλούμενων ποσοτήτων μεικτού βωξίτη οδηγεί στο συμπέρασμα ότι το μερίδιο της EB είναι πολύ κάτω του [...]%. Τέλος, αν περιληφθεί στη σχετική αγορά και ο γιψιτικός βωξίτης το μερίδιο της EB καθίσταται όλως αμελητέο.». Βλ. σελ. 17 υπομνήματος υπ' αριθ. πρωτ 1853/12.03.2019.

ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ ότι αντιμετωπίζει σοβαρά προβλήματα παραγωγικότητας⁶⁶. Η εταιρία έχει ακολουθήσει διαδικασία καταγραφής και αξιολόγησης των αποθεμάτων επί τη βάσει, μεταξύ άλλων, του διαθέσιμου αρχείου γεωλογικών ευρημάτων, των αδειοδοτήσεων και παραχωρήσεων, και βάσει διεθνώς αναγνωρισμένων προτύπων PERC, τα οποία συστηματικά εφαρμόζει ο όμιλος IMERYS στα μεταλλεία του ανά τον κόσμο. Τα αποτελέσματα της διαδικασίας ελέγχθηκαν και επιβεβαιώθηκαν τον Οκτώβριο του 2018 από τη [...], εταιρία με μεγάλη εξειδίκευση σε ζητήματα εκτίμησης απόδοσης εξορυκτικών εργασιών και αποθεμάτων. Άμεσα ακολούθως η ΕΒ ενημέρωσε την ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ ότι αντιμετωπίζει αντικειμενικούς και σοβαρούς περιορισμούς και ότι η παραγωγή το έτος 2019 δεν μπορεί να ξεπεράσει τους [...] τόνους⁶⁷.

65. Οι περιορισμένες ποσότητες του άμεσα εκμεταλλεύσιμου βωξίτη, καθώς και το γεγονός ότι οι εκμεταλλεύσεις είναι πλέον αποκλειστικά υπόγειες με μικρότερα σε επιφάνεια κοιτάσματα, σε σύγκριση με το παρελθόν, οδηγεί σε περισσότερο χρονοβόρα και κοστοβόρα εξορυκτική διαδικασία, ενώ ταυτόχρονα ο νέος εξορυκτικός σχεδιασμός που επιβάλλεται θα πρέπει να συνυπολογίζει τα υψηλά πρότυπα υγείας και ασφάλειας που ακολουθεί ο όμιλος IMERYS.
66. Παράλληλα, όπως αναφέρει η καταγγελλόμενη, η αναφορά της ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ σε παροχή χαμηλότερης ποιότητας βωξίτη είναι παραπλανητική. Συγκεκριμένα βάσει της νέας συμφωνίας οι σχετικές ποσότητες ανέρχονται σε [...] μετρικούς τόνους βασικού βωξίτη και σε [...] τόνους συμπληρωματικού MET2 βωξίτη ισόποσα κατανεμημένες εντός του έτους. Η ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ αναφέρει ότι οι [...] τόνοι συμπληρωματικού βωξίτη είναι ακατάλληλοι. Ωστόσο, όπως αναφέρει η ΕΒ, βωξίτης με τα ίδια χαρακτηριστικά παραδιδόταν στη ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ τα τελευταία δύο έτη, με τη μόνη διαφορά ότι παραδιδόταν σε μείγμα με τον βωξίτη που φέρει τα χαρακτηριστικά του βασικού, σύμφωνα με το τελευταίο σχέδιο σύμβασης. Συνεπώς οι [...] τόνοι συμπληρωματικού βωξίτη είναι ποιοτικά αποδεκτοί και κατάλληλοι αφού ανάλογης ποιότητας μετάλλευμα έλαβε η ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ και το 2018 και τα προηγούμενα έτη. Διευκρινίζει δε ότι οι όροι «βασικός» και «συμπληρωματικός» βωξίτης δεν είναι επίσημοι όροι αλλά εμπορικοί που χρησιμοποιούνται για τον προσδιορισμό των ποσοτήτων βωξίτη ανάλογα με τα κύρια χαρακτηριστικά του. Σύμφωνα με την ΕΒ η ξεχωριστή προμήθεια βασικού και συμπληρωματικού βωξίτη που προμηθεύει η ΕΒ από 01.01.2019 επιτρέπει στη ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ να ενσωματώνει τον βασικό βωξίτη κατά βούληση και να έχει μεγαλύτερη διαφάνεια στη συναλλαγή.
67. Ειδικότερα σύμφωνα με την εκτίμηση της ΕΒ η μέση ποιότητα του παραδοθέντος μεικτού προϊόντος το 2018, η μέση ποιότητα του θεωρητικού μείγματος των πραγματικών παραδόσεων για το πρώτο τρίμηνο το 2019 και η αναμενόμενη μέση

⁶⁶ Επισυνάπτεται σχετική αλληλογραφία στελέχους της IMERYS [...], προς το στέλεχος της ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ [...], στις 18/5/2018 όπου αναφέρεται η αδυναμία της IMERYS να ανταποκριθεί στις ποιοτικές προδιαγραφές που ίσχυαν έως τότε.

⁶⁷ Η μελέτη της [...] αναφέρει ότι η μέγιστη εξορυκτική παραγωγική δύναμη της ΕΒ τα επόμενα [...] έτη ανέρχεται σε ποσότητα [...] ανά έτος, επιφυλασσόμενη ωστόσο συγχρόνως ότι αυτή είναι η αισιόδοξη πρόβλεψη, διότι τελικά η εξορυκτική παραγωγική δύναμη μπορεί να μην ξεπεράσει τους [...] τον χρόνο.

ποιότητα του θεωρητικού μείγματος των δύο συμφωνηθέντων προϊόντων για το 2019 καταγράφονται στον ακόλουθο πίνακα⁶⁸:

	Μέση ποιότητα των δύο προϊόντων του 2019 (εάν αναμειχθούν Standard και MET2)	Μέση ποιότητα προϊόντος που παραδόθηκε το 2018	Μέση ποιότητα πραγματοποιηθέντων παραδόσεων το 1 ^ο τρίμηνο υπό τη συμφωνία του 2019
Al ₂ O ₃ (αλουμίνα)	[...]%	[...]%	[...]%
SiO ₂ (οξείδιο του πυριτίου)	[...]%	[...]%	[...]%
CaO (οξείδιο του ασβαστίου)	[...]%	[...]%	[...]%

68. Επιπλέον, όπως αναφέρει η ΕΒ, έως τώρα, στα έξι (6) σχέδια συμβάσεων που έχουν ανταλλαγή ανάμεσα στα μέρη ουδέποτε η ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ διατύπωσε έστω ένα σχόλιο ως προς τον συμπληρωματικό βωξίτη και μάλιστα ήδη έχει ξεκινήσει να παραλαμβάνει το εν λόγω προϊόν για το έτος 2019⁶⁹.
69. Η ΕΒ χαρακτηρίζει επίσης ως αβάσιμη την αιτίαση της ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ για δήθεν «σαφώς υποβαθμισμένη συμβατική ποιότητα, ήτοι Αλουμίνα [...]%, Πυρίτιο [...]%, Ασβέστιο [...]% ... και αυξημένη συμβατική υγρασία από [...]% σε [...]%»⁷⁰. Στην πραγματικότητα η ΕΒ ισχυρίζεται ότι οι εν λόγω επικαιροποιήσεις ήταν απαραίτητες προκειμένου να έρθει η προδιαγραφή σε συμφωνία με τη νέα πραγματικότητα της ποιότητας του εξορυσσόμενου βωξίτη.
70. Επιπλέον, όπως σημειώνεται, η προς διάθεση στη ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ ποσότητα είναι αναλογική και δίκαιη και μάλιστα, προκειμένου να καλυφθεί, η ΕΒ δεν ικανοποιεί ζήτηση τρίτων⁷¹. Συγκεκριμένα λαμβάνοντας υπόψη τις προμήθειες των περασμένων ετών η ποσότητα των [...] τόνων αντιπροσωπεύει το [...] των αναμενόμενων πωλήσεων της ΕΒ το 2019, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό το έτος 2018 ανήλθε σε [...] ενώ το 2017 σε [...]. Σύμφωνα με τα στοιχεία που προσκομίζονται από την ΕΒ

⁶⁸ Όπως αναφέρει η ΕΒ η ακριβής αναλογία έκαστου προϊόντος στο μείγμα του 2018 δεν μετρήθηκε και συνεπώς δεν μπορεί να παρέχεται μια ακριβής αναλογία παρά μια εκτίμηση. Αυτό που είναι σαφώς μετρήσιμο είναι η μέση ποιότητα σε κάθε περίπτωση, όπως καταγράφεται στον ανωτέρω σχετικό πίνακα.

⁶⁹ Σημειώνεται επίσης ότι το συγκεκριμένο υλικό θα μπορούσε να διατεθεί με μεγαλύτερο κέρδος στη διεθνή αγορά καθώς είναι περιζήτητο από άλλες βιομηχανίες όπως για Ορυκτοβάμβακα στην Ελλάδα, για Χαλυβουργίες, για την παραγωγή τσιμέντου Πόρτλαντ με υψηλών προδιαγραφών βωξίτη ενώ έγινε πρόσφατα περιζήτητο από [...] παραγωγούς αλουμινίου. Επιπλέον, αναφέρεται ότι προκειμένου να διατεθεί η εν λόγω ποσότητα στη ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ δεν πωλήθηκε στην αγορά χαλυβουργίας (ενδεικτικά αναφέρεται ότι υπήρχε ζήτηση από την εταιρία [...]) όπου η τιμή MET2 υπερβαίνει τα [...] ευρώ ανά τόνο ενώ στη ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ πωλείται για [...] ευρώ ανά τόνο.

⁷⁰ Σελ. 5 της υπ' αριθ. πρωτ. 7892/20.12.2018 αίτησης λήψης ασφαλιστικών μέτρων.

⁷¹ Προσκομίζεται αλληλογραφία με τον πελάτη [...] στην οποία προκύπτει ότι η ΕΒ αρνήθηκε να υποβάλει προσφορά για την παράδοση προϊόντος βωξίτη λόγω ήδη προγραμματισμένων παραδόσεων όλης της προβλεπόμενης ποσότητας.

επίσης αν η σύγκριση γίνει με βάση τις πωλήσεις προϊόντων ψιλόκοκκου βωξίτη, τότε η ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ θα εξακολουθήσει, όπως και τα προηγούμενα έτη, να προμηθεύεται άνω του [...] της συνολικής πωληθείσας ποσότητας του ψιλόκοκκου βωξίτη (έναντι [...] το έτος 2018 και [...] το έτος 2017). Σημειώνεται παράλληλα ότι σύμφωνα με τα τελευταία προσκομιζόμενα στοιχεία από την ΕΒ⁷² έχει από 19/03/2019 ενημερώσει την εταιρία ImerysAluminates⁷³ (πρώην KERNEOS) για την αναγκαιότητα μείωσης της ετήσιας προμήθειάς της σε βωξίτη κατά [...] ΜΤ, οριοθετώντας τη συνολική πλέον αναμενόμενη παραδοτέα ποσότητα προς την Imerys Aluminates για το 2019 στους [...], προκειμένου να διασφαλιστούν οι δεσμευμένες παραδόσεις που θα προμηθευτεί η [...]. Συνέπεια αυτής της μείωσης των [...] ΜΤ προς την IMERYS ήταν να μειωθεί η συνολική ποσότητα πωλήσεων της ΕΒ για το 2019 από [...] ΜΤ σε [...] ΜΤ. Η συγκεκριμένη εξέλιξη αυξάνει το ποσοστό πωλήσεων προς τη ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ επί της συνολικής πωληθείσας ποσότητας ψιλόκοκκου βωξίτη για το 2019 από [...] σε [...] «το υψηλότερο από οποιοδήποτε από τα προηγούμενα έτη».⁷⁴

71. Επιπλέον, σύμφωνα με την ΕΒ, η ίδια η ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ θα μπορούσε να προβεί σε περαιτέρω ανάπτυξη της παραγωγής βωξίτη της θυγατρικής της ΔΕΛΦΟΙ ΔΙΣΤΟΜΟΝ κάνοντας επενδύσεις λίγων εκατομμυρίων ευρώ ανά έτος σε οποιοδήποτε από τα παραχωρηθέντα σε αυτή κοιτάσματα βωξίτη⁷⁵. Μάλιστα η ΕΒ απευθύνθηκε στο αρμόδιο Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας και αιτήθηκε μελέτες περιβαλλοντικών επιπτώσεων και περιβαλλοντικών όρων για συγκεκριμένα μόνο από τα ως άνω κοιτάσματα που έχουν παραχωρηθεί στη ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ και μένουν ανεκμετάλλευτα.⁷⁶
72. Αντιθέτως, σύμφωνα με την ΕΒ, η ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ διαστρεβλώνει το περιεχόμενο των επιστολών των εμπορικών στελεχών της χαρακτηρίζοντάς τες ως απειλές για διακοπή των επενδύσεων. Στην πραγματικότητα οι εν λόγω επιστολές επισημαίνουν τη δυσχέρεια υλοποίησης επιπλέον επενδύσεων όσο η εταιρία είναι ζημιογόνος εξαιτίας της επιμονής της ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ να προμηθεύεται σε εξαιρετικά χαμηλές τιμές.

⁷² Υπ' αριθ. πρωτ. 3021/25.04.2019 απαντήσεις της ΕΒ στο συμπληρωματικό ερωτηματολόγιο της ΕΑ.

⁷³ Βάσει της ενημέρωσης από ΕΒ η ποσότητα που παρέχεται στην εταιρία ImerysAluminates χρησιμοποιείται αποκλειστικά για την παραγωγή προϊόντων ασβεσταργιλικού τσιμέντου και [...]. Η συνολική ποσότητα (fines and blocks) που διατίθεται στην εταιρία ImerysAluminates είναι αποτέλεσμα δύο συμφωνιών που έχουν συναφθεί η μεν πρώτη μεταξύ της [...]. Τα παρόντα μέρη των παραπάνω συμφωνιών ως διάδοχοι των συμβαλλόμενων μερών είναι οι εταιρείες ELMIN BAUXITES SA και IMERYS ALUMINATES και βάσει των σχετικών συμφωνιών η δεύτερη έχει τη δυνατότητα να προμηθεύει από την ΕΒ έως [...].

⁷⁴ Αναφορικά με τα ανωτέρω η ΕΒ έχει προσκομίσει αναλυτικά στοιχεία ως προς τις προγραμματισμένες συμβατικές ποσότητες που θα πωληθούν στους πελάτες τους το 2019.

⁷⁵ Η ΕΒ παραθέτει λίστα με τις σχετικές παραχωρήσεις που είναι ανεκμετάλλευτες και αποτελούν μια εναλλακτική πηγή εξόρυξης διασπορικού βωξίτη για τη ΔΔ.

⁷⁶ Η ΕΒ σημειώνει ότι από τα σχετικά έγγραφα της ΔΔ που χορηγήθηκαν από το Υπουργείο προκύπτει ότι τα απολήψιμα αποθέματα βωξίτη των κοιτασμάτων του μεταλλείου στη θέση Βάργιανη, που εκμεταλλεύεται η ΔΔ ανέρχονται σε [...] τόνους. Περαιτέρω στο έγγραφο της ΔΔ αναφέρεται ότι τα απολήψιμα αποθέματα βωξίτη στην εν λόγω μεταλλευτική ανεκμετάλλευτη παραχώρηση ανέρχονται σε [...] τόνους. Στην ίδια θέση δε η ΔΔ κατέχει δύο επιπλέον παραχωρήσεις με στοιχεία [...] και [...] για τις οποίες η ΕΒ δεν διαθέτει πληροφορίες.

73. Η ΕΒ προσκομίζει στοιχεία για τις σημαντικότερες επενδύσεις της ΕΒ στα μεταλλεία της όλα αυτά τα έτη και για τις προγραμματισμένες επενδύσεις της τα επόμενα χρόνια. Τα σχετικά στοιχεία δείχνουν ότι η ΕΒ επενδύει διαρκώς μεγάλα ποσά για την ανάπτυξη των μεταλλείων της με τις προγραμματισμένες επενδύσεις για το 2019 να ανέρχονται στο ποσό των [...] ευρώ και στα [...] ευρώ για την περίοδο 2020-2022.
74. Όπως αναφέρει η ΕΒ η επιχειρηματολογία της ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ που συνδέει τη μειωμένη παραγωγική ικανότητά της με διακοπή επενδύσεων είναι παντελώς αβάσιμη, καθώς, όπως έχει αναλυθεί και εκτενώς ανωτέρω, η μείωση της παραγωγικής της δυνατότητας για τα επόμενα έτη δεν οφείλεται και δε σχετίζεται με μείωση των επενδύσεων, αλλά με το ότι τα βεβαιωμένα προς εκμετάλλευση κοιτάσματα (βάσει των διεθνών standards ασφαλείας που ακολουθεί πιστά η ΕΒ⁷⁷) έχουν μειωθεί.
75. Όπως σημειώνεται επίσης από την ΕΒ, οι αιτιάσεις της ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ ως προς τη μη πραγματοποίηση των απαιτούμενων επενδύσεων, έρχεται σε αντίθεση με το κατεπείγον της αιτούμενης λήψης ασφαλιστικών μέτρων καθώς αν «η διακοπή απαιτούμενων επενδύσεων εκκινεί το 2016 και προκαλεί αποτελέσματα το 2018 και 2019» θα έπρεπε να θεωρηθεί ότι εφόσον η ΕΑ διέτασσε την εκκίνηση νέων επενδύσεων, αυτές θα οδηγούσαν σε εξόρυξη βωξίτη προς διάθεση στην αγορά μετά από 2-3 έτη.
76. Αναφορικά με το ζήτημα της υπερβολικής τιμολόγησης η ΕΒ τονίζει ότι η εξόρυξη από αποκλειστικά υπόγεια κοιτάσματα δημιουργεί επιπλέον κόστος και συνεπάγεται παραγωγή προϊόντος με σχετικώς διαφοροποιημένα χαρακτηριστικά.
77. Όπως επισημαίνει η ΕΒ, η βασική τιμή σε συνδυασμό με τα τεθέντα ποιοτικά χαρακτηριστικά της Σύμβασης του 2006 κατέληγε σε ζημιογόνα αποτελέσματα για την ίδια και υπερβολικό όφελος για τη ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ⁷⁸. Για τα έτη 2016, 2017 και 2018 η ΕΒ προσκομίζει στοιχεία τα οποία δείχνουν ότι η εταιρία πραγματοποίησε ζημιές⁷⁹ προβάλλοντας το αβάσιμο του λόγου της ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ για κερδοφορία της από το 2015⁸⁰ και μετά. Σημειώνεται μάλιστα ότι οι σημαντικές ζημιές που εμφανίζονται πραγματοποιήθηκαν λόγω ακριβώς της πώλησης σε εξαιρετικά χαμηλές τιμές στην ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ που συνιστά πελάτη που προμηθεύεται πάνω από το [...] % των πωλήσεών της.

⁷⁷ Ενδεικτικά η ΕΒ αναφέρεται σε πρόσφατο ατύχημα στα μεταλλεία το οποίο ο τοπικός τύπος χρησιμοποίησε ως παράδειγμα πίεσης που ασκείται για να καλυφθούν οι απαιτήσεις της ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ (προσκομίζεται το σχετικό δημοσίευμα). Η ΕΒ προκειμένου να διερευνηθούν τα αίτια του συμβάντος σταμάτησε την παραγωγή της για μία εβδομάδα.

⁷⁸ Προσκομίζεται σχετική έκθεση της [...] όπου φαίνεται ότι η τιμή πώλησης προς την ΑτΕ δεν είναι μόνο χαμηλότερη της μέσης τιμής πώλησης προς άλλους πελάτες αλλά και χαμηλότερη από το κόστος παραγωγής βωξίτη για τα προηγούμενα έτη και μέχρι το έτος 2015, ενώ οι απώλειες περιορίστηκαν το 2017 και 2018.

⁷⁹ Συγκεκριμένα παρουσιάζονται λειτουργικές ζημιές της τάξης των €[...], €[...], και €[...] αντιστοίχως.

⁸⁰ Όπως ορίζει η ΕΒ τα κέρδη [...] ευρώ που εμφάνισε η εταιρία το 2015 είχαν (κυρίως) να κάνουν με τις αυξημένες πωλήσεις σε τρίτους πελάτες από [...] τόνους το 2014 σε [...] τόνους το 2015 ([...] % αύξηση).

78. Τα κέρδη της ΕΒ για το έτος 2019 εκτιμώνται ότι, λόγω του εξορθολογισμού των δαπανών παραγωγής και της εφαρμογής βέλτιστων πρακτικών διοίκησης σύμφωνα με τα πρότυπα του Ομίλου IMERYS, θα ανέλθουν σε €[...]. Ενώ στην εν λόγω κερδοφορία μικρή συμβολή έχει η αύξηση της τιμής της ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ, και μάλιστα λόγω των μεγαλύτερων ποσοτήτων που πωλούνται σε αυτή συγκριτικά και όχι λόγω της τιμής, ενώ πολύ περισσότερο συμβάλλουν οι λιγότερες μεν αλλά μεγαλύτερης αξίας πωλήσεις σε τρίτους πελάτες.⁸¹
79. Επισημαίνεται δε ότι οι όροι προμήθειας βωξίτη που περιγράφονται στα σχετικά σχέδια συμβάσεων είναι επωφελείς για τη ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ συγκρινόμενοι με τους αντίστοιχους όρους διάθεσης βωξίτη σε άλλους πελάτες της ΕΒ (εφόσον γίνουν οι απαραίτητες προσαρμογές σε όρους συμφωνηθέντων ποιοτικών χαρακτηριστικών), των οποίων μάλιστα η ζήτηση, όπως αναφέρει η ΕΒ, δεν ικανοποιείται προκειμένου να καλυφθούν οι ποσότητες που έχουν «υποσχεθεί» στη ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ. Έτσι λόγω της μακροχρόνιας συνεργασίας με την εταιρία ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ, η ΕΒ δεσμεύει ποσότητες βωξίτη που θα μπορούσε να πωλήσει επωφελέστερα σε άλλους πελάτες της καθώς οι διεθνείς συνθήκες αγοράς βωξίτη θα επέτρεπαν στην ΕΒ την επίτευξη σημαντικών κερδών. Με τη νέα προταθείσα σύμβαση του 2019 υπάρχει μια αύξηση της τιμής, αλλά εντός επιπέδων διεθνούς αγοράς, στην τιμή αναφοράς (από [...] και [...] €/μετρικό τόνο) και μια ελάχιστη αλλά απολύτως απαραίτητη προσαρμογή στις ποιοτικές προδιαγραφές ώστε να ανταποκρίνονται στην ποιοτική πραγματικότητα του προϊόντος της ΕΒ.
80. Τέλος, η ΕΒ αναφέρει ότι δεν συντρέχει κανένας κίνδυνος ανεπανόρθωτης βλάβης στο δημόσιο συμφέρον, ούτε κανένας άμεσος επικείμενος κίνδυνος μέχρι την οριστική απόφαση της ΕΑ επί της αρχικής καταγγελίας, παρά μόνο η ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ αναφέρει ότι βλάπτονται τα ιδιωτικά συμφέροντά της στο πλαίσιο των διαφορών της με την ΕΒ, ζητώντας μάλιστα την ίδια στιγμή να πληγούν συμφέροντα τρίτων επιχειρήσεων – λοιπών πελατών της ΕΒ – για τις οποίες ζητείται να διαταχθεί ο περιορισμός των προμηθευόμενων ποσοτήτων προκειμένου να λάβει τις απαιτούμενες ποσότητες η ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ.
81. Όπως επισημαίνεται από την ΕΒ επίσης, αν εξαιτίας ασφαλιστικών μέτρων υποχρεωθεί να προμηθεύσει τη ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ τις επιπλέον ζητούμενες ποσότητες εις βάρος τρίτων μερών, θα δημιουργούνταν «ένα επαχθές συναλλακτικό βάρος για την ΕΒ μη αναστρέψιμο» καθώς θα δημιουργηθεί μια οριστική κατάσταση που δεν θα μπορεί να επανορθωθεί με την έκδοση απόφασης από την ΕΑ επί της καταγγελίας της ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ.
82. Η ΕΒ σημειώνει ότι «σύμφωνα μάλιστα με την πάγια νομολογία του ΔΕΕ, η υποχρέωση προμήθειας με αλλαγή συμβατικών υποχρεώσεων σε περιπτώσεις ένδειας και αδυναμίας της δεσπόζουσας εταιρίας να ανταποκριθεί στη συνολική ζήτηση δύναται μόνο εφόσον παρατηρηθεί προτίμηση στην ικανοποίηση ευκαιριακών πελατών έναντι της πάγιας πελατείας...»⁸². Σύμφωνα με τα ανωτέρω ωστόσο η ΕΒ διατηρεί την ίδια

⁸¹ Ενδεικτικά αναφέρονται οι εταιρίες [...].

⁸² «...ή εφόσον εκμεταλλευτεί αυτή την ένδεια η δεσπόζουσα επιχείρηση προμήθειας πρώτων υλών προκειμένου να αποκτήσει παρουσία στην αγορά επόμενου σταδίου.»

ποσόστωση στην προμήθεια της ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ και σε άλλους πελάτες της παρά την μείωση της προμηθευόμενης ποσότητας.

83. Περαιτέρω όπως ορίζει η ΕΒ ένα τέτοιο μέτρο δεν θα ήταν αναλογικό, αφού θα συνιστούσε υπέρμετρο και δυσανάλογο περιορισμό της οικονομικής ελευθερίας της, στην οποία συμπεριλαμβάνεται και η ελευθερία επιλογής εμπορικών εταιρών, ελευθερία που σημειώνεται ότι απολαμβάνουν και οι δεσπόζουσες επιχειρήσεις.
84. Αλλά όπως σημειώνει η ΕΒ ούτε και η ίδια η ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ αντιμετωπίζει ουδεμία άμεσα επαπειλούμενη και δη ανεπανόρθωτη βλάβη, για όλους τους προαναφερθέντες λόγους που εκτέθηκαν, παρά μόνο *«με την πρόφαση ενός ανύπαρκτου κινδύνου επιδιώκει απλώς να διατηρεί σε ισχύ προνομιακό για την ίδια (και ζημιογόνο για την ΕΒ) καθεστώς προμήθειας βωξίτη μέχρις ότου η ΕΑ κρίνει επί της καταγγελίας της»*.
85. Ο παρακάτω Πίνακας 1 παρουσιάζει τις συνολικές πωλήσεις βωξίτη της ΕΒ προς τους πελάτες της ανά κατηγορία πελατών σύμφωνα με το από 18.3.2019 (υπ' αριθ. πρωτ. 1853) Υπόμνημα της ΕΒ (σχετικό 6).

86. Όπως προκύπτει από τον Πίνακα αρχικά οι συνολικές πωλήσεις της ΕΒ αναμένονταν να παρουσιάσουν το έτος 2019 μείωση της τάξης του [...] σε σχέση με το έτος 2018. Η αντίστοιχη μείωση προς την ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ ήταν [...] σε αντίθεση με την KERNEOS (μητρική της ΕΒ) στην οποία αναμένονταν να παρουσιαστεί αύξηση των πωλήσεων κατά [...]. Παρατηρείται δηλαδή μια μείωση προς την ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ σε ποσοστό μεγαλύτερο του μέσου όρου με ταυτόχρονη αύξηση προς τη KERNEOS.
87. Η ΕΒ στην απαντητική της⁸³ επιστολή (ημ. αριθ. πρωτ. 3021/25.4.2019) προσκόμισε ηλεκτρονική αλληλογραφία με την KERNEOS⁸⁴ βάσει της οποίας προτίθεται να μειώσει την πωλούμενη προς αυτήν ποσότητα βωξίτη κατά [...], ... *«προκειμένου να διασφαλίσουμε τις δεσμευμένες παραδόσεις που θα προμηθευτεί η [...]*» όπως χαρακτηριστικά αναφέρει. Συνέπεια αυτού υπολογίζεται ότι οι τελικές προς διάθεση ποσότητες βωξίτη για το 2019 αναμένεται ότι θα διαμορφωθούν σε [...] ΜΤ έναντι

⁸³ Απάντηση στο με αριθ. πρωτ. 2726/12.4.2019.

⁸⁴ Η ΕΒ αναφέρει συμβατικές υποχρεώσεις προς την KERNEOS (βλ. υποσημ. 59)

των αρχικών εκτιμήσεων για [...] ΜΤ. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι η ΕΒ δεν αναφέρει κάποια συγκεκριμένη αιτιολογία για την αναπροσαρμογή προς τα κάτω των εκτιμήσεών της για τις συνολικές ποσότητες βωξίτη που θα παράγει το 2019.

88. Ως αποτέλεσμα η συνολική μείωση των ποσοτήτων το 2019 θα ανέλθει στο [...] % με την ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ να υφίσταται μείωση [...] και την ΚΕΡΝΕΟΣ μείωση μόλις κατά [...] %. Κατά συνέπεια παρατηρείται ότι παρά την μείωση κατά [...] προς την ΚΕΡΝΕΟΣ, η ποσοστιαία μείωση που πρόκειται να υποστεί από τον Απρίλιο του 2019 και εντεύθεν η ΚΕΡΝΕΟΣ, είναι μικρότερη τόσο από το μέσο όρο όσο και από την αντίστοιχη της ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ, η οποία, σημειωτέων λαμβάνει τις ως άνω μειωμένες ποσότητες 1/1/2019.

VIII. ΟΡΙΟΘΕΤΗΣΗ ΣΧΕΤΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ (ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ)⁸⁵

89. Η Υπηρεσία εξέτασε και ανέλυσε τις κατωτέρω σχετικές αγορές:

1. Παραγωγής και εμπορίας βωξίτη
2. Αλουμίνας και αλουμινίου
3. Έλασης και διέλασης αλουμινίου

VIII.1 Η ΣΧΕΤΙΚΗ ΑΓΟΡΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΒΩΞΙΤΗ

VIII.1.1 ΓΕΝΙΚΑ

90. Ο όρος βωξίτης⁸⁶ αποδίδεται στον Berthier (1821), ο οποίος ανέλυσε, στην «Ecole des Mines», υλικά πλούσια σε αλουμίνιο από την περιοχή Baux-de-Provence. Περιγράφεται γενικά σαν ένα μέταλλευμα που χαρακτηρίζεται από την αυξημένη συμμετοχή υδροξειδίων αργιλίου (60%), οξειδίων και υδροξειδίων σιδήρου και σε μικρότερα ποσά καολινίτη και οξειδίων τιτανίου. Μετά την εξόρυξή του, ο βωξίτης υφίσταται επεξεργασία για την εξαγωγή αλουμίνας (μέσω μιας διαδικασίας εξευγενισμού, της λεγόμενης μεθόδου Bayer). Εξορύσσεται σε διάφορες περιοχές όπως η Νότια Αμερική, Αφρική, Αυστραλία, Ινδία και Κίνα. Είναι ένα από τα πιο κοινά ορυκτά στη γη και συναντάται κυρίως σε τροπικές περιοχές.
91. Υπάρχουν διάφοροι τρόποι κατηγοριοποίησης των βωξιτών. Το πώς κατηγοριοποιούνται οι βωξίτες εξαρτάται από το κριτήριο το οποίο οι επιστήμονες θέτουν κάθε φορά. Ο πιο συνηθισμένος τρόπος κατάταξης των βωξιτών είναι βάσει του κριτηρίου του τρόπου σχηματισμού των κοιτασμάτων^{87,88}. Στη συγκεκριμένη περίπτωση η βιβλιογραφία- αρθρογραφία διακρίνει τα κοιτάσματα βωξίτη σε:
1. κοιτάσματα λατεριτικού βωξίτη και
  2. κοιτάσματα καρστικού βωξίτη.

⁸⁵ Η σχετική αγορά προϊόντων περιλαμβάνει το σύνολο των προϊόντων που θεωρούνται από τον καταναλωτή εναλλάξιμα ή δυνάμενα να υποκατασταθούν μεταξύ τους λόγω των χαρακτηριστικών τους, της τιμής τους και της σκοπούμενης χρήσης τους. Η σχετική γεωγραφική αγορά περιλαμβάνει την περιοχή στην οποία οι ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις πωλούν τα σχετικά προϊόντα υπό επαρκώς ομοιογενείς συνθήκες ανταγωνισμού.

⁸⁶ <https://www.orykta.gr/oryktes-protos-yles-tis-ellados/metalleytika-orykta/131-boxitis>

⁸⁷ Όπως αναφέρεται την εν λόγω κατηγοριοποίηση πραγματοποιούν κυρίως οι Ευρωπαίοι γεωλόγοι.

⁸⁸ Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις το 88% των αποθεμάτων βωξίτη παγκοσμίως αφορούν τον λατερικό τύπο και μόλις το 12% τον καρστικό.

Η πλειοψηφία των μετέπειτα άρθρων και βιβλιογραφικών^{89, 90, 91, 92, 93, 94} αναφορών για το θέμα στηρίζονται κυρίως στην βιβλιογραφία των Wiese (1964), Patterson⁹⁵ (1967), και G. Bardossy⁹⁶ (1982).

92. Οι λατερικοί βωξίτες^{97, 98, 99} προκύπτουν από τη χημική αποσάρθρωση αργιλοπυριτικών πετρωμάτων που έχουν χαμηλή περιεκτικότητα σε σίδηρο. Τα αρχικά πετρώματα περιέχουν ορυκτά του αργιλίου. Το ευνοϊκότερο κλίμα για την ανάπτυξή τους είναι το τροπικό-υποτροπικό με σημαντικά ποσοστά βροχόπτωσης και το αντίστοιχο τοπογραφικό ανάγλυφο είναι ήπιο ώστε να επιτρέπει την αργή διήθηση του νερού στο έδαφος. Επίσης απαιτείται μακρά διάρκεια τεκτονικής σταθερότητας και ύπαρξη βλάστησης.
93. Οι καρστικοί βωξίτες¹⁰⁰ βρίσκονται σε κενά καρστικοποιημένων ασβεστόλιθων, τα οποία συμπληρώνονται με υλικό που έχει υποστεί βωξιτογένεση και έχει μεταφερθεί εκεί με τη βοήθεια του νερού. Έχουν ακανόνιστη μορφή (συνήθως θύλακες, φακοί ή πολύπλοκες συμφύσεις). Η κατώτερη επιφάνεια τους εφάπτεται του ασβεστολιθικού

⁸⁹ Eimar Dedy, Evangelos Mouchos, Kathryn Goodenough, Ben Williamson, Frances Wall "Rare Earth Elements in Karst Bauxites. A Novel Untapped European resource?"

⁹⁰ I. Valetton (1972), Developments in Soil Science: Bauxites Vol. 1.

⁹¹ Bardosy and Aleva (1990) Lateritic Bauxites (Developments in Economic Geology).

⁹² Bauxite types, mineralogy, Indian occurrences, Pramoda Raj, Geologist.

⁹³ «ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΤΥΠΩΝ ΒΩΞΙΤΗ ΚΛΕΙΣΟΥΡΑΣ ΚΑΙ ΜΑΓΝΗΣΙΤΗ ΓΕΡΑΚΙΝΗΣ», Διατριβή ειδίκευσης Τμήμα Γεωλογίας, Τομέας Ορυκτολογίας, Πετρολογίας, Κοιτασματολογίας, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Α.ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ, Γεωλόγος.

⁹⁴ F. M. Mayer (2004), «A vailability of Bauxite Reserves», National Resources Research Vol. 13

⁹⁵ Sam Patterson (1967) Bauxite Reserves and Potential Aluminum Resources of the World, Geological Survey- United States Government Printing Office.

⁹⁶ Bardossy, G. (1982) Karst Bauxites, Bauxite Deposits on Carbonate Rocks, Developments in Economic Geology, Elsevier, Amsterdam Vol. 14, 441 p.

⁹⁷ Ε. Κουκνής (2009) «Εμπλουτισμός μεταλλεύματος βωξίτη Παρνασσού- Γκιώνας», Τμήμα Μηχανικών Ορυκτών Πόρων, Πολυτεχνείο Κρήτης.

⁹⁸ Τα πετρώματα από τα οποία έχουν προέλθει οι λατερικοί βωξίτες περιλαμβάνουν γρανίτες, νεφελικούς συνηίτες, ανορθοσίτες, φωνόλιθους, βασάλτες, ανδεσίτες, δολερίτες, γάββρους, κερατίτες, σχιστόλιθους, καολινιτικές άμμους και αργιλικούς σχιστόλιθους. Σημαντικότερος παράγοντας είναι η ένταση και η διάρκεια βωξιτογένεσης και όχι η περιεκτικότητα σε αργίλιο ή αλουμίνιο (AL) του αρχικού πετρώματος. Ο μετασχηματισμός του αρχικού πετρώματος σε λατερικού βωξίτη περιλαμβάνει τρία στάδια. Στο πρώτο στάδιο γίνεται η διάσπαση των αρχικών αργιλοπυριτικών ορυκτών που περιλαμβάνει μετακίνηση των αλκαλίων και μέρος του πυριτίου και συγκέντρωση ορυκτών του αργιλίου. Στο δεύτερο στάδιο πραγματοποιείται η απομάκρυνση του πυριτίου (Si) και η συγκέντρωση του αλουμινίου (Al) με τη μορφή του βημαίτη και γιββσίτη και στο τρίτο στάδιο συμπληρώνεται η αρχική σύσταση με απόθεση ανθρακικών, θειούχων και άλλων ορυκτών.

⁹⁹ Στην εργασία Ε. Κουκνής (2009) «Εμπλουτισμός μεταλλεύματος βωξίτη Παρνασσού- Γκιώνας», Τμήμα Μηχανικών Ορυκτών Πόρων, Πολυτεχνείο Κρήτης, αναφέρεται και μια Τρίτη κατηγορία βωξιτών οι ιζηματογενείς βωξίτες που είναι λιγότερο συνηθισμένοι και εμφανίζονται με τη μορφή στρωματοειδών συγκεντρώσεων σε ιζηματογενείς ακολουθίες. Αποτελούνται από θραύσματα άλλων λατερικών στρωμάτων που διαβρώθηκαν και μεταφέρθηκαν σε νέες θέσεις.

¹⁰⁰ Το υλικό που γεμίζει τα καρστικά έγκοιλα προέρχεται από λατερικούς μανδύες γειτονικών πετρωμάτων. Η εμφάνιση του βωξίτη δεν προκύπτει μόνο από την απλή καθίζηση της αργιλοπλούσιας ιλύος (λάσπη) στην επιφάνεια καρστικοποιημένων ασβεστόλιθων. Είναι πιθανό ότι το χημικό περιβάλλον των ασβεστόλιθων στην επιφάνεια της γης να παίζει σημαντικό ρόλο τόσο κατά τη διάρκεια όσο και μετά την απόθεση αυτής της ιλύος. Απόδειξη για μεταβολές μετά την απόθεση προέρχονται από μια σκούρα κόκκινη αργιλική ταινία στην επαφή μεταξύ του βωξίτη και του καρστικού έγκοιλου.

πετρώματος και αντικατοπτρίζει τις ανωμαλίες του, ενώ η ανώτερη μπορεί να είναι ομαλή ή να εξελίσσεται σε εδαφικό ορίζοντα.

94. Την ίδια κατηγοριοποίηση, βάσει του γεωλογικού τους σχηματισμού, πραγματοποιεί και η Επιστημονική Επιτροπή του Υπουργείου Εσωτερικών των ΗΠΑ (United States Geological Survey-USGS)¹⁰¹, διακρίνοντας τους βωξίτες σε λατερικούς (Lateritic) που σχηματίστηκαν επί τόπου από τις καιρικές συνθήκες σε τροπικές και υποτροπικές περιοχές και συνίσταται κυρίως από γιββσίτη (gibbsite) ή μεικτό γιββσίτη (gibbsite) και βαιμήτη (boehmit) και σε καρστικούς (carst)¹⁰².
95. Μεγάλα κοιτάσματα λατερικών βωξιτών βρίσκονται στην Αυστραλία, τη Γουινέα, την Ινδία, τη Βραζιλία τη Βόρεια Ιρλανδία και τις ΗΠΑ. Αντίστοιχα οι καρστικοί βωξίτες είναι συνηθισμένοι στις χώρες της Μεσογείου όπως η Ελλάδα, η Γαλλία, η Ισπανία και η Τουρκία.
96. Σύμφωνα με τον Bardossy (1982), οι καρστικοί βωξίτες μπορούν να κατηγοριοποιηθούν περαιτέρω σε υποτύπους βάσει της σύστασης των αποθεμάτων και τον τρόπο καρστικοποίησης σε: α. τύπος Καζακστάν (Kazachstonian type), β. τύπος Ariège (Ariege type) γ. τύπος Tula (Tula type) δ. τύπος Timan (Timan Type) και ε. Μεσογειακός τύπος (Mediterranean type).
97. Με την ανωτέρω διάκριση του βωξίτη συνάδει και η παρουσίαση¹⁰³ της Αλουμίνιο της Ελλάδας (ΑτΕ). Συγκεκριμένα η παρουσίαση αναφέρει ότι υπάρχουν τρεις βασικοί τύποι βωξίτη (γιββσίτες, βαιμήτες και διασπορικοί)¹⁰⁴. Ο καθένας από αυτούς έχει διαφορετικά χαρακτηριστικά που τον καθιστούν περισσότερο ή λιγότερο «επιθυμητό» για εξόρυξη και χρήση στη μεταλλουργία.
98. Τα ελληνικά κοιτάσματα βωξίτη¹⁰⁵ ανήκουν στην μεσογειακή καρστική ζώνη βωξιτών¹⁰⁶, η οποία έχει δημιουργηθεί κυρίως κατά τη διάρκεια τεσσάρων

---

¹⁰¹ <https://thebauxiteindex.com/.../bauxite.../types-of-bauxit>.

¹⁰² Στο άρθρο των Patterson, Kurtz, Olson και Neeley πραγματοποιείται η ίδια κατηγοριοποίηση των βωξιτών, αλλά τονίζεται επίσης ότι σε πολλές περιπτώσεις η κατηγοριοποίηση αυτή δεν είναι πάντα εφικτή καθώς υπάρχουν περιοχές όπου εμφανίζονται μείγματα καρστικών και λατερικών βωξιτών τα οποία δεν μπορούν να κατηγοριοποιηθούν στην μία ή στην άλλη κατηγορία. Ως παραδείγματα αναφέρει τους βωξίτες στην Γουινέα, τη Γουιάνα και τη Τζαμάικα (Patterson, Kurtz, Olson και Neeley (1986), US GEOLOGICAL SURVEY PROFESSIONAL PAPER 1076-B, United States Government Printing Office)

¹⁰³ Βασιλάτου (Laboratory and Quality Manager Aluminium S.A), «RAW MATERIALS UNIVERSITY DAY, Future, needs and Opportunities», 2014

¹⁰⁴ Αυτοί οι τρεις τύποι βωξίτη μπορούν να κατηγοριοποιηθούν ανάλογα με τη περιεκτικότητα του καθενός σε νερό σε μονοϋδρικούς και τριϋδρικούς. Οι τριϋδρικοί είναι κυρίως οι γιββσίτες (gibbsite) και οι βαιμήτες (boehmite) και υπάρχουν στην Λατινική Αμερική και στην Καραϊβική, ενώ οι διασπορικοί είναι μονοϋδρικοί και υπάρχουν κυρίως στη Μεσόγειο. Στην ίδια παρουσίαση υπάρχει χάρτης ο οποίος διαχωρίζει τα κοιτάσματα βωξίτη σε καρστικά και λατερικά. Καρστικά κοιτάσματα παρουσιάζονται στην Μεσόγειο (μεσογειακού τύπου) (Ελλάδα, πρώην Γιουγκοσλαβία, Τουρκία, Ουγγαρία), στην Ανατολική Ευρώπη (τύπου timan (Ρωσία, Ουκρανία), στο Καζακστάν (τύπου Καζακστάν), την Κίνα και την Τζαμάικα ενώ λατερικά στην Αυστραλία τη Γουινέα, την Ινδία, τη Βραζιλία.

¹⁰⁵ Magdalini Laskou, Maria Economou-Eliopoulos & Ioannis Mitsis, «Bauxite ore as an energy source for bacteria driving iron-leaching and bio- mineralization», Faculty of Geology & Geoenvironment, University of Athens.

¹⁰⁶ Στον ελληνικό χώρο δεν έχουν εντοπισθεί έως τώρα υπολείμματα τυπικού λατερικού βωξίτη, με εξαίρεση μικρές εμφανίσεις βωξίτικού υλικού στην περιοχή Βροντερού των Πρεσπών.

διαφορετικών γεωλογικών περιόδων. Οι μεγαλύτερες βωξιτικές αποθέσεις¹⁰⁷ (υπολογίζονται περίπου 300.000 τόνοι) είναι της ζώνης Παρνασσού – Γκιόνας. Τρεις βωξιτικοί ορίζοντες (B1, B2 και B3) μπορούν να διακριθούν (από τη βάση προς την κορυφή), με βάση την ηλικία των ασβεστολίθων που παρεμβάλλονται μεταξύ τους.

99. Σύμφωνα με το Bulletin of the Geological Society of Greece¹⁰⁸ ο βωξίτης που παράγεται στην Ελλάδα έχει υψηλή συγκέντρωση οξειδίου του αργιλίου¹⁰⁹ (αλουμίνας) (Al_2O_3), χαμηλή συγκέντρωση οξειδίου του ασβεστίου (CaO), και μικρή απώλεια ανάφλεξης και υγρασίας, συγκρινόμενη με τους βωξίτες της Αυστραλίας, Γουινέας, Τζαμάικας, Βραζιλίας και Κίνας. Το βασικό μειονέκτημα του ελληνικού βωξίτη είναι η υψηλή συγκέντρωση του σε οξείδιο του πυριτίου (SiO_2), που τον καθιστά δύσκολο στην επεξεργασία (Laskou and Andreou, 2003). Βάσει των ανωτέρω, προκύπτει ότι η γενικότερη τάση της βιβλιογραφίας είναι να διακρίνουν το βωξίτη σε καρστικό ή αλλιώς διασπορικό ή μονοϋδρικό ή θύλακες και σε λατερικό ή αλλιώς τριυδρικό, ή τροπικό ή καλύμματα.

VIII.1.2 ΠΡΟΪΟΝΤΙΚΗ ΚΑΙ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΟΡΙΟΘΕΤΗΣΗ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ

100. Αναφορικά με την αγορά προϊόντος, σύμφωνα με τη νομολογία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής («Ε.Επ.»)¹¹⁰ υπάρχουν οι ακόλουθοι τύποι βωξίτη, οι οποίοι μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την παραγωγή αλουμίνας με διαφορετικές παραγωγικές διαδικασίες:

- (i) Ο γκιμπσιτικός (gibbsitic) βωξίτης, παραγωγή αλουμίνας μέσω της διαδικασίας Bayer χαμηλής θερμοκρασίας (100° με $150^\circ C$)
- (ii) Ο βαιμιτικός (boehmitic) βωξίτης, παραγωγή αλουμίνας μέσω της διαδικασίας Bayer υψηλής θερμοκρασίας (200° με $250^\circ C$)
- (iii) Ο διασπορικός (diasporic) βωξίτης, παραγωγή αλουμίνας μέσω της διαδικασίας Bayer με εξαιρετικά υψηλή θερμοκρασία άνω των $260^\circ C$.

Επιπλέον, αναφέρεται ότι για την παραγωγή αλουμίνας, εκτός των ανωτέρω, και ειδικά για τον εξευγενισμό του διασπορικού βωξίτη υψηλής περιεκτικότητας σε πυρίτιο (silica), χρησιμοποιείται και μία διαδικασία πυροσυσσωμάτωσης ασβεστίου / σόδας (lime/soda sintering process), η οποία δεν είναι μέθοδος Bayer. Αυτή η

¹⁰⁷ Σχεδόν το 30% αυτών των βωξιτικών κοιτασμάτων, βρίσκονται κατά μήκος και κοντά στα σημεία επαφής με ρήγματα, και εμφανίζουν θραυστινή παραμόρφωση και αλλαγές στο χρώμα από κόκκινο σε γκρι και μεγάλο εμπλουτισμό σε αργίλιο ($>70wt\% Al_2O_3$) ενώ ο σίδηρος έχει αποπλυθεί. Το πιο σημαντικό χαρακτηριστικό των γκρι βωξιτικών κοιτασμάτων είναι η αφθονία βιογενούς σιδηροπυρίτη, σε ποικίλη μορφή και μέγεθος, ο οποίος σχετίζεται άμεσα με τους απολιθωμένους και τους σύγχρονους μικροοργανισμούς. Η αντικατάσταση του γκαϊτίτη από βιογενή σιδηροπυρίτη και ακολούθως η οξείδωση του σιδηροπυρίτη σε θευκά ορυκτά σιδήρου-αργιλίου και γκαϊτίτη αντανάκλα μια αναμόρφωση του βωξιτικού μεταλλεύματος σε πολλά στάδια.

¹⁰⁸ Anagnostou (2010), Bauxite Resource Exploitation in Greece vs Sustainability, Bulletin of the Geological Society of Greece.

¹⁰⁹ Η βιβλιογραφία αναφέρει ότι μεγάλη σημασία στην κατεργασία βωξίτη με τη μέθοδο Bayer έχει η περιεκτικότητα του σε SiO_2 και σε $CaCO_3$, γιατί κατά την εκχύλιση οδηγούν σε απώλειες καυστικού νατρίου και αλουμίνας καθώς και μείωση της ποιότητας αλουμίνας. Για το λόγο αυτό ένας βωξίτης θεωρείται ότι μπορεί να εκχυλιστεί με τη μέθοδο Bayer αν περιέχει μέχρι 5% και όσο το δυνατόν μικρότερο ποσοστό ασβεστίτη. Στην πράξη για τον καθορισμό της ποιότητας του μεταλλεύματος χρησιμοποιείται η διαφορά που ονομάζεται «διαλυτή αλουμίνα» ($A=Al_2O_3-SiO_2$). Όσο μεγαλύτερη είναι η τιμή της διαφοράς αυτής τόσο καλύτερης ποιότητας είναι το μέταλλευμα.

¹¹⁰ Βλ. απόφαση Ε.Επ. COMP/M.3225 -ALCAN / PECHINEY (II), 29.09.2003.

διαδικασία χρησιμοποιείται σχεδόν αποκλειστικά στη Ρωσία και στη Κίνα όπου εξορύσσεται ο διασπορικός βωξίτης.

101. Κάθε μία από τις προαναφερόμενες κατηγορίες της διαδικασίας Bayer αποτελείται από διάφορα στάδια. Τα τέσσερα βασικά στάδια είναι η χώνευση, διαχωρισμός (clarification), καθίζηση και πύρωση, εκ των οποίων η χώνευση και η καθίζηση είναι τα σημαντικότερα. Η τεχνολογία χώνευσης συνδέεται άμεσα από τον τύπο βωξίτη που χρησιμοποιείται από το (εκάστοτε) εργοστάσιο αλουμίνας. Ωστόσο, το μέταλλωμα του βωξίτη που εξορύσσεται περιέχει μερικές φορές μείγμα δύο ή τριών τύπων βωξίτη. Είναι εφικτό να χωνευθούν μείγματα γκιμπσιτικού και βαιμιτικού βωξίτη, χρησιμοποιώντας μια διαδικασία διπλής χώνευσης. Επιπλέον, είναι δυνατή η ανάμιξη ποσότητας γκιμπσιτικού βωξίτη στην τροφοδοσία εργοστασίου σχεδιασμένου για την επεξεργασία βαιμιτικού βωξίτη (δηλ. η αναφερόμενη ως διαδικασία sweetening). Επομένως, η υψηλής θερμοκρασίας διαδικασία Bayer μπορεί επίσης να χρησιμοποιηθεί για τον εξευγενισμό γκιμπσιτικού βωξίτη και παρουσιάζεται επομένως μία υποκαταστασιμότητα μεταξύ των δύο τεχνολογιών από την πλευρά της ζήτησης η οποία είναι μονόπλευρη.

VIII.1.2.1 Η ΑΠΟΨΗ ΤΗΣ ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ

102. Κατά την άποψη της ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ, η σχετική αγορά πρέπει να οριοθετηθεί σε στενό πλαίσιο¹¹¹. Αναφορικά με την προϊόντική αγορά, η ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ ισχυρίζεται αρχικά ότι ο ελληνικός βωξίτης είναι διασπορικός και διακρίνεται από τον τροπικό βωξίτη που συναντάται σε άλλες χώρες βάσει ποιότητας, τεχνικών χαρακτηριστικών και τιμής¹¹². Επιπλέον, καθώς ο βωξίτης στην Ελλάδα είναι διασπορικός, χρειάζεται ειδική τεχνική επεξεργασία, επομένως το εργοστάσιο επεξεργασίας του (δηλ. το εργοστάσιο της ΑτΕ) σχεδιάστηκε και λειτουργεί με προσαρμογή στα χαρακτηριστικά της πρώτης ύλης και για το λόγο αυτό υπάρχει αδυναμία επεξεργασίας άλλης μορφής βωξίτη, λόγω και του ιδιαίτερα υψηλού κόστους που απαιτείται για τη μετατροπή και τη σχετική προσαρμογή της γραμμής παραγωγής.
103. Ειδικότερα, «.....όπως αναφέρεται και στην τεχνική έκθεση του Καθηγητή του Εθνικού Μετσόβειου Πολυτεχνείου, κ. Πασπαλιάρη στους τροπικούς βωξίτες:
- η υψηλή περιεκτικότητα του βωξίτη σε πυρίτιο απαιτεί εγκαταστάσεις αποπυριτίωσης,
  - η αυξημένη ύπαρξη οργανικών ενώσεων, απαιτεί ειδικές εγκαταστάσεις επεξεργασίας αυτών με στόχο την αφαίρεση και την καυστικοποίηση των δημιουργούμενων οξαλικών ενώσεων,
- ενώ στους διασπορικούς βωξίτες:
- η υψηλή σκληρότητα του βωξίτη απαιτεί αύξηση της αλεστικής ικανότητας των μύλων, και

¹¹¹ Βλ. και Υπομνήμα, Προσθήκη – Αντίκρουση και Συμπληρωματικό Υπόμνημα της ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ καθώς και Πρακτικά 57/27.06.2019 και 58/28.06.2019.

¹¹² Βλ. σχετικά Συμπληρωματικό Υπόμνημα, παρ. 40.

- η υψηλή περιεκτικότητα του βωξίτη σε ανθρακικό ασβέστιο, απαιτεί ειδικές εγκαταστάσεις απασβεστοποίησης»¹¹³.

104. Κατά την ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ το εργοστάσιο της εταιρείας έχει κατασκευαστεί δίπλα στα κοιτάσματα βωξίτη στην Ελλάδα για την χρήση του οποίου έχουν σχεδιαστεί¹¹⁴. Έτσι, κατόπιν της υπογραφείσας σύμβασης προμήθειας μεταξύ της ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ και της ΕΒ τον Μάρτιο του 2019, «.....η είσοδος τροπικού βωξίτη στις εγκαταστάσεις του εργοστασίου της ΑτΕ, που δεν έχουν σχεδιαστεί για κολλώδη υφή βωξίτη, προκάλεσε:

- [...] **διακοπές τροφοδοσίας του εργοστασίου λόγω βουλωμάτων στις χοάνες τροφοδοσίας της εγκαταστάσεων θραύσης**
- [...] **βουλώματα σε άλλα σημεία των τμημάτων θραύσης τα οποία αντιμετωπίστηκαν με επίπονες και επικίνδυνες προσπάθειες του προσωπικού εν λειτουργία, προκειμένου να μη διακοπεί η τροφοδοσία του εργοστασίου**
- [...] **βουλώματα σε μύλους πρωτογενούς άλεσης με διακοπές τροφοδοσίας**
- [...] **διακοπές στις φιλτρόπρεσσες λόγω προσκόλλησης καταλοίπων βωξίτη στα φίλτρα»¹¹⁵.**

105. Κατά την ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ «.....Ο μοναδικός τρόπος παράλληλης χρήσης διασπορικού και τροπικού βωξίτη είναι να μετασχηματιστεί συνολικά η παραγωγική διαδικασία του εργοστασίου, και να υπάρχουν ξεχωριστές γραμμές παραγωγής στα τμήματα θραύσης, άλεσης, αποπυριτίωσης και προσβολής, με αποτέλεσμα τα δυο είδη βωξίτη να μην αναμειγνύονται στην ίδια γραμμή παραγωγής»¹¹⁶. Κάτι τέτοιο, ωστόσο, απαιτεί υψηλότερες επενδύσεις και σημαντικότερο ολοκλήρωσης τους. Μάλιστα, όπως εκτιμά η ανεξάρτητη εταιρεία [...] ¹¹⁷, το συνολικό κόστος ολικού μετασχηματισμού της παραγωγικής διαδικασίας ανέρχεται σε [...] εκ. ευρώ με χρόνο ολοκλήρωσης [...] μήνες.

106. Προς υποστήριξη της αδυναμίας εναλλαξιμότητας του ελληνικού διασπορικού βωξίτη με άλλα είδη βωξίτη, η ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ παραθέτει επίσης κάποια εδάφια της Εκτελεστικής Απόφασης 2016/1032 ΕΕ¹¹⁸. Ειδικότερα, όπως αναφέρεται στην Απόφαση (σημείο 1.3.1.1.δ) «*εάν ο βωξίτης διαθέτει υψηλή περιεκτικότητα σε μονοένδρη αλουμίνα (βαιμίτης και/ή διασπορικό), απαιτείται υψηλότερη πίεση και θερμοκρασία στη διεργασία εκχύλισης ή προσβολές, γεγονός που προκαλεί υψηλότερη κατανάλωση ενέργειας*» και «*καθώς ορισμένες μονάδες έχουν σχεδιαστεί ειδικά για*

¹¹³ Ο.π., παρ. 49.

¹¹⁴ Βλ. σχετικά και Έκθεση [...] ως σχετικό 1 στο Συμπληρωματικό Υπόμνημα της ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ, αλλά και υπόθεση Comp/M.4827 - *Rio Tinto/Alcari*), σκ 44.

¹¹⁵ Βλ. σχετικά Συμπληρωματικό Υπόμνημα, παρ. 57, όπου η ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ παραθέτει και σχετικές φωτογραφίες. Τα έντονα γράμματα από την ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ.

¹¹⁶ Ο.π., παρ. 59. Τα έντονα γράμματα από την ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ.

¹¹⁷ Ο.π., παρ. 61. Τα ευρήματα της Μελέτης [...] επιβεβαιώνονται από την Έκθεση του Καθηγητή κ. [...], από την Έκθεση [...], καθώς και από την από 17.06.2019 μελέτη της εταιρείας ανεξάρτητων συμβούλων [...]. Ο.π. παρ. 62.

¹¹⁸ Βλ. Εκτελεστική Απόφαση 2016/1032 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (13.06.2016) για τον καθορισμό των συμπερασμάτων βέλτιστων διαθέσιμων τεχνικών (BAT) βάσει της οδηγίας 2010/75/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά τις βιομηχανίες μη σιδηρούχων μετάλλων, ΕΕ 2016 L 174/32,.

συγκεκριμένη ποιότητα βωξίτη, γεγονός που περιορίζει τη χρήση εναλλακτικών πηγών βωξίτη».

107. Ως εκ τούτου, η καταγγέλλουσα θεωρεί ότι η προϊόντική αγορά περιλαμβάνει μόνο τον ελληνικό βωξίτη, και στο πλαίσιο της αγοράς αυτής ισχυρίζεται ότι η ΕΒ κατέχει μονοπωλιακή θέση. Ως εκ τούτου, η ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ καταλήγει ότι η σχετική αγορά είναι αυτή του «ελληνικού διασπορικού βωξίτη». Η ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ ισχυρίζεται επίσης ότι η άποψή της συνάδει και με τη νομολογία της Επιτροπής Ανταγωνισμού στην υπόθεση ΕΑ 276/IV/2005, η οποία αφορούσε την εξαγορά του 53% του μετοχικού κεφαλαίου της «ΑΛΟΥΜΙΝΙΟ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.» από τις εταιρείες «ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ Α.Ε. - ΟΜΙΛΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ», «BLUSCO HOLDINGS LIMITED» και «FELTEX HOLDING LIMITED». Επιπλέον, αναφορικά με την εθνική γεωγραφική διάσταση, η ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ στηρίζει την άποψή της στις υποθέσεις COMP/M.2420 – Mitsui/CVRD Caemi και στην ΕΑ 517/VI/2011¹¹⁹.
108. Η ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ αναγνωρίζει ότι υπάρχουν κοιτάσματα διασπορικού βωξίτη και σε κάποιες γειτονικές χώρες, όπως το Κόσσοβο και η Τουρκία, όμως θεωρεί ότι τα κοιτάσματα αυτά δεν επαρκούν και ότι, από πλευράς ποιότητας, ο βωξίτης που εξορύσσεται εκεί είναι διαφορετικός και πιο υποβαθμισμένος.
109. Συγκεκριμένα όπως υποστηρίζεται από την ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ *«Ο βωξίτης Μαυροβουνίου έχει εξαιρετικά υψηλή συγκέντρωση σε ψευδάργυρο, η οποία και καθιστά απαγορευτική την χρήση του σε μεγάλες ποσότητες από το εργοστάσιο της ΑτΕ. Είναι χαρακτηριστικό πως το ποσοστό ψευδαργύρου στο βωξίτη Μαυροβουνίου αγγίζει τα [...]ppm σε σύγκριση με τα μόλις [...]ppm του ελληνικού βωξίτη παραγωγής της ΕΒ. Συνεπώς λαμβάνοντας υπόψη τις ποσότητες βωξίτη Μαυροβουνίου που απαιτούνται για την πλήρη αντικατάσταση του ελληνικού βωξίτη παραγωγής της ΕΒ για τις ανάγκες λειτουργίας του εργοστασίου της ΑτΕ, το παραγόμενο προϊόν θα είχε περιεκτικότητα ψευδαργύρου της τάξης των [...]ppm. Ωστόσο οι σχετικές προδιαγραφές ποιότητας της αλουμίνας προϋποθέτουν πως η περιεκτικότητα ψευδαργύρου στο τελικό προϊόν θα πρέπει να ανέρχεται μόλις στα [...]ppm. Ακόμα ο βωξίτης Μαυροβουνίου περιέχει ποσοστό λιθίου [...]ppm έναντι [...]ppm λιθίου που εντοπίζονται στον ελληνικό βωξίτη παραγωγής ΕΒ. Τα υψηλά ποσοστά περιεκτικότητας βωξίτη Μαυροβουνίου σε ψευδάργυρο και λίθιο δεν επιτρέπουν την παραγωγή αλουμίνας με τα απαραίτητα ποιοτικά χαρακτηριστικά.»*
110. Σχετικά δε με τον βωξίτη Τουρκίας αναφέρονται τα ακόλουθα *«αντίστοιχα, τα χαρακτηριστικά του τουρκικού βωξίτη τον καθιστούν ακατάλληλο για επεξεργασία σε μεγάλες ποσότητες. Συγκεκριμένα ο τουρκικός βωξίτης δεν είναι ομοιόμορφος, παρουσιάζει μεγάλες διακυμάνσεις στην ποιότητά του και η συμμετοχή του διασπορικού ορυκτού είναι αυξημένη. Επίσης έχει αυξημένο διοξείδιο του πυριτίου, γεγονός που τον κάνει δύσχρηστο στη μεταλλουργία. Χαρακτηρίζεται ακόμη από χαμηλότερη περιεκτικότητα αλουμίνας και υψηλότερη σκληρότητα. Οι σημαντικές αυτές ποιοτικές διαφορές αποτελούν ξεκάθαρα περιοριστικό παράγοντα για την επεξεργασία των*

¹¹⁹ Προς επίρρωση των ισχυρισμών της, στο πλαίσιο εξέτασης της καταγγελίας της, η ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ κατέθεσε οικονομική μελέτη της [...] (υπ' αριθ. πρωτ. 4536/16.08.2017) με τίτλο, [...], της [...], η οποία καταλήγει ότι η σχετική αγορά εν προκειμένω είναι επίσης αυτή του ελληνικού διασπορικού βωξίτη.

απαιτούμενων ποσοτήτων. ... λόγω της υπερβολικής σκληρότητας του τουρκικού βωξίτη, η μέγιστη ποσότητα που θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί ετησίως από το εργοστάσιο ΑτΕ, εφόσον ο εν λόγω βωξίτης είναι διαθέσιμος, ανέρχεται σε [...] τόνους.»

111. Αναφορικά με τη δυνατότητα υποκατάστασης του ελληνικού βωξίτη από τροπικό η ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ αναφέρει ότι δεν θα μπορούσε να αποτελέσει αξιόπιστη εναλλακτική καθώς ο τροπικός βωξίτης έχει λιγότερες αλουμινο-μονάδες που συνεπάγεται ότι για κάθε τόνο αλουμίνας απαιτούνται περισσότεροι τόνοι βωξίτη και σόδας, μέσω της οποίας γίνεται η διάλυση της αλουμίνας. Επιπλέον, το κόστος προμήθειας βωξίτη αυξάνεται υπερβολικά λόγω του αυξημένου κόστους μεταφοράς. Ταυτόχρονα παρόλο που ο τροπικός βωξίτης απαιτεί χαμηλότερη θερμική ενέργεια ανά μονάδα παραγωγής, αυτό το πλεονέκτημα παύει να υφίσταται όταν εισάγεται τροπικός βωξίτης στο κύκλωμα υψηλής θερμοκρασίας, η οποία απαιτείται για τον ελληνικό βωξίτη στο εργοστάσιο της ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ. Η χρήση τροπικού βωξίτη σε αυτή την περίπτωση γίνεται με τρόπο αντιοικονομικό σε συνθήκες κατασπατάλησης ενέργειας, γεγονός που αυξάνει ακόμη περισσότερο το κόστος¹²⁰.
112. Επιπλέον βάσει του υπ' αριθ. πρωτ. 5741/11.10.17 εγγράφου της ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ, η εταιρία αναφέρει ότι έχει μελετήσει τις απαιτούμενες τεχνικές παρεμβάσεις για την αλλαγή τεχνολογίας προκειμένου να γίνει υποκατάσταση του ελληνικού διασπορικού μονο-υδρικού βωξίτη από τροπικό τρι-υδρικό. Η ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ δεν προχώρησε σε κατασκευαστική μελέτη, καθώς το κόστος επένδυσης υπολογίστηκε ότι ανέρχεται σε [...] € που καθιστά την αλλαγή μη βιώσιμη.
113. Η ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ μάλιστα αναφέρει ότι λόγω της αιφνιδιαστικής μείωσης των παραδόσεων της ΕΒ υποχρεώθηκε να προβεί προσωρινά στα ακόλουθα:
1. Να δεχτεί την πρόταση της ΕΒ για πρόσθετη ποσότητα 100.000 τόνων βωξίτη, ακατάλληλης για την παραγωγική διαδικασία παραγωγής αλουμίνας,
  2. Να προσπαθήσει να χρησιμοποιήσει, χωρίς μέχρι τώρα επιτυχία, επιπλέον ποσότητες τουρκικού βωξίτη, με κοκκομετρία εκτός προδιαγραφών
  3. Να προσπαθήσει να χρησιμοποιήσει δοκιμαστικά, χωρίς επιτυχία και πάλι, βωξίτη Μαυροβουνίου
  4. Να αγοράσει τροπικό βωξίτη ΤROMBETAS εκμεταλλευόμενη τη συγκυριακή διαθεσιμότητα βραζιλιάνικου βωξίτη, ακολουθώντας με αυτόν τον τρόπο ωστόσο μια λειτουργία εκτός προδιαγραφών, επιβαρυντική για

¹²⁰ Αναφέρεται επιπλέον ότι με την προσθήκη τροπικού βωξίτη στο τμήμα υψηλής θερμοκρασίας του κυκλώματος παραγωγής του εργοστασίου ΑτΕ μεγάλο ποσοστό των οργανικών ενώσεων που εμπεριέχονται στον τροπικό βωξίτη μετατρέπεται στην υψηλή θερμοκρασία σε οξαλικές ενώσεις, οι οποίες προοδευτικά αυξάνουν. Όταν υπερβούν κάποια επιτρεπτά όρια αφενός δημιουργούν βουλώματα τα οποία οδηγούν σε απώλειες παραγωγής, αφετέρου διαταράσσουν την ισορροπία δημιουργίας κόκκων αλουμίνας με αποτέλεσμα να αρχίσει να παράγεται αλουμίνα εκτός εμπορικών προδιαγραφών. Σε αυτή την περίπτωση ο μόνος τρόπος αποκατάστασης της ποιότητας είναι να διακοπεί η παραγωγική διαδικασία, να αποκατασταθούν τα βουλώματα και να λειτουργήσει επί αρκετούς μήνες η παραγωγική διαδικασία παράγοντας άχρηστη αλουμίνα ως απόβλητο, μέχρι να επανέλθει εντός εμπορικών προδιαγραφών.

την κατάσταση του κυκλώματος παραγωγής, απαράδεκτη ενεργειακά και με αυξανόμενο κίνδυνο απώλειας ελέγχου, προϊόντος και χρόνου^{121, 122}.

114. Προς επίρρωση της μη εναλλαξιμότητας του διασπορικού ελληνικού βωξίτη με τον τροπικό βωξίτη η ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ προσκομίζει το τεστ του Υποθετικού Μονοπωλητή (Hypothetical Monopolist test), για την εφαρμογή του οποίου χρησιμοποιείται συνήθως η ποσοτική τεχνική «SSNIP τεστ» («Small but Significant Non-transitory Increase in Prices») ¹²³. Το εν λόγω τεστ εφαρμόστηκε ¹²⁴ στην πράξη κατόπιν μελέτης της [...] τον Ιούλιο του 2019¹²⁵. Σύμφωνα με το συγκεκριμένο τεστ «[π]αρά την σημαντικότητα αυτή αύξηση των τιμών¹²⁶, η ΑτΕ παρέμεινε και παραμένει πελάτης της ΕΒ. Μάλιστα, όλο αυτό το διάστημα, η ΑτΕ εξακολουθεί να επιδιώκει την απολύτως αναγκαία για την επιβίωση της συνέχιση της προμήθειας ελληνικού διασπορικού βωξίτη από την ΕΒ, παρά τις υπέρογκες απαιτήσεις, την αδιάλλακτη στάση, και την όλη εκμεταλλευτική συμπεριφορά της»¹²⁷. Όπως αναφέρεται στην μελέτη «.....ενόψει του κόστους της ΕΒ, σε συνδυασμό με τις πωλήσεις βωξίτη εκτός μεταλλουργίας και τις τιμές που επικρατούν στην Κίνα, η ανταγωνιστική τιμή αναφοράς που υπολογίζεται κατά την εφαρμογή του SSNIP Τεστ είναι απολύτως ακριβής και δεν θέτει κανένα ζήτημα αντίστροφου «cellorhane fallacy»¹²⁸.

¹²¹ Όπως αναφέρει η ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ, πέρα από τα προβλήματα που δημιουργεί η χρήση του συγκεκριμένου τύπου βωξίτη (τροπικού) στην παραγωγική της διαδικασία η διαθεσιμότητά του είναι καθαρά συγκυριακή καθώς λόγω περιβαλλοντικού ατυχήματος [...] εργοστάσιο αλουμίνας [...], λειτουργεί στο [...] της δυναμικότητάς του ελευθερώνοντας περίπου [...] τόνους βωξίτη σε ετήσιο ρυθμό. Σύντομα (περίπου στο 2^ο τρίμηνο 2019) θα επανέλθει στο [...] της δυναμικότητάς του και η διαθεσιμότητα βραζιλιάνικου βωξίτη θα εκλείψει.

¹²² Όπως επίσης σημειώνει η ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ, η χρήση τροπικού βωξίτη μπορεί να συνεπάγεται τρία εναλλακτικά σενάρια. Βάσει του καλύτερου δυνατού σεναρίου (το οποίο κατά την ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ δεν είναι το πιθανό) δηλαδή αν συνεχίσει η προμήθεια τροπικού βωξίτη Βραζιλίας καθόλη τη διάρκεια του έτους χωρίς κάποιο ατύχημα, η συνέπεια θα είναι η διακοπή προμήθειας σε πελάτες ένυδρης αλουμίνας, χωρίς συνέπειες για την άνυδρη αλουμίνα και το αλουμίνιο. Το δεύτερο σενάριο αναφέρει ότι ούτε προβλέπεται η απρόσκοπτη συνέχεια προμήθειας βωξίτη Βραζιλίας, αλλά υπάρχει και σοβαρός κίνδυνος η χρήση αυτού του βωξίτη στο κύκλωμα υψηλής θερμοκρασίας να προκαλέσει ατύχημα και συνολική διακοπή της παραγωγής. Αυτό θα έχει ως αποτέλεσμα τη μείωση παραγωγής αλουμίνας με μεγαλύτερες απώλειες αναφορικά με την ένυδρη αλουμίνα. Τέλος υπάρχει και το τρίτο και καταστροφικό σενάριο το οποίο μπορεί να συμβεί ανά πάσα στιγμή, ενός ατυχήματος, γεγονός που θα προκαλέσει ολική απώλεια παραγωγής αλουμίνας (ένυδρης και άνυδρης) με αντίστοιχες καταστροφικές συνέπειες για ορισμένους πελάτες αλουμινίου.

¹²³ Σύμφωνα με το τεστ αυτό, εξετάζεται κατά πόσο οι καταναλωτές θα στραφούν σε προϊόντα υποκατάστασης, σε περίπτωση μικρής αλλά διαρκούς αύξησης (5%-10%) των σχετικών τιμών των προϊόντων του υποθετικού μονοπωλητή. Αν η υποκατάσταση καθιστά ανώφελη την αύξηση των τιμών, λόγω της μείωσης των πωλήσεων που αυτή συνεπάγεται, τότε τα εν λόγω προϊόντα θεωρούνται εναλλάξιμα και τοποθετούνται στην ίδια σχετική αγορά. Αν αντίθετα, η αύξηση των τιμών είναι επωφελής για τον υποθετικό μονοπωλητή, και δεν βρεθούν υποκατάστατα προϊόντα, τότε η αγορά θα πρέπει να προσδιοριστεί στενά και να περιοριστεί στην παραγωγή του υποθετικού μονοπωλητή.

¹²⁴ Η ΕΑ έχει εφαρμόσει το τεστ του Υποθετικού Μονοπωλητή για την οριοθέτηση της σχετικής αγοράς προϊόντος σε πολλές Αποφάσεις της. Βλ. σχετικά ΕΑ 663/2018, ΕΑ 617/2015, ΕΑ 583/VI/2013, ΕΑ 573/VI/2013 και ΕΑ 515/VI/2011.

¹²⁵ Βλ. Σχετικό 5 του Συμπληρωματικού Υπομνήματος της ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ.

¹²⁶ Ήτοι, κατά [...] % μεταξύ της τρέχουσας τιμής και της τιμής που επικρατούσε κατά την δεκαετή σύμβαση που έληξε το 2016. Βλ. σχετικά ο.π., παρ. 120.

¹²⁷ Ο.π., παρ. 121.

¹²⁸ Ο.π., παρ. 124. Βλ. επίσης παρ. 125-135 του Συμπληρωματικού Υπομνήματος της ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ.

VIII.1.2.2 Η ΑΠΟΨΗ ΤΗΣ ΕΒ

115. Σύμφωνα με την ΕΒ, η αγορά βωξίτη είναι ευρύτερη γεωγραφικά και προϊόντικά¹²⁹. Συγκεκριμένα, στο υπόμνημά της η ΕΒ αναφέρει ότι υπάρχουν οι ακόλουθοι τύποι βωξίτη, οι οποίοι μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την παραγωγή αλουμίνας:
- Ο τριϋδρικός ή γκιμπσιτικός βωξίτης (με πλούσια κοιτάσματα στην Αυστραλία)
  - Ο μικτός βωξίτης που αποτελείται κυρίως από γυψίτη και βαιμίτη (με πλούσια κοιτάσματα στη Γουινέα)
  - Ο μονοϋδρικός βωξίτης (βαιμιτικός ή διασπορικός) (με πλούσια κοιτάσματα που βρίσκονται στην Τουρκία, το Μαυροβούνιο και την Ελλάδα)¹³⁰
- Όπως αναφέρει η ΕΒ τα εργοστάσια παραγωγής αλουμίνας/αλουμινίου εφαρμόζουν κατά κανόνα τη διαδικασία Bayer για τη διαλυτοποίηση (προσβολή) του βωξίτη, η οποία ανάλογα με τον τύπο βωξίτη που χρησιμοποιείται περιλαμβάνει τρεις εκδοχές: χαμηλής θερμοκρασίας (100° έως 150°), υψηλής θερμοκρασίας (200° έως 250°) και θερμοκρασίας άνω των 250° – 260° αντιστοίχως.
116. Η ΕΒ αναφέρει ότι η γεωγραφική αγορά είναι διεθνής και περιλαμβάνει όλους τους τύπους βωξίτη ή έστω τον διασπορικό και τον μικτό, καθώς το μόνο που απαιτείται για την ύπαρξη της μεταξύ τους υποκαταστασιμότητας είναι η προσαρμογή της παραγωγικής διαδικασίας του εργοστασίου ώστε να απομακρύνονται τα οργανικά στοιχεία που είναι περισσότερα στον μικτό βωξίτη. Η ΕΒ αναγνωρίζει ότι απαιτείται επένδυση για την προσαρμογή της παραγωγικής διαδικασίας αλλά την υπολογίζει σε [...] ευρώ και πλήρως ανακτήσιμη. Επιπλέον, αναφέρεται ότι κάποια εργοστάσια της Ευρώπης [...] στη Γαλλία και το [...] στη Γερμανία] έχουν ήδη προβεί στην εν λόγω επένδυση και πλέον χρησιμοποιούν και μικτό βωξίτη.
117. Παράλληλα η τιμή εισαγωγής στην Ελλάδα μικτού βωξίτη υπολογίζεται ότι δεν θα υπερβαίνει το ποσό των [...] έως [...] ευρώ/τόνο¹³¹ συμπεριλαμβανομένου του μεταφορικού κόστους, που τον καθιστά επίσης απόλυτα εναλλάξιμο προϊόν του διασπορικού βωξίτη.
118. Κατά την άποψη της ΕΒ η ίδια προϊόντική αγορά περιλαμβάνει, εκτός από τον διασπορικό και μικτό βωξίτη, και τον γκιμπσιτικό βωξίτη. Σε αυτή την περίπτωση, ενώ η απαιτούμενη επένδυση μπορεί να είναι υψηλότερη, μπορεί ωστόσο εύκολα να αποσβεστεί λόγω της μεγάλης εξοικονόμησης στο κόστος ενέργειας. Όπως άλλωστε αναφέρει η ΕΒ η ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ έχει ήδη προσαρμόσει την παραγωγική της διαδικασία ώστε να επεξεργάζεται ποσοστό άνω του 20% των συνολικών ποσοτήτων βωξίτη με τη μέθοδο Bayer προκειμένου να επιτυγχάνει ενεργειακή εξοικονόμηση. Επιπλέον, αναφέρονται ενδεικτικά εργοστασιακές εγκαταστάσεις στη Ρουμανία [...] την Ουκρανία [...] και την Κίνα [...] που έχουν ήδη προβεί στις εν λόγω επενδύσεις και προσαρμογές. Η ΕΒ τέλος υποστηρίζει ότι από τα ετήσια οικονομικά μεγέθη της ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ αποδεικνύεται ότι μπορεί να προβεί στην απαιτούμενη επένδυση

¹²⁹ Βλ. και Υπομνήμα, Προσθήκη – Αντίκρουση και Συμπληρωματικό Υπόμνημα της ΕΒ καθώς και Πρακτικά 57/27.06.2019 και 58/28.06.2019.

¹³⁰ Οι μικτοί βωξίτες χαρακτηρίζονται κατά βάση βαιμιτικοί ενώ οι μονοϋδρικοί βωξίτες χαρακτηρίζονται κατά βάση διασπορικοί.

¹³¹ Η χαμηλή τιμή οφείλεται στο μειωμένο κόστος εξόρυξης λόγω της κατανομής του μικτού βωξίτη στην επιφάνεια σε αντίθεση με την εξόρυξη σε βάθος που πρέπει να γίνει για τον διασπορικό βωξίτη.

π.χ. μετατρέποντας μία εκ των δύο γραμμών παραγωγής της ώστε να χρησιμοποιεί ως πρώτη ύλη τον γκιμπσιτικό βωξίτη.

119. Προς επίρρωση των ισχυρισμών της η ΕΒ κατέθεσε δύο μελέτες:

A) την τεχνική μελέτη της εταιρίας συμβούλων [...] με τίτλο [...], που αποδεικνύει ότι ο βωξίτης αποτελεί εμπόρευμα το οποίο πωλείται βάσει των κανόνων προσφοράς και ζήτησης στην παγκόσμια αγορά, ότι τα εργοστάσια παραγωγής αλουμίνας μπορούν να προσαρμόζουν την παραγωγή τους στη χρήση διαφορετικού είδους βωξίτη καθώς και ότι η ζήτηση της ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ μπορεί να καλυφτεί από μονοϋδρικό μεσογειακό βωξίτη που είναι διαθέσιμος στην Τουρκία και το Μαυροβούνιο, αλλά και – με μια περιορισμένης κλίμακας επένδυση – από τον βωξίτη της Γουινέας, και

B) την μελέτη της [...] σύμφωνα με την οποία η σχετική αγορά προϊόντος καταλαμβάνει όλους τους τύπους βωξίτη (μονοϋδρικό, μικτό και γκιμπσιτικό) παρά το γεγονός ότι το ζήτημα της υποκαταστασιμότητας με τον γκιμπσιτικό βωξίτη μπορεί να παραμείνει ανοικτό. Κατά τη μελέτη της [...] επίσης ορίζεται ότι το γεγονός ότι στην αγορά έχουν εισέλθει βιομηχανίες παραγωγής αλουμινίου από την Κίνα, που καλύπτουν τη διαρκώς αυξανόμενη ζήτησή τους προμηθευόμενες βωξίτη διαφόρων τύπων, επιβεβαιώνει τελικά την παγκόσμια διάσταση της αγοράς. Η ΕΒ ισχυρίζεται ότι το συμπέρασμα αυτό συνάδει πλήρως με τη νομολογία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, ενώ στην εν λόγω μελέτη της [...] αναφέρεται επίσης ότι η ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ εισάγει (σε μικρές ποσότητες) βωξίτη από την Τουρκία και την Γουινέα για αρκετά χρόνια. Σύμφωνα με την εν λόγω μελέτη, η τιμή του βωξίτη (από όπου και να παράγεται) είναι παγκοσμίως σε παρόμοια επίπεδα.^{132,133}

VIII.1.2.3 Η ΑΠΟΨΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

120. Κατά την Ευρωπαϊκή νομολογία η αγορά της εξόρυξης βωξίτη παρόλο που δεν διαχωρίζεται σε μικρότερες κατηγορίες ούτε προϊόντικά αλλά ούτε και γεωγραφικά, δηλαδή η σχετική αγορά προϊόντος είναι αυτή του «βωξίτη» γενικά, ενώ η σχετική γεωγραφική αγορά είναι «παγκόσμια»¹³⁴, η οριοθέτηση αυτή δεν είναι απόλυτη, καθότι η ίδια η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αφήνει ανοικτό το ενδεχόμενο για την

¹³² Η μελέτη αναφέρει ότι ακόμα και εάν η σχετική αγορά περιοριζόταν στα προαναφερθέντα κοιτάσματα Ελλάδας, Μαυροβουνίου, Τουρκίας και Γουινέας (αφήνοντας ανοικτή τη δυνατότητα για πιο ευρεία οριοθέτηση), η ΕΒ θα είχε μόνο το [...] σε μερίδιο αγοράς.

¹³³ Επιπλέον των ανωτέρω με την επιστολή παροχής στοιχείων υπ' αριθ. πρωτ. 8206/22.11.2016 της ΕΒ σε σχέση με απαντήσεις αναφορικά με την αρχικώς υποβληθείσα καταγγελία από την ΑτΕ η ΕΒ επικαλείται σειρά μελετών όπου αποδεικνύεται ότι τα εκτιμώμενα αποθέματα σε Τουρκία και Μαυροβούνιο είναι ιδιαίτερα υψηλά σε αντίθεση με τους ισχυρισμούς της ΑτΕ [βλ. Horkel, A. (2010): Notes on the Geology and Mineral Resource Potential of Selected Turkish Bauxite Deposits.-Geo. Bull., Vienna. Επιπλέον βάσει στοιχείων από την Οικονομική Επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών για την Ευρώπη βλ. <http://www.unece.org/index.php?id=14905>. Σύμφωνα με την USGS το Μαυροβούνιο έχει ετήσια παραγωγική δυνατότητα της τάξης των 700.000 μετρικών τόνων, βάσει του World-Mining-Data, C. Reichl, M. Schatz, G. Zsak, Volume: 31, Minerals Production, Vienna 2016, το 2014 η παραγωγή βωξίτη στην Τουρκία ανήλθε σε 1.091.442 μετρικούς τόνους.

¹³⁴ Το συμπέρασμα αυτό προκύπτει από έναν αριθμό αποφάσεων συγχωνεύσεων που αφορούσαν την αγορά του βωξίτη. Βλ. σχετικά τις Αποφάσεις: IV/ M.470 - GENCOR/SHELL, COMP/M.4441 - EN+ / GLENCORE / SUAL / UC RUSAL, COMP/M.4605 - HINDALCO / NOVELIS.

περαιτέρω κατηγοριοποίηση της σχετικής αγοράς βάσει περαιτέρω διακριθέντων χαρακτηριστικών¹³⁵.

121. Η άποψη περί της στενότερης οριοθέτησης φαίνεται να συνάδει με την επιστημονική άποψη που καταγράφεται στη προαναφερθείσα βιβλιογραφία, δηλαδή την γεωλογική διαφοροποίηση μεταξύ των πετρωμάτων κάθε περιοχής όπου συναντάται ο βωξίτης, ενώ συνάδει επίσης και με την χρήση (ικανότητα επεξεργασίας) της πρώτης ύλης του βωξίτη βάσει των διαφοροποιούμενων χαρακτηριστικών του ανά περιοχή, δηλαδή ότι υφίστανται διαφοροποιήσεις και στην –κατωτέρω- διαδικασία επεξεργασίας του βωξίτη (για την παραγωγή πρωτόχυτου αλουμινίου) βάσει των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών των κοιτασμάτων¹³⁶.
122. Κατά την άποψη της Επιτροπής, η σχετική αγορά προϊόντος πρέπει να οριοθετηθεί σε στενότερα πλαίσια από αυτά των υποθέσεων συγχωνεύσεων που προαναφέρθηκαν και ως εκ τούτου, αναφορικά με την οριοθέτηση της σχετικής προϊόντικής αγοράς, ο διασπορικός (καρστικός) βωξίτης πρέπει να διακριθεί από τον τροπικό (λατερικό) βωξίτη που συναντάται σε άλλες χώρες βάσει ποιότητας, τεχνικών-ποιοτικών χαρακτηριστικών και τεχνολογικής δυνατότητας επεξεργασίας του.
123. Επιπλέον κατά τα ανωτέρω προκύπτει ότι τα καρστικά κοιτάσματα διαφοροποιούνται περαιτέρω σε επιμέρους κατηγορίες με τα κοιτάσματα της Ελλάδας να ανήκουν στα καρστικά κοιτάσματα Μεσογειακού τύπου. Στην ίδια κατηγορία φαίνεται ότι ανήκουν και τα κοιτάσματα βωξίτη της Τουρκίας και του Μαυροβουνίου, χώρες από τις οποίες η ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ προμηθεύεται, ωστόσο, μικρές ποσότητες βωξίτη.
124. Όπως προαναφέρθηκε, ο διασπορικός βωξίτης συναντάται σε κοιτάσματα σε περιοχές των Βαλκανίων (Μαυροβούνιο), της Ελλάδας αλλά και της Τουρκίας. Στα κοιτάσματα στην Ελλάδα παρατηρούνται οι ίδιες ποιοτικές προδιαγραφές. Στα κοιτάσματα των υπολοίπων περιοχών ενδέχεται να υφίστανται κάποιες διαφοροποιήσεις ανά περιοχή (π.χ. σκληρότητα, υγρασία κλπ.). Παρά τις όποιες διαφοροποιήσεις, τα κοιτάσματα αυτά διασπορικού βωξίτη θα πρέπει να θεωρηθούν ότι έχουν ένα βαθμό εναλλαξιμότητας μεταξύ τους. Αυτό συνάδει επίσης και με το

¹³⁵ Βλ. Απόφαση COMP/M.4827 - RIO TINTO / ALCAN.

¹³⁶ Βλ. COMP/M.3225 - ALCAN / PECHINEY (II), παρ. 11, όπου και διαφοροποίηση ανάλογα με τα χαρακτηριστικά κοιτάσματα «*Alumina is a white powder principally used in smelters to produce aluminium. Alumina is produced out of bauxite ore by a refining process, the so-called Bayer process. Depending on the quality of the bauxite there are three different variants of the Bayer process: (1) The low temperature Bayer process (100° to 150°) for gibbsitic bauxites (2) The high temperature Bayer process (200° to 250°) for boehmetic bauxites (3) The Bayer process for diasporic bauxites with temperature over 260°... [12] Each of the three types of the Bayer process consists of several stages. The four main stages are digestion, clarification, precipitation and calcination, of which digestion and precipitation are the major steps. The digestion technology is directly dictated by the bauxite type that is treated by the alumina plant. However, the bauxite ore produced by one mine sometimes contains a mixture of two or three types of bauxite. It is possible to digest mixtures of gibbsitic and boehmetic bauxite by using a double digestion process. Moreover, it is possible to mix some gibbsitic bauxite into the feed stock of a refinery designed for boehmetic bauxite (so called sweetening process). Therefore, the high temperature Bayer process can also be used for refining gibbsitic bauxite, and the two technologies show a one-sided demand side substitutability... [13] ...For the purpose of this decision, the two technologies for the low and high temperature Bayer process are considered to constitute one market. However, the question whether the technology for refining diasporic bauxite constitutes a separate market can be left open, as an alternative definition would not affect the competitive assessment of this case.*».

γεγονός ότι, όπως αναφέρει και η ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ, υφίσταται η δυνατότητα προμήθειας από τις πηγές αυτές, κάτι το οποίο και έχει επιχειρήσει και η ίδια η ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ στο παρελθόν.

125. Σε κάθε όμως περίπτωση, η βάση των γεωλογικών-ποιοτικών χαρακτηριστικών εναλλαξιμότητας μεταξύ των εν λόγω κοιτασμάτων διασπορικού βωξίτη, δεν είναι το μόνο κριτήριο το οποίο λαμβάνεται υπόψη στην οριοθέτηση της σχετικής γεωγραφικής αγοράς. Αντιθέτως, υφίστανται πραγματικές εμπορικές και οικονομικές συνθήκες και παράγοντες, οι οποίοι και πρέπει να ληφθούν υπόψη.
126. Ακολούθως, η ΕΑ έχει κρίνει ότι, αναφορικά μάλιστα με την αγορά του βωξίτη, γίνεται να υπάρξει¹³⁷ περαιτέρω κατηγοριοποίηση βάσει των συνθηκών ανταγωνισμού που υπάρχουν εντός της Ελληνικής αγοράς. Οι συνθήκες αυτές στην παρούσα δύναται να αφορούν στη σταθερότητα, εγγύτητα και ασφάλεια προμήθειας.
127. Σε αυτό το πλαίσιο και σύμφωνα με τα προσκομισθέντα στοιχεία από την ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ διαφαίνεται η αδυναμία της να υποκαταστήσει άμεσα τις ποσότητες βωξίτη που δεν της προμηθεύει η ΕΒ από βωξίτη Τουρκίας ή Μαυροβουνίου. Συγκεκριμένα:
128. Η ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ αναφέρει ότι από τον Ιούλιο του 2018 ήρθε σε επαφή με την εταιρία [...], η οποία παράγει τον βωξίτη Μαυροβουνίου, πραγματοποιώντας και σχετική συνάντηση στις [...] συμφωνώντας προφορικά την αποστολή ενός δοκιμαστικού φορτίου [...] τόνων από τις περιοχές [...] με δυνατότητα αποστολής δεύτερου δοκιμαστικού φορτίου. Όπως ενημερώνει η ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ το πρώτο δοκιμαστικό φορτίο είχε προγραμματιστεί για τον Αύγουστο 2018 και πήρε αναβολή για τον Σεπτέμβριο του ίδιου έτους. Ωστόσο, λόγω αδυναμίας του προμηθευτή να εξασφαλίσει την ποσότητα η παράδοση και δοκιμή πραγματοποιήθηκαν τελικά στο τέλος Μαρτίου – αρχές Απριλίου 2019. Από τη δοκιμή του πρώτου δοκιμαστικού φορτίου διαπιστώθηκε ότι τα χαρακτηριστικά του εν λόγω βωξίτη είναι τέτοια που, ακόμη κι αν υπήρχε σε ικανές ποσότητες δεν θα μπορούσε να υποκαταστήσει τον ελληνικό βωξίτη παραγωγής ΕΒ και η μέγιστη ποσότητα που θα μπορούσε να χρησιμοποιήσει η ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ ετησίως οριοθετείται σε [...] τόνους.
129. Επιπλέον, σε σχέση με τη δυνατότητα υποκατάστασης από βωξίτη Τουρκίας η ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ αναφέρει ότι στις [...] απεστάλη επιστολή από τον διευθυντή πωλήσεων της [...] ως απάντηση του ερωτήματός της αν μπορεί να προμηθευτεί περισσότερο από [...] που ήταν η συμφωνία για το 2019 προκειμένου να διατηρήσει σε λειτουργία την παραγωγή της. Στην απάντησή της η τουρκική εταιρία αναφέρει ότι δεν θα μπορέσει να αυξήσει την προσφερόμενη ποσότητα πάνω από τη συμφωνημένη κι επίσης ότι δεν μπορεί να υπάρξει ακόμη πρόβλεψη για τις ποσότητες του 2020. Στην ίδια απάντηση αναφέρεται ότι δεν μπορεί να διαθέσει πάνω από [...] στο πρώτο εξάμηνο του έτους.

¹³⁷ Βλ. ΕΑ 276/IV/2005, όπου αναφέρεται στην παρ. IV «Προκειμένου να εξετασθούν οι επιπτώσεις που θα έχει η υπό εξέταση εξαγορά στην εγχώρια αγορά, ως σχετική γεωγραφική αγορά θα πρέπει να ληφθεί αυτή της Ελληνικής επικράτειας, δεδομένου ότι οι συμμετέχουσες επιχειρήσεις μπορούν να πωλήσουν τα προϊόντα τους υπό ομοιόμορφες συνθήκες ανταγωνισμού σε όλη την επικράτεια».

130. Επιπλέον η ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ αναφέρει ότι στην εναγώνια προσπάθειά της να εξεύρει λύσεις, αναγκάστηκε να ζητήσει από την εταιρία [...] για τον οποίο ενώ αρχική υπήρξε μια συμφωνία για παράδοση δοκιμαστικού φορτίου [...], ο προμηθευτής τελικά πρόσφατα ενημέρωσε την Εταιρία ότι αδυνατεί να εξυπηρετήσει την εν λόγω προκαταρκτική δέσμευσή του.
131. Σε κάθε περίπτωση, όπως αναφέρει η ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ, λόγω της υπερβολικής σκληρότητας του τουρκικού βωξίτη, η μέγιστη ποσότητα αυτού, την οποία θα μπορούσε υποθετικά να χρησιμοποιήσει το εργοστάσιό της, αν ο εν λόγω βωξίτης είναι διαθέσιμος, ανέρχεται σε [...] τόνους.
132. Βάσει των ανωτέρω, η ΕΑ κρίνει ότι η σχετική αγορά που αφορά την παρούσα υπόθεση, κατά τα ανωτέρω, είναι αυτή της παραγωγής και εμπορίας διασπορικού βωξίτη στην Ελλάδα¹³⁸. Στην εν λόγω αγορά, βάσει και της προηγούμενης συναφούς νομολογίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης¹³⁹ και ΕΑ¹⁴⁰, τα κοιτάσματα της Δελφοί-Δίστομον δεν υπολογίζονται καθώς η ΔΔ είναι μια πλήρως καθετοποιημένη επιχείρηση της ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ, η παραγωγή της οποίας κατευθύνεται στο σύνολό της (100%) προς τη μητρική της ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ, άρα δεν υφίσταται δραστηριοποίηση στην εμπορία και ως εκ τούτου δεν θα πρέπει να συμπεριληφθεί ως ανεξάρτητος προμηθευτής. Συνεπώς, η ΕΒ στην Ελλάδα, κατόπιν των διαδοχικών εξαγορών από την KERNEOS και την IMERYS, αποτελεί τον μοναδικό παραγωγό – προμηθευτή των εν λόγω κοιτασμάτων βωξίτη στην Ελλάδα, σε μία αγορά με υψηλούς φραγμούς εισόδου, δεδομένου ότι για την εξόρυξη ελληνικού βωξίτη απαιτείται ειδική αδειοδότηση από το Κράτος.
133. Συμπερασματικά, λαμβάνοντας υπόψη και τα όσα αναφέρθηκαν και στην Ακοραματική διαδικασία και στα σχετικά Υπομνήματα, η ΕΑ κρίνει ότι η ΕΒ κατέχει (μονοπωλιακή) δεσπόζουσα θέση στην σχετική αγορά παραγωγής και

¹³⁸ Η οριοθέτηση της τοπικής αγοράς ως η γεωγραφική αγορά της παρούσας υπόθεσης επιβεβαιώνεται και από την ΕΕ σε άλλες υποθέσεις με μεταλλευτικά προϊόντα. Βλ. σχετικά Απόφαση της Επιτροπής της 30 Οκτωβρίου 2001 (Comp/M.2420- Mitsui/CVRD/Caemi), σκ. 146) & ΕπΑντ 276/IV/2005, σκ. IV.

¹³⁹ Απόφαση COMP/M.1693 - Alcoa/Reynolds «Η παραγωγή που προορίζεται για δέσμια χρήση δεν διατίθεται σε αγοραστές της ελεύθερης αγοράς. Κατά συνέπεια, η παραγωγή για δέσμια χρήση, σύμφωνα με πολλές από τις ερωτηθείσες εταιρείες, πρέπει να εξαιρεθεί από τη σχετική αγορά προϊόντος. Η παραγωγή για δέσμια χρήση δεν μπορεί να διατεθεί στην ελεύθερη αγορά, ακόμη και αν η τιμή της ΑΜ αυξανόταν σημαντικά. Οι ολοκληρωμένες εταιρείες δεν θα διοχέτευαν σε τρίτους την παραγόμενη από αυτές ΑΜ εις βάρος της δικής τους δέσμιας χρήσης. Εάν το έπρατταν, τα δικά τους μεταλλουργεία θα λειτουργούσαν χωρίς να αξιοποιούν πλήρως την παραγωγική τους ικανότητα, γεγονός που θα είχε δυσμενείς οικονομικές συνέπειες, μη δυνάμενες να αντισταθμιστούν ακόμη και σε περίπτωση σημαντικής αύξησης της τιμής της ΑΜ. Η τιμή πώλησης του πρωτογενούς αλουμινίου είναι περίπου οκταπλάσια από την τιμή της ΑΜ. Σύμφωνα με την έρευνα της Επιτροπής, ακόμη και σε περίπτωση μεγάλων αυξήσεων των τιμών στην αγορά άμεσης παράδοσης ΑΜ, όταν υπολογίζονται τα έξοδα που μπορεί να αποφέρει ένα μεταλλουργείο αλουμινίου και τα έξοδα που συνεπάγεται η διακοπή και επανέναρξη των διαδικασιών, αποδεικνύεται ότι η απώλεια κερδών (λόγω της πώλησης αλουμίνιας δέσμιας χρήσης στην ελεύθερη αγορά αντί της παραγωγής αλουμινίου) είναι πάντοτε υψηλότερη από τα δυνητικά κέρδη που θα αποκόμιζαν οι ολοκληρωμένοι παραγωγοί αυξάνοντας τις πωλήσεις αλουμίνιας. Όσοι απάντησαν στα ερωτηματολόγια της Επιτροπής δεν είχαν υπόψη τους καμία περίπτωση στην οποία σε περιόδους στενότητας της προσφοράς ΑΜ οποιοσδήποτε ολοκληρωμένος κατασκευαστής προτίμησε να διαθέσει στην ελεύθερη αγορά αλουμίνιας που προόριζε για δέσμια χρήση. Ως εκ τούτου η Επιτροπή δεν λαμβάνει υπόψη κατά την εκτίμησή της την αλουμίνα μεταλλουργείου για δέσμια χρήση.»

¹⁴⁰ Βλ. ΕΑ 619/2015 σκ. 85.

εμπορίας βωξίτη διότι αντιπροσωπεύει ολόκληρη την ανεξάρτητη παραγωγή ελληνικού διασπορικού βωξίτη που διατίθεται στην ελληνική αγορά^{141,142}.

VIII.2 Η ΑΓΟΡΑ ΑΛΟΥΜΙΝΑΣ-ΑΛΟΥΜΙΝΙΟΥ¹⁴³

134. Το αλουμίνιο προέρχεται από την επεξεργασία βωξίτη, αφού πρώτα έχει παραχθεί το ενδιάμεσο προϊόν της μεταλλουργίας του αλουμινίου που είναι η αλουμίνα, η οποία παράγεται στην Ελλάδα αποκλειστικά από τη ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ¹⁴⁴. Στη συνέχεια η επεξεργασία της αλουμίνας οδηγεί στην παραγωγή του πρωτόχυτου αλουμινίου, το οποίο επίσης παράγεται αποκλειστικά από τη ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ στην ελληνική επικράτεια. Το πρωτόχυτο αλουμίνιο, στο επόμενο στάδιο της παραγωγικής διαδικασίας, υφίσταται την πρώτη μεταποίηση, η οποία αφορά στην παραγωγή ημιτελών προϊόντων μέσω των βιομηχανιών της έλασης, διέλασης, καλωδίων και χυτηρίων.
135. Τα υπολείμματα (scrap) της πρώτης μεταποίησης (καθαρού αλουμινίου), καθώς και τα αποκόμματα αλουμινίου από περισυλλογή (ανακύκλωση τελικών προϊόντων) χρησιμοποιούνται ως πρώτη ύλη για την παραγωγή του λεγόμενου δευτερόχυτου αλουμινίου, το οποίο προμηθεύονται (όπως και το πρωτόχυτο) οι βιομηχανίες παραγωγής ημιτελών προϊόντων (της πρώτης μεταποίησης). Μετά την επιφανειακή επεξεργασία την οποία υφίστανται τα προϊόντα της πρώτης μεταποίησης, η παραγωγική διαδικασία συνεχίζεται με τη δεύτερη μεταποίηση, η οποία αφορά στην παραγωγή τελικών προϊόντων που χρησιμοποιούνται κυρίως στις οικοδομές και στη συσκευασία.
136. Η παραγωγή πρωτόχυτου αλουμινίου περιλαμβάνει τις επιχειρήσεις που παράγουν αλουμίνιο με πρώτη ύλη το βωξίτη και ενδιάμεση την αλουμίνα, με τελικό αποτέλεσμα την παραγωγή αλουμινίου εμπορικά καθαρού και κραμάτων αλουμινίου σε πρωτόχυτες πλάκες, κολώνες – μιγιέτες, χελώνες. Κατά την επεξεργασία του πρωτόχυτου αλουμινίου από τις επιχειρήσεις πρώτης μεταποίησης (επιχειρήσεις έλασης και διέλασης) μένουν υπολείμματα (περίπου το 20% της πρώτης ύλης που έτυχε επεξεργασίας), τα οποία αποτελούν αντικείμενο επαναχύτευσης και από τα

¹⁴¹ Η θέση οικονομικής εξάρτησης αποτελεί στοιχείο που θεμελιώνει ή και επιτείνει τη δεσπόζουσα θέση της εξαρτώσας εταιρείας. Βλ. T-229/94, Deutsche Bahn, σκ. 57, και Απόφαση 77/327/EEC της Επιτροπής της 19 Απριλίου 1977 (IV/28.841 - ABG/Oil companies operating in the Netherlands), ΕΕ 1977 L 117/1, υπό Π.Α). Βλ. σχετικά και Απόφαση ΕπΑντ 517/VI/2011, σκ. 98.

¹⁴² Όπως επικουρικώς, ακόμα και αν συμπεριλαμβάνονταν στην σχετική γεωγραφική αγορά και οι βωξίτες με προέλευση Τουρκίας και Μαυροβουνίου και πάλι το μερίδιο αγοράς της ΕΒ είναι υψηλότερο του 50% και άρα θεμελιώνεται δεσπόζουσα θέση.

¹⁴³ Η Υπηρεσία, αξιολογώντας το ενδεχόμενο χρήσης των στοιχείων που παρέχονταν για την εταιρία ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ αναφορικά με την αγορά πρωτόχυτου αλουμινίου στο πλαίσιο της γνωστοποιούμενης συγκέντρωσης των εταιριών ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ και της εταιρίας «ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΑΛΟΥΜΙΝΙΟΥ ΜΕΤΑΛΛΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΕΠ.ΑΛ.ΜΕ Α.Ε.» αναφορικά με την αγορά πρωτόχυτου αλουμινίου και για το σκοπό της πληρέστερης αυτεπάγγελτης εξέτασης της εν λόγω αίτησης λήψης ασφαλιστικών μέτρων, ζήτησε (υπ' αριθ. πρωτ. οικ. 926/04.02.2019) και έγινε αποδεκτή (υπ' αριθ. πρωτ. 1016/07.02.2019) από την εταιρία ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ η συναίνεση για τη χρήση του συνόλου των προσκομισθέντων στοιχείων/ πληροφοριών του φακέλου της εν λόγω γνωστοποίησης συγκέντρωσης ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ – ΕΠ.ΑΛ.ΜΕ. Ταυτόχρονα εστάλησαν επιστολές σε εταιρίες διέλασης και έλασης αλουμινίου προκειμένου να ερευνηθεί το αποτέλεσμα της μείωσης της παρεχόμενης ποσότητας βωξίτη από την ΕΒ στη ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ για την κατάντη αγορά των διελαστών.

¹⁴⁴ Η παρούσα ανάλυση στηρίζεται σε πληροφορίες από το δικτυακό τόπο της ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΑΛΟΥΜΙΝΙΟΥ «ΕΕΑ» (www.aluminium.org.gr).

οποία στη συνέχεια παράγεται το δευτερόχυτο αλουμίνιο. Το πρωτόχυτο αλουμίνιο είναι απαραίτητο για την παραγωγή δευτερόχυτου αλουμινίου.

137. Η αγορά δευτερόχυτου αλουμινίου περιλαμβάνει τις βιομηχανικές επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην ανακύκλωση αλουμινίου¹⁴⁵ με πρώτη ύλη: α) υπολείμματα που καταλείπονται κατά τη διαδικασία της πρώτης μεταποίησης (καθαρά βιομηχανικά απορρίμματα), β) μεταχειρισμένα τελικά προϊόντα που περισυλλέγονται (π.χ. μεταχειρισμένες πόρτες, παράθυρα) και γ) χελώνες του πρωτόχυτου αλουμινίου που κατασκευάζονται αποκλειστικά για τον εμπλουτισμό του δευτερόχυτου αλουμινίου¹⁴⁶. Η συγκεκριμένη κατηγορία αλουμινίου χρησιμοποιείται για γενική και κυρίως για οικοδομική χρήση.
138. Η σχέση υποκατάστασης μεταξύ πρωτόχυτου και δευτερόχυτου σχετίζεται άμεσα με τη σκοπούμενη χρήση / τις ανάγκες προς κάλυψη. Συγκεκριμένα, η διέλαση, γίνεται και με τις δυο κατηγορίες αλουμινίου, παρότι υφίσταται ποιοτική διαφοροποίηση μεταξύ τους και κάθε μία κατηγορία από αυτές είναι δυνατό να χρησιμοποιείται σε διαφορετικές εφαρμογές από την άλλη.
139. Σύμφωνα, μεταξύ άλλων, με τις υπ' αριθ. Μ1003/1997-Alcoa/Inespal και Μ1161/1998-Alcoa/Alox αποφάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (εφεξής και Ε.Επ.), οι οποίες αφορούν σε συγκεντρώσεις επιχειρήσεων του κλάδου, οι αγορές πρωτόχυτου και δευτερόχυτου αλουμινίου είναι διακριτές, αλλά στενά συνδεδεμένες, καθώς το προϊόν της μιας αγοράς αποτελεί πρώτη ύλη της άλλης, με αποτέλεσμα η διακύμανση της τιμής στην αγορά της εισροής να επηρεάζει την τιμή του προϊόντος του επόμενου σταδίου¹⁴⁷.
140. Σύμφωνα ωστόσο με τις υπ' αριθ. 36/Π/1999¹⁴⁸, 276/IV/2005¹⁴⁹ και 604/2015 αποφάσεις της ΕΑ^{150, 151}, οι αγορές πρωτόχυτου και δευτερόχυτου αλουμινίου σε μορφή *κολόνας (μπιγιέτας)* τείνουν να συγκροτούν μια ενιαία σχετική αγορά προϊόντος. Ειδικότερα, και οι δύο τύποι αλουμινίου μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε εργασίες γενικής φύσεως, όπως οικοδομικό προφίλ (διέλαση) λόγω της φύσης της ζήτησης στην Ελλάδα και δη της έλλειψης ανεπτυγμένων και εξειδικευμένων βιομηχανικών κλάδων, όπου απαιτείται η χρήση πρωτόχυτου αλουμινίου.
141. Η εναλλαξιμότητα μεταξύ πρωτόχυτου και δευτερόχυτου αλουμινίου γίνεται ιδιαίτερα εμφανής για συνήθεις εφαρμογές εφόσον τηρούνται τα όρια χημικών

¹⁴⁵ Στην αναχύτευση αλουμινίου δραστηριοποιείται η ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΑΛΟΥΜΙΝΙΟΥ ΜΕΤΑΛΛΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΕΠΑΛΜΕ η οποία παράγει δευτερόχυτο αλουμίνιο και βάσει της υπαριθμ. 682/2019 απόφαση της ΕΑ ανήκει στον όμιλο ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ (βλ. το από 4/4/2019 δελτίο τύπου).

¹⁴⁶ Η ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ έχει αναφέρει στις σχετικές επιστολές της προς την Υπηρεσία ότι δεν παράγει πλέον χελώνες αλουμινίου.

¹⁴⁷ Βλ. και την υπ' αριθ. IV 26870/19.12.1984 απόφαση της Ε.Επ. παρ. 5.2.7.

¹⁴⁸ Σημειώνεται επίσης ότι στην απόφαση του 3916/1997 το ΔΕφΑθ καταλήγει: «... στη σχετική αγορά των «μπιγιετών» διελέσεως διαφόρων κραμάτων που παράγονται από πρωτογενές ή δευτερογενές αλουμίνιο στην οποία το συνολικό μερίδιο των δύο εταιρειών μετά τη συγκέντρωση ανέρχεται σε ποσοστό 67%». Βλ. και αποφάσεις ΔΕφΑθ 1710/2000 και 980/2005.

¹⁴⁹ Σύμφωνα με την εν λόγω απόφαση (V3α), οι δύο βασικές αγορές προϊόντων αλουμινίου στη χώρα μας είναι η οικοδομή (65%) και η συσκευασία (17%).

¹⁵⁰ Πρβλ. και απόφαση Ε.Επ. COMP/M.7019 - TRIMET/ EDF/ NEWCO, σκ. 26 επ. Βλ. και απόφαση ΔΕφΑθ 3916/1997, καθώς και απόφαση ΔΕφΑθ 77/2014, σκ. 6 (2).

¹⁵¹ Πρβλ. και την υπ' αριθ. 52/1997 απόφαση ΕΑ (έγκριση συγκέντρωσης εταιριών ΑΛΟΥΜΙΝΙΟ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ και ΕΠΑΛΜΕ).

αναλύσεων, και θα πρέπει να χαρακτηριστούν ως διακριτά μόνο στις περιπτώσεις ειδικών κραμάτων.

142. Στο πλαίσιο οριοθέτησης της σχετικής γεωγραφικής αγοράς πρωτόχυτου και δευτερόχυτου αλουμινίου και σύμφωνα, μεταξύ άλλων, με τις υπ' αριθ. Μ1003/1997-Alcoa/Inespal και Μ1161/1998-Alcoa/Allox αποφάσεις Ε.Επ., οι οποίες αφορούν σε συγκεντρώσεις επιχειρήσεων του κλάδου, ως γεωγραφική αγορά πρωτόχυτου και δευτερόχυτου αλουμινίου κολώνας (μπιγιέτας) θεωρείται η παγκόσμια αγορά, λαμβάνοντας ιδίως υπόψη α) τις εισαγωγικές και εξαγωγικές ροές του αλουμινίου (πρωτόχυτου και δευτερόχυτου), β) την τιμή του πρωτόχυτου αλουμινίου που είναι σε σημαντικό βαθμό ομοιόμορφη, καθώς συνδέεται με το Χρηματιστήριο Μετάλλων του Λονδίνου (LME), ενώ και η τιμή του δευτερόχυτου συχνά συνδέεται με τη χρηματιστηριακή τιμή του πρωτόχυτου. Σύμφωνα ωστόσο με τις υπ' αριθ. 36/II/1999, 276/IV/2005152 και 604/2015153 αποφάσεις της ΕΑ, ως γεωγραφική αγορά πρωτόχυτου και δευτερόχυτου αλουμινίου σε μορφή κολώνας (μπιγιέτας) θεωρείται αυτή της ελληνικής επικράτειας.
143. Επομένως, από τα ανωτέρω συνάγεται ότι η γεωγραφική αγορά πρωτόχυτου και δευτερόχυτου αλουμινίου ορίζεται η παγκόσμια αγορά.
144. Η ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ αποτελεί τη μοναδική εταιρία της Ελλάδας που παράγει πρωτόχυτο αλουμίνιο. Μάλιστα, βάσει των εκτιμήσεων της ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ - λαμβανομένων υπόψη των νέων προδιαγραφών ποιότητας και υγρασίας τόσο των [...] τόνων βασικού βωξίτη όσο και των [...] τόνων συμπληρωματικού βωξίτη που θα προμηθεύεται από την ΕΒ - με αναγωγή σε ισοδύναμο βωξίτη για παραγωγή αλουμίνας, οι μεταβολές αντιστοιχούν σε μείωση από [...] τόνους σε [...] τόνους, δηλαδή σε μείωση της τάξης των [...] τόνων βωξίτη, που αντιστοιχούν σε κατά [...] τόνους μειωμένη παραγωγή αλουμίνας, μείωση την οποία η ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ δεν έχει την επιλογή να αποδεχτεί.
145. Όπως αναφέρει η ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ δεδομένου ότι [...].
146. Η ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ αναφέρει επίσης ότι «.....[λ]αμβανομένων υπόψη των ανωτέρω εκτεθέντων, η εμπορικά ορθή επιλογή για την ΑτΕ θα ήταν να περιορίσει κατά την αντίστοιχη ποσότητα τις πωλήσεις προς τους Έλληνες διελαστές, στους οποίους προσφέρει ιδιαιτέρως ευνοϊκούς όρους και αποτελούν μια αγορά ευχερέστερα ανακτήσιμη. Ωστόσο, η μακρά εμπορική της σχέση και η αίσθηση ευθύνης απέναντι στους Έλληνες επιχειρηματίες και εργαζόμενους, δεν της το επιτρέπει, σε αντίθεση με την ΕΒ που εκ της προπεριγραφείσας συμπεριφοράς της (πωλήσεις στην Κίνα, πλημμελής εκμετάλλευση κλπ.) αποδεικνύει το αντίθετο, όσον αφορά τους Έλληνες πελάτες της και μάλιστα τον μακράν μεγαλύτερο και παλαιότερο αυτών»¹⁵⁴.

¹⁵² Βλ. παρ. IV: «δεδομένου ότι οι συμμετέχουσες επιχειρήσεις μπορούν να πωλήσουν τα προϊόντα τους υπό ομοιόμορφες συνθήκες ανταγωνισμού σε όλη την επικράτεια»

¹⁵³ Βλ. παρ. 19: «Εν προκειμένω, κατά την ομόφωνη κρίση της Επιτροπής, ως σχετική γεωγραφική αγορά ορίζεται η ελληνική επικράτεια, δεδομένων ιδίως του σχετικά περιορισμένου αριθμού εισαγωγών, αλλά και του σχετικά υψηλού κόστους μεταφορών και δασμών που αντιμετώπιζαν οι δυνητικοί εισαγωγείς, τουλάχιστον μέχρι το 1997-1998, απορριπτέων ως αβάσιμων των περί του αντιθέτου ισχυρισμών της ελεγχόμενης εταιρίας ΑτΕ».

¹⁵⁴ Ο.π., παρ. 231.

VIII.3 ΟΙ ΑΓΟΡΕΣ ΕΛΑΣΗΣ - ΔΙΕΛΑΣΗΣ

147. Στην παρούσα ενότητα αναλύεται το μέγεθος της ζήτησης πρωτόχυτου αλουμινίου στην εγχώρια αγορά έλασης/διέλασης αλουμινίου σύμφωνα με την θέση των εταιριών αυτών και της ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ, όπως αυτή αποτυπώνεται στις απαντήσεις των εταιρειών διέλασης προς την Υπηρεσία¹⁵⁵. Για την εκτίμηση του βαθμού εξάρτησης των εγχώριων εταιριών διέλασης από τον μοναδικό στην Ελλάδα παραγωγό της αναγκαίας πρώτης ύλης, η ΓΔΑ απέστειλε ερωτηματολόγια συνολικά σε 18¹⁵⁶ εταιρίες έλασης/διέλασης, εκ των οποίων οι τρεις¹⁵⁷ εταιρίες δεν προμηθεύονται καθόλου πρωτόχυτο αλουμίνιο κι ως εκ τούτου εξαιρέθηκαν από την ανάλυση αφού δεν συναποτελούν τμήμα της συνολικής ζήτησης¹⁵⁸.
148. Η εταιρία ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ κατά το έτος 2016 παρήγαγε [...] τόνους πρωτόχυτου αλουμινίου εκ των οποίων το [...] αποτέλεσε εξαγωγές, ενώ το υπόλοιπο [...] απορροφήθηκε από τις [...] εταιρίες έλασης/διέλασης. Αντίστοιχα κατά το έτος 2017 (συνολική παραγωγή [...] τόνοι), το [...] της παραγόμενης ποσότητας πρωτόχυτου αλουμινίου της ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ προωθήθηκε σε εταιρίες του εξωτερικού και το [...] αγοράστηκε από έλληνες διελαστές. Κατά το έτος 2018 (συνολική παραγωγή [...] τόνοι) αντίστοιχα το [...] της παραγωγής της εταιρίας αφορούσε σε εξαγωγές, ενώ το υπόλοιπο [...] αγοράστηκε από [...] ελληνικές εταιρίες.
149. Αναφορικά με την σύνθεση της ζήτησης της ελληνικής αγοράς πρωτόχυτου αλουμινίου επισημαίνονται τα ακόλουθα οι συνολικές ανάγκες των ελλήνων διελαστών σε πρωτόχυτο αλουμίνιο ανήλθαν για τα έτη 2016-2018 σε [...], [...] και [...] τόνους αντίστοιχα για κάθε έτος. Η εταιρία ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ κάλυψε κατά τα

¹⁵⁵ Βλ. σχετικές απαντήσεις των διελαστών με αριθ. πρωτ. 2837/17.4.2019, 2788/15.4.2019, 2681/10.4.2019, 2733/12.4.2019, 2702/11.4.2019, 2727/12.4.2019, 2533/5.4.2019, 2667/10.4.2019, 2873/18.4.2019, 2631/9.4.2019, 2626/9.4.2019, 2591/8.4.2019, 2753/12.4.2019, 2577/8.4.2019, 2783/15.4.2019, 2661/10.4.2019, 2716/11.2019, 2814/16.4.2019 και 2793/16.4.2019 απαντητική επιστολή της ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ.

¹⁵⁶ Στην ανάλυση της Υπηρεσίας δεν έχουν συμπεριληφθεί 3 εταιρίες διέλασης ([...],[...]και [...]) καθώς δεν ανταποκρίθηκαν ούτε σε αντίστοιχα ερωτηματολόγια στο πλαίσιο της με αριθ. πρωτ. 6892/28.11.2018 γνωστοποίησης συγκέντρωσης.

¹⁵⁷ Οι εταιρίες αυτές είναι οι [...],[...],[...]. Οι διελαστές [...],[...],[...],[...] δεν προμηθεύονται πρωτόχυτο και δεν συμπεριελήφθησαν στην ανάλυση. Ορισμένες εξ αυτών προμηθεύονται δευτερόχυτο αλουμίνιο, η ζητούμενη ποσότητα του οποίου δεν αφορά την εν λόγω αγορά. Η εταιρία [...] αποτελεί τον μοναδικό ελαστή στην εγχώρια αγορά καλύπτοντας από την ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ το [...] των αναγκών της σε πρωτόχυτο για το έτος 2018. Η εταιρία αυτή δεν εντάσσεται στην ανάλυση της ζήτησης των ελλήνων διελαστών, αλλά αναλύεται σε χωριστή παράγραφο. Αναφορικά, με την εταιρία [...], η οποία δραστηριοποιείται επίσης στην αγορά διέλασης, προμηθεύεται πρωτόχυτα προϊόντα αλουμινίου (πρωτόχυτες μιγιέτες, χελώνες, σύρματα), τόσο από παραγωγούς αλουμίνας/αλουμινίου του εξωτερικού, όσο και από διελαστές εσωτερικού (όπως [...],[...],[...] εταιρίες οι οποίες ήδη συμπεριλαμβάνονται στην ανάλυση) τα οποία μεταπωλεί (εμπορία) και δεν τα χρησιμοποιεί για ίδια χρήση. Αντίστοιχα, η εταιρία αυτή δεν συμπεριελήφθη στην ανάλυση των υπόλοιπων 13 διελαστών, καθώς δραστηριοποιείται στην εμπορία και όχι στην παραγωγή προϊόντων διέλασης.

¹⁵⁸ Βλ. και επιστολή υπ' αριθ. 2793/16.04.2019 της ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ αναφορικά με τις εταιρίες έλασης και διέλασης αλουμινίου, οι οποίες δραστηριοποιούνται στην ελληνική αγορά κατά τα έτη 2016-2018. Συγκεκριμένα δραστηριοποιούνται οι εταιρίες: [...],[...],[...],[...],[...],[...],[...],[...],[...],[...],[...],[...],[...],[...],[...]. Από αυτές μόνο η εταιρία [...] αποτελεί ελαστή αλουμινίου.

έτη 2016-2018 το μεγαλύτερο μέρος της ζήτησης στην Ελλάδα, ήτοι το [...],[...] και το [...] αντίστοιχα των αναγκών της συνολικής ζήτησης. Το υπόλοιπο τμήμα της ζήτησης καλύφθηκε κυρίως από ξένες εταιρίες παραγωγούς πρωτόχυτου ή δευτερόχυτου αλουμινίου, καθώς κι από την ΕΠΑΛΜΕ, ελληνική εταιρία παραγωγής δευτερόχυτου αλουμινίου, η οποία ανήκει πλέον στον όμιλο της ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ.

150. Από την ανάλυση των προσκομισθέντων στοιχείων, αναφορικά με την εξάρτηση των Ελλήνων διελαστών από την προσφορά προϊόντος της ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ, προκύπτει ότι οι ελληνικές εταιρίες στην κατάντη αγορά της διέλασης αλουμινίου (downstream market) της εδώ εξεταζόμενης αίτησης ασφαλιστικών, προμηθεύονται από την εταιρία ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ πρωτόχυτο αλουμίνιο σε ποσοστό μεγαλύτερο του [...] έναντι των προμηθευτών του εξωτερικού, καθιστώντας σημαντική την εξάρτησή τους από την εν λόγω εταιρία. Ειδικότερα, για το έτος 2018, το ποσοστό της ποσότητας του πρωτόχυτου αλουμινίου που αγοράστηκε από ξένους προμηθευτές ανήλθε σε [...] έναντι [...] ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ. **Η εν λόγω εξάρτηση γίνεται ακόμη μεγαλύτερη αν συμπεριλάβουμε στο μερίδιο αγοράς της ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ και τις πωλήσεις προς του διελαστές της εταιρείας ΕΠΑΛΜΕ, η οποία ανήκει στον όμιλο επιχειρήσεων ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ.**
151. Επισημαίνεται ότι, **η ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ αν και διοχετεύει την παραγωγή της στο εξωτερικό κατά το μεγαλύτερο ποσοστό ([...]), ταυτόχρονα καλύπτει και το μεγαλύτερο ποσοστό της εγχώριας ζήτησης ([...]).**

[...]

152. Στο παραπάνω Γράφημα παρατίθενται τα ποσοστά της ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ έναντι των λοιπών προμηθευτών στην προμήθεια του πρωτόχυτου αλουμινίου για το έτος 2018. Από τα στοιχεία προκύπτει ότι, από το σύνολο των [...] διελαστών που προμηθεύονται πρωτόχυτο αλουμίνιο, οι [...] εξ αυτών, προμηθεύονται ποσότητες άνω των 4,5 χιλιάδων τόνων και οι υπόλοιπες κάτω των δύο χιλιάδων τόνων. Για τον λόγο αυτό κρίνεται σκόπιμο να εξεταστούν ως δύο διαφορετικά υποσύνολα.
153. Ειδικότερα, οι εταιρίες που προμηθεύονται σημαντικές ποσότητες άνω των 4,5 χιλ. τόνων είναι οι: [...]. Στην εγχώρια αγορά διέλασης οι εν λόγω εταιρίες προμηθεύονται από την ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ κατά μέσο όρο το [...] της αναγκαίας για αυτούς πρώτης ύλης, ενώ αθροιστικά αντιστοιχούν στο [...] των πωλήσεών της σε πρωτόχυτο αλουμίνιο στην εγχώρια αγορά. Ως εκ τούτου, η ευαισθησία των εν λόγω εταιριών σε πιθανές μεταβολές της προσφερόμενης ποσότητας πρωτόχυτου αλουμινίου της ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ στην εν λόγω αγορά κρίνεται πολύ σημαντική.
154. Επιπροσθέτως, οι εταιρίες που προμηθεύονται ποσότητες λιγότερες των 2 χιλ. τόνων είναι οι: [...]. Από τα συλλεχθέντα από την Υπηρεσία στοιχεία προκύπτει ότι οι εν λόγω εταιρίες συγκεντρώνουν σε όρους όγκου προμηθειών μόλις το [...] του συνόλου της ζητούμενης ποσότητας και προμηθεύονται από την ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ το [...] των αναγκών τους σε πρωτόχυτο αλουμίνιο. Από τις ανωτέρω εταιρίες οι [...] καλύπτουν τις ανάγκες τους αποκλειστικά από ανταγωνιστές παραγωγούς-εισαγωγείς. Ως εκ τούτου, η ευαισθησία των εν λόγω εταιριών σε πιθανές μεταβολές της προσφερόμενης ποσότητας πρωτόχυτου αλουμινίου της ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ στην εν λόγω αγορά είναι ελάχιστη.

155. Σε ερώτημα της Υπηρεσίας προς τις εγχώριες εταιρίες διέλασης αλουμινίου σχετικά με την δυνατότητά τους να στραφούν σε εναλλακτικούς προμηθευτές (πρωτόχυτου ή δευτερόχυτου αλουμινίου) για την προμήθεια της απαιτούμενης πρώτης ύλης, σε ενδεχόμενο μείωσης της προσφερόμενης ποσότητας κατά 5%-10%, κατά 10%-20%, κατά 20%-30%, άνω του 50%, ή πλήρους διακοπής της προμήθειας οι ερωτηθείσες εταιρίες απάντησαν ως ακολούθως:
156. Στην κατηγορία των επιχειρήσεων που πραγματοποιούν αγορές πρωτόχυτου αλουμινίου άνω των [...] τόνων, η εταιρία [...] η οποία καλύπτει το [...] των αναγκών της από την ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ και αντιπροσωπεύει το [...] της συνολικής ζήτησης σε πρωτόχυτο αλουμίνιο, ανέφερε στην απάντησή της¹⁵⁹ τη δυνατότητα υποκατάστασης του βασικού της προμηθευτή από ανταγωνιστές προμηθευτές του εξωτερικού τόσο υφιστάμενους, όσο και νέες συνεργασίες. Τόνισε παρόλα αυτά, τη σημαντικότητα της έγκαιρης ενημέρωσης από τον συνεργαζόμενο προμηθευτή, λόγω αναγκών προγραμματισμού και χρονικής υστέρησης μεταξύ παραγγελιών και παραδόσεων του εμπορεύματος. Ειδικότερα, στο σενάριο πλήρους διακοπής της προμήθειας από την ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ, τόνισε ότι θα απωλέσει την ευελιξία της σε θέματα αποθεματοποίησης και κεφαλαίων κίνησης, ενώ έθεσε παράλληλα το θέμα των μεγάλων χρόνων παράδοσης από εναλλακτικούς προμηθευτές και την σημαντικότητα ακριβών προβλέψεων των παραδόσεων.
157. Αναφορικά με την εταιρία αυτή, επισημαίνεται ότι η ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ με την υπ' αριθ. πρωτ. 2229/22.3.2019 επιστολή συμπληρωματικών στοιχείων, προσκόμισε την υπ' αριθμ. 8983 ένορκη βεβαίωση της εταιρίας [...], στην οποία η τελευταία αποτυπώνει τον προβληματισμό της σε σχέση με το ενδεχόμενο ανεπαρκούς τροφοδοσίας του βασικού της προμηθευτή με την αναγκαία ποσότητα βωξίτη και την πιθανή συνακόλουθη δυσλειτουργία της ομαλής παραγωγικής ροής του εργοστασίου και ευρύτερα της εγχώριας αγοράς παραγωγής αλουμίνας και πρωτόχυτου αλουμινίου. Συγκεκριμένα, η εταιρία [...] αναφέρει ότι η ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ αποτελεί την μοναδική εταιρεία η οποία την προμηθεύει χωρίς να πληρώνεται άμεσα, ευκολία η οποία για αυτήν κρίνεται ως καθοριστική για τη συνέχιση της λειτουργίας της. Συμπληρώνει επισημαίνοντας την αδυναμία της να προμηθευτεί πρώτες ύλες από παραγωγούς του εξωτερικού, λόγω των δυσχερών όρων που θέτουν οι ξένοι προμηθευτές αλουμινίου. Συνδέει τέλος άρρηκτα τη βιωσιμότητά της με αυτήν της εταιρίας ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ, λόγω του υψηλού βαθμού εξάρτησής της τελευταίας για την εξυπηρέτηση των αναγκών της σε προμήθεια πρωτόχυτου αλουμινίου.
158. Η εταιρία [...] η οποία καλύπτει το [...] των αναγκών της από την ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ, δεν ανέφερε πιθανούς εναλλακτικούς προμηθευτές, παρόλα αυτά χαρακτήρισε την ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ ως βασικό μακροχρόνιο προμηθευτή της της προσβλέποντας σε ενδυνάμωση και μεγέθυνση της συνεργασίας των δύο εταιριών.
159. Η εταιρία [...] η οποία καλύπτει το [...] των αναγκών της από την ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ, ανέφερε ως πιθανούς εναλλακτικούς προμηθευτές της και για τα πέντε σενάρια μείωσης των προσφερόμενων ποσοτήτων από τον βασικό της προμηθευτή, τις εταιρίες [...].

¹⁵⁹ Επιστολή υπ' αριθ. πρωτ. 2733/12.4.2019 της εταιρίας [...].

160. Όσον αφορά στην εταιρία [...] η οποία προμηθεύεται το [...] της ζητούμενης της ποσότητας σε πρωτόχυτο από την ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ, επισήμανε ότι η τελευταία αποτελεί μια εταιρία εκ των βασικών της προμηθευτών και συμπληρώνει ότι οποιαδήποτε μείωση της προμηθευόμενης ποσότητας από την ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ, δύναται να καλυφθεί με αντίστοιχη αύξηση της προμηθευόμενης ποσότητας από την [...].
161. Η εταιρία [...] επίσης κατάθεσε την ένορκη κατάθεση υπ' αριθ. 4513 αριθμ. πρωτ. 2229/22.3.2019 στην οποία δίνει έμφαση στην σπουδαιότητα της συνεργασίας της με την ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ λόγω των ευνοϊκών οικονομικών όρων για την προμήθεια της απαιτούμενης πρώτης ύλης της εταιρίας, όρους χωρίς τους οποίους θα ήταν δυσχερής η συνέχιση της ομαλής της λειτουργίας. Η [...] συμπληρώνει ότι αδυνατεί να βρει εναλλακτικό προμηθευτή με αντίστοιχους όρους συνεργασίας και δηλώνει εξαρτημένη από τις προμήθειες της ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ.
162. Η [...] της οποίας οι ανάγκες καλύπτονται κατά [...] από την ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ, αναφέρει ότι σε περίπτωση μείωσης ποσότητας κατά 5%-20%, υπό συνθήκες ομαλής αγοράς, δύναται να καλύψει τη μείωση απευθυνόμενη σε εναλλακτικούς προμηθευτές χωρίς παρόλα αυτά να αναφέρει συγκεκριμένες εταιρίες, επισημαίνοντας ταυτόχρονα ότι οποιαδήποτε σημαντική έλλειψη πρώτης ύλης θα σήμαινε μεγάλο κόστος αναπλήρωσης ή μείωση των πωλήσεων με σοβαρό αντίκτυπο για την φήμη της εταιρίας.
163. Όσον αφορά στην εταιρία [...], η οποία καλύπτει το [...] της ζητούμενης της ποσότητας από την ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ, αναφέρει ότι σε περίπτωση μείωσης της προμηθευόμενης ποσότητας έως και [...], θα απευθυνόταν στην εταιρία [...], ενώ για μειώσεις μεγαλύτερες του [...] δεν προέβει σε εκτίμηση.
164. Στην κατηγορία των εταιριών που πραγματοποιούν αγορές πρωτόχυτου αλουμινίου άνω των [...] τόνων, οι οποίες αντιπροσωπεύουν μόλις το [...] των πωλήσεων της ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ σε πρωτόχυτο αλουμίνιο στην εγχώρια αγορά, οι εταιρίες στις απαντήσεις προς την Υπηρεσία αναφέρουν τη δυνατότητά τους να καλύψουν τις ανάγκες τους σε πρώτη ύλη στρεφόμενοι είτε στην αγορά δευτερόχυτου αλουμινίου μέσω αναχύτευσης, είτε σε ξένο παραγωγό πρωτόχυτου/δευτερόχυτου.
165. Ειδικότερα οι εταιρίες [...] και [...], προμηθεύονται την αναγκαία πρώτη ύλη από την ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ Α.Ε. σε ποσοστό κατά [...] και [...]. Σε ερώτηση της Υπηρεσίας αναφορικά με τη δυνατότητα υποκατάστασης της ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ Α.Ε. με εναλλακτικούς προμηθευτές (πρωτόχυτου ή δευτερόχυτου αλουμινίου) για την προμήθεια της απαιτούμενης πρώτης ύλης, η [...] ¹⁶⁰ απάντησε ότι δύναται να απευθυνθεί σε ξένους προμηθευτές ¹⁶¹. Αντίθετα, η εταιρία [...] στην απάντησή της ¹⁶² δήλωσε τη δυσκολία εύρεσης άλλων προμηθευτών που δραστηριοποιούνται στον κλάδο της εμπορίας πρώτης ύλης αλουμινίου σε εθνικό επίπεδο, ενώ χαρακτήρισε ως «απαγορευτική κίνηση» την ανεύρεση νέων προμηθευτών σε χώρες του εξωτερικού, λόγω μικρού όγκου παραγγελιών και επιβάρυνσης του κόστους χρηματοδότησης.

¹⁶⁰ Βλ. απαντητική επιστολή υπ' αριθμ. πρωτ. 2716/11.04.2019 της εταιρίας [...].

¹⁶¹ Αναφέρει την εταιρία [...].

¹⁶² Βλ. απαντητική επιστολή της [...] υπ' αριθμ. πρωτ. 2667/10.04.2019.

166. Τα σημαντικότερα κριτήρια που διαδραματίζουν για τους διελαστές καθοριστικό ρόλο στην επιλογή προμηθευτή πρωτόχυτου ή δευτερόχυτου αλουμινίου, βάσει των απαντήσεών τους προς την ΓΔΑ, συνοψίζονται στον τρόπο πληρωμής-πίστωση¹⁶³, την ποιότητα¹⁶⁴, τιμή-τελικό κόστος¹⁶⁵, την διαθεσιμότητα¹⁶⁶, συνέπεια στην παράδοση του εμπορεύματος¹⁶⁷, φερεγγυότητα του προμηθευτή¹⁶⁸, μεταφορικό κόστος-εγγύτητα¹⁶⁹, χορηγούμενα premium στον πελάτη¹⁷⁰ και σταθερότητα συνεργασίας¹⁷¹, παράγοντες που δεν εντοπίζονται σε αντίστοιχους προμηθευτές του εξωτερικού, ενώ αντίθετα τα κριτήρια αυτά τα έχει η ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ.
167. Συμπερασματικά, από την παρουσίαση των στοιχείων που προσκόμισαν οι παραπάνω διελαστές προκύπτουν ότι από τους διελαστές που απορροφούν το [...] της ζήτησης ([...] εταιρίες) η εταιρία [...] απορροφά τις μεγαλύτερες ποσότητες σε σχέση με όλους τους διελαστές ([...] του συνόλου). Σε σχετικό ερωτηματολόγιο ανέφερε ότι καταρχήν υπάρχει δυνατότητα υποκατάστασης του βασικού της προμηθευτή από ανταγωνιστές προμηθευτές επισημαίνοντας ωστόσο ότι στο σενάριο πλήρους διακοπής της προμήθειας από την ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ Α.Ε. θα απωλέσει την ευελιξία της σε θέματα αποθεματοποίησης και κεφαλαίων κίνησης. Επιπλέον, σε ένορκη βεβαίωσή της, η εταιρία [...], συνδέει άρρηκτα τη βιωσιμότητά της με αυτήν της ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ, καθώς αναφέρει ότι η τελευταία αποτελεί την μοναδική εταιρία η οποία την προμηθεύει με ευνοϊκούς όρους, δηλαδή με πίστωση και χωρίς να πληρώνεται άμεσα. Αναφέρει ότι τούτο είναι καθοριστικό για τη συνέχιση της λειτουργίας της. Τέλος, επί της ουσίας, αναγνωρίζει την αδυναμία της να προμηθευτεί πρώτες ύλες από παραγωγούς του εξωτερικού, λόγω των δυσχερών όρων που θέτουν.
168. Ομοίως η δεύτερη στην κατάταξη εταιρία με βάση την ζητούμενη ποσότητα κατά ποσοστό [...] του συνόλου, η [...], αν και σε απάντηση του ερωτηματολογίου της ΓΔΑ ανέφερε ότι ενδεχόμενη μείωση της προμηθευόμενης ποσότητας από την ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ, δύναται να καλυφθεί από έτερο (αορίστως) προμηθευτή, ωστόσο κατέθεσε ένορκη κατάθεση στην οποία δίνει έμφαση στην σπουδαιότητα της συνεργασίας της με την ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ λόγω των ευνοϊκών οικονομικών όρων για την προμήθεια, χωρίς τους οποίους θα ήταν δυσχερής η συνέχιση της ομαλής της λειτουργίας και ότι αδυνατεί να βρει εναλλακτικό προμηθευτή με τους ευνοϊκούς αυτούς όρους.
169. Η εικόνα που παρουσιάζουν οι λοιποί διελαστές είναι μικτή και αναφέρουν ότι θα μπορούσε μεν να γίνει κάποια υποκατάσταση του κύριου προμηθευτή τους θέτοντας παράλα αυτά τον προβληματισμό τους στην ικανοποίηση μιας σειράς όρων όπως των χρόνων παράδοσης, των ευκολιών πληρωμής, της διαθεσιμότητας και της

---

¹⁶³ [...]

¹⁶⁴ [...]

¹⁶⁵ [...]

¹⁶⁶ [...]

¹⁶⁷ [...]

¹⁶⁸ [...]

¹⁶⁹ [...]

¹⁷⁰ [...]

¹⁷¹ [...]

σταθερότητας της συνεργασίας. Επίσης στις απαντήσεις τους δεν προσδιορίζεται αν σε περίπτωση υποκατάστασης υπάρχουν συμφερότεροι ή και παρόμοιοι όροι προμήθειας της πρώτης ύλης, ή αναφορά στο χρονικό διάστημα που απαιτείται για την υποκατάσταση του προμηθευτή.

170. Ορισμένες εταιρίες εκ των διελαστών αλουμινίου, όπως οι εταιρίες¹⁷² [...] και [...], δηλώνουν μεταξύ άλλων την εταιρία [...] ως εναλλακτικό προμηθευτή. Άλλοι διελαστές δεν αναφέρουν συγκεκριμένο εναλλακτικό προμηθευτή, παρά μόνο ότι θα στραφούν σε υποκατάσταση εντός ή εκτός της Ελλάδας. Επισημαίνεται ότι στην εγχώρια αγορά η μόνη εταιρία η οποία δραστηριοποιείται ως ανταγωνιστής της ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ στο επίπεδο της εμπορίας και όχι της παραγωγής είναι η εταιρία [...], οι δυνατότητες ανταπόκρισης της οποίας σε μια ενδεχόμενη αύξηση της ζητούμενης ποσότητας είναι αμφισβητούμενες από την ίδια εταιρία¹⁷³, καθώς όπως αναφέρει υφίστανται οικονομικοί φραγμοί στην ικανότητά της να καλύψει μία αύξηση της ζήτησης (άνω του 10%). Επιπλέον θέτει και σε αμφιβολία το κατά πόσον θα μπορούσε να βρει τις κατάλληλες πηγές προμήθειας για να καλύψει εν τέλει τη ζήτηση αυτή.
171. Στην κατηγορία των (μικρών) επιχειρήσεων που πραγματοποιούν αγορές πρωτόχυτου αλουμινίου κάτω των [...] τόνων η εικόνα είναι μικτή, ως προς την δυνατότητα υποκατάστασης του προμηθευτή, επισημαίνεται ωστόσο ότι αποτελούν μόλις το [...] της ζήτησης. Στην πλειονότητά τους αναφέρουν ότι δύνανται να καλύψουν τις ανάγκες τους απευθυνόμενοι κυρίως σε προμηθευτές του εξωτερικού, θέτοντας επίσης, κάποιιο από αυτούς, τον προβληματισμό τους στην ικανοποίηση μιας σειράς όρων όπως των χρόνων παράδοσης, των ευκολιών πληρωμής, της διαθεσιμότητας, της σταθερότητας της συνεργασίας, τους οποίους όρους εξασφαλίζει η ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ.
172. Στην κατηγορία των εταιριών που πραγματοποιούν αγορές πρωτόχυτου αλουμινίου άνω των [...] τόνων, οι οποίες αντιπροσωπεύουν μόλις το [...] των πωλήσεων της ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ σε πρωτόχυτο αλουμίνιο στην εγχώρια αγορά, οι εταιρίες στις απαντήσεις προς την ΓΔΑ αναφέρουν τη δυνατότητά τους να καλύψουν τις ανάγκες τους σε πρώτη ύλη στρεφόμενες είτε στην αγορά δευτερόχυτου αλουμινίου μέσω αναχύτευσης, είτε σε ξένο παραγωγό πρωτόχυτου/δευτερόχυτου.
173. Αναφορικά με την ελληνική αγορά **έλασης** πρωτόχυτου αλουμινίου και το βαθμό επηρεασμού της από τυχόν μεταβολές των πωλούμενων ποσοτήτων της ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ, επισημαίνεται ότι η αγορά αυτή εκπροσωπείται μόνο από την εταιρία [...], της οποίας οι ανάγκες σε πρωτόχυτο καλύπτονται μόλις κατά [...] από την ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ. Στην υπ' αριθ. πρωτ. 2702/11.4.2019 επιστολή της εταιρίας στην υπηρεσία μας η εν λόγω εταιρία αναφέρει ότι ενδεχόμενη μείωση των πωληθέντων ποσοτήτων πρωτόχυτου από την ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ θα αντιμετωπιζόταν με υποκατάσταση από υφιστάμενους εναλλακτικούς προμηθευτές.
174. Η ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ στο Συμπληρωματικό Υπομνημά της αναφέρει ότι αν δεχθεί παθητικά την αιφνίδια μείωση των ποσοτήτων βωξίτη από την ΕΒ τότε σύμφωνα με

¹⁷² Οι ανάγκες σε πρώτη ύλη των δύο αυτών εταιριών ανέρχονται σε [...] πρωτόχυτου.

¹⁷³ Βλ. ενότητα 2νι) της απαντητικής επιστολής της [...] υπ' αριθ. πρωτ. 2814/16.04.2019.

το πρώτο σενάριο παθητικής αντίδρασης¹⁷⁴ οι άμεσες συνέπειες που δημιουργούνται αφορούν, μεταξύ άλλων, «σοβαρά προβλήματα στην πλειονότητα των Ελλήνων διελαστών λόγω αδυναμίας υποκατάστασης της προμήθειας πρώτης ύλης από τη ΑτΕ με εισαγόμενα προϊόντα αλουμινίου εξαιτίας των δυσμενέστερων εμπορικών όρων. Οι εν λόγω διελαστές θα αναγκάζονταν να μειώσουν την παραγωγή τους και τις εξαγωγές τους, ή να κλείσουν οριστικά τα εργοστάσια τους»¹⁷⁵.

175. Στην περίπτωση δε όπου η παραγωγική διαδικασία του εργοστασίου της ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ λειτουργεί εκτός προδιαγραφών, «ενέχει κίνδυνο ατυχημάτων, και έχει αυξήσει σε κρίσιμο σημείο την πιθανότητα απώλειας ελέγχου της κοκκομετρίας της αλουμίνιας»¹⁷⁶ και η ανεπανόρθωτη βλάβη του δημοσίου συμφέροντος είναι αδιαμφισβήτητη, για τον ακόλουθο, μεταξύ άλλων, λόγο:

«Θα πληγούν τόσο οι πωλήσεις αλουμίνιας, και η ίδια η παραγωγή αλουμινίου με άμεσες αρνητικές συνέπειες στις ελληνικές εξαγωγές και στις πωλήσεις στους Έλληνες διελαστές. Μπορεί να υπάρχουν διελαστές που εισάγουν αλουμίνιο από το εξωτερικό, όμως οι περισσότεροι διελαστές έχουν ανάγκη τους ευνοϊκούς όρους πώλησης που παρέχει η ΑτΕ. Το γεγονός αυτό προκύπτει αναντίρρητα και από την υπ' αριθμ. 15.051/11.07.2019 ένορκη βεβαίωση του κ. [...], Προέδρου του Διοικητικού Συμβουλίου και Διευθύνοντος Συμβούλου της εταιρείας « [...]», καθώς και από την υπ' αριθμ. 876/10.07.2019 ένορκη βεβαίωση του κ. [...], νομίμου εκπροσώπου της εταιρείας « [...]»¹⁷⁷, ..., αντίστοιχα. Όπως χαρακτηριστικά αναφέρει τόσο ο κ. [...], όσο και ο κ. [...], η ΑτΕ κατανοούσε πάντα τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι Έλληνες διελαστές και εξασφάλιζε πάντα ευνοϊκούς όρους και πιστώσεις, εκτελώντας παραγγελίες χωρίς να απαιτεί άμεση πληρωμή σε μετρητά, και αποτελώντας με τον τρόπο αυτό τον βασικό τους προμηθευτή και τον έμπιστο, μακροχρόνιο συνεργάτη τους. Άλλωστε, τα ίδια ακριβώς έχουν καταθέσει και άλλοι διελαστές με τις ένορκες βεβαιώσεις τους, τις οποίες έχουν ήδη προσκομίσει ενώπιον της Επιτροπής Ανταγωνισμού σε προηγούμενο στάδιο της διαδικασίας..... Πρόκειται για την υπ' αριθμ. 4513/01/03/2019 ένορκη βεβαίωση του κ. [...], μεγαλομετόχου της ανώνυμης εταιρείας « [...]», που ασχολείται με τη διέλαση και την εμπορία»¹⁷⁸.

176. **Συμπερασματικά**, λαμβάνοντας υπόψη όλα τα στοιχεία, τα οποία προέκυψαν από την διαδικασία διερεύνησης της ΓΔΑ, από την Εισήγηση του Εισηγητού, από την ακροαματική διαδικασία, από τα υπομνήματα και λοιπά έγγραφα των μερών, **η ΕΑ κρίνει ότι η εταιρεία ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ αποτελεί τον βασικό, σε μακροχρόνια βάση, προμηθευτή, της αναγκαίας πρώτης ύλης πρωτόγυτου αλουμινίου, για το σημαντικότερο ποσοστό των διελαστών, στην εγχώρια αγορά**, καθώς και ότι προμηθεύει τους Έλληνες διελαστές **με ευνοϊκούς όρους** (διευκολύνσεις πληρωμής – πίστωσης, γρήγοροι χρόνοι παράδοσης, συνέπεια στην παράδοση του εμπορεύματος, σταθερότητα συνεργασίας κ.λ.π.), όρους τους οποίους δεν εξασφαλίζουν αντίστοιχοι προμηθευτές του εξωτερικού. **Κατά συνέπεια, η ΕΑ κρίνει ότι πρόκειται η ύπαρξη**

¹⁷⁴ Βλ. σχετικά Συμπληρωματικό Υπόμνημα της ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ, παρ. 212-214.

¹⁷⁵ Ο.π., παρ. 214 και σχετικά 8 και 9 αυτού.

¹⁷⁶ Ο.π., παρ. 225.

¹⁷⁷ Βλ. και Σχετικά 8 και 9 του Συμπληρωματικού Υπομνήματος της εταιρείας.

¹⁷⁸ Βλ. σχετικά Συμπληρωματικό Υπόμνημα της ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ, παρ. 225 και Σχετικά 10 και 11 αυτού.

εξάρτησης των διελαστών της ελληνικής αγοράς από την εταιρεία ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ, καθώς και ότι η εισαγωγή πρωτόχυτου αλουμινίου από άλλες πηγές προμήθειας, δεν διασφαλίζονται.

IX. ΝΟΜΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

IX.1 ΕΦΑΡΜΟΣΤΕΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ ΔΙΚΑΙΟΥ

177. Κατά την παρ. 5 του άρθρου 25 του Ν. 3959/2011,

«Η Επιτροπή είναι αποκλειστικώς αρμόδια να λαμβάνει ασφαλιστικά μέτρα αυτεπαγγέλτως ή ύστερα από αίτηση του Υπουργού Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας, όταν πιθανολογείται παράβαση των άρθρων 1, 2 και 11 ή των άρθρων 101 και 102 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και συντρέχει επείγουσα περίπτωση για την αποτροπή άμεσα επικείμενου κινδύνου ανεπανόρθωτης βλάβης στο δημόσιο συμφέρον.

Η Επιτροπή Ανταγωνισμού μπορεί να απειλήσει πρόστιμο μέχρι δέκα χιλιάδες (10.000) ευρώ για κάθε ημέρα μη συμμόρφωσης προς την απόφασή της και να επιβάλει αυτό με απόφασή της που βεβαιώνει τη μη συμμόρφωση. Κατά τον υπολογισμό του προστίμου συνεκτιμούνται τα οφέλη που αποκομίζει η επιχείρηση, καθώς και οι επιπτώσεις στη σχετική αγορά από τη μη συμμόρφωση στην απόφαση. Η Επιτροπή Ανταγωνισμού υποχρεούται να αποφανθεί το αργότερο μέσα σε προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών από την ημερομηνία κατάθεσης της αίτησης Υπουργού Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας, αφού πρώτα ακουστούν τα ενδιαφερόμενα μέρη.

Η απόφαση αυτή υπόκειται μόνο σε προσφυγή ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών. Οι διατάξεις των παραγράφων 2, 3 και 4 του άρθρου 30 εφαρμόζονται αναλόγως. Με τις διατάξεις της παρούσας παραγράφου δεν θίγεται η αρμοδιότητα των πολιτικών δικαστηρίων προς λήψη ασφαλιστικών μέτρων για την προστασία ιδιωτικών συμφερόντων.»

178. Η προσωρινή αυτή παροχή προστασίας στο πλαίσιο εφαρμογής των κανόνων ανταγωνισμού αποβλέπει στην εξασφάλιση του δημόσιου συμφέροντος στον ανταγωνισμό ως θεσμό. Συναφώς, πρέπει να υπάρχει κίνδυνος να πληγεί ανεπανόρθωτα ο ανταγωνισμός σε συγκεκριμένη αγορά¹⁷⁹. Τα ασφαλιστικά μέτρα είναι δυνατόν να συνίστανται σε διαταγή εκτέλεσης κάποιας πράξης ή και αποχής από κάποια πράξη υπό τον όρο ότι τέτοια μέτρα είναι προσωρινού και συντηρητικού χαρακτήρα και περιορίζονται στις ανάγκες της δεδομένης κατάστασης¹⁸⁰. Επιπροσθέτως, η απόφαση επί των ασφαλιστικών μέτρων έχει εξ αρχής περιορισμένο χρονικό ορίζοντα και ισχύει μέχρι την έκδοση της οριστικής απόφασης για την ίδια υπόθεση ή μέχρι να επιλυθεί η εξεταζόμενη υπόθεση διαφορετικά¹⁸¹. Η ΕΑ δύναται, επίσης, να προσδιορίζει συγκεκριμένο χρονικό διάστημα το οποίο κρίνεται αναγκαίο για την προσαρμογή των επιχειρήσεων στα ασφαλιστικά μέτρα¹⁸².

¹⁷⁹ Βλ. Ανακοίνωση της ΕΑ σχετικά με την εφαρμογή των ασφαλιστικών μέτρων της 24-10-2005, καθώς και ΕΑ 297/IV/2006, σελ.5, σκ. 1.2, και ΕΑ 368/V/2007, σκ. 3.1.

¹⁸⁰ Βλ. ΕΑ 545/VII/2012, σκ. 32.

¹⁸¹ Βλ. και Απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής 83/462/EOK, ECS/AKZO, σκ. 37.

¹⁸² Απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής 87/500/EK, BBI/Boosey, σκ. 24 και ΕΑ 545/VII/2012 (Ασφαλιστικά μέτρα – υπόθεση βρεφικού γάλακτος), σκ. 32.

179. Επί των ανωτέρω προϋποθέσεων επί των συνθηκών της παρούσας υπόθεσης λεκτέα είναι τα ακόλουθα:
180. Η διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων συνιστά αμιγώς διοικητική διαδικασία η οποία πρέπει να διακρίνεται από τις δικονομικές οδούς προσωρινής δικαστικής προστασίας ενώπιον των πολιτικών δικαστηρίων. Μοναδικό της σκοπό αποτελεί η διασφάλιση του δημόσιου συμφέροντος, κατά το μέτρο που το εν λόγω συμφέρον τίθεται σε διακινδύνευση από την τυχόν νόθευση του ελεύθερου ανταγωνισμού, ενώ αντιθέτως η προσωρινή διασφάλιση των ιδιωτικών συμφερόντων τα οποία ενδεχομένως προσβάλλονται από την ίδια συμπεριφορά παραμένει στα πολιτικά δικαστήρια. Συνεπώς, ο χαρακτήρας των ασφαλιστικών μέτρων συναρτάται με τη διαφύλαξη της αγοράς *in abstracto*, ως θεσμού ο οποίος εξυπηρετεί άμεσα το δημόσιο συμφέρον και δημιουργεί τις προϋποθέσεις επιχειρηματικής δράσης και προστασίας των καταναλωτών. Ο χαρακτήρας της εν λόγω διαδικασίας ασφαλιστικών μέτρων είναι εξαιρετικός, τα μέτρα αυτά δηλαδή λαμβάνονται πλέον (όπως προκύπτει από το γράμμα του άρθρου 25 παρ. 5 του ν. 3959/2011) **μόνον** αυτεπαγγέλτως ή μετά από αίτηση του Υπουργού Ανάπτυξης, **όχι μετά από αίτηση** επιχειρήσεως ή επιχειρήσεων που έχουν υποβάλει καταγγελία. Επιπροσθέτως, η απόφαση επί των ασφαλιστικών μέτρων έχει εξαρχής περιορισμένο χρονικό ορίζοντα και ισχύει μέχρι την έκδοση της οριστικής απόφασης για την ίδια υπόθεση ή μέχρι να επιλυθεί η εξεταζόμενη υπόθεση διαφορετικά. Η ΕΑ δύναται, επίσης, να προσδιορίζει συγκεκριμένο χρονικό διάστημα το οποίο κρίνεται αναγκαίο για την προσαρμογή των επιχειρήσεων στα ασφαλιστικά μέτρα^{183[145]}.
181. Στο πλαίσιο της αποκλειστικής αρμοδιότητας της ΕΑ να λαμβάνει ασφαλιστικά μέτρα αυτεπαγγέλτως και υπό τους όρους των διαλαμβανόμενων στην παρ. 5 του άρθρου 25 του Ν. 3959/2011, εξετάζεται στην παρούσα ενδεχόμενη ανεπανόρθωτη βλάβη στο δημόσιο συμφέρον στο βαθμό που αυτό τίθεται σε διακινδύνευση από την τυχόν νόθευση του ελεύθερου ανταγωνισμού ως θεσμού¹⁸⁴, στην περίπτωση που πιθανολογείται παράβαση των διατάξεων των άρθρων 2 του Ν. 3959/2011 και 102 της ΣΛΕΕ.
182. Συναφώς, κατωτέρω εξετάζεται εάν πληρούνται οι προβλεπόμενες στην ως άνω αναφερθείσα διάταξη προϋποθέσεις λήψης ασφαλιστικών μέτρων από μέρους της ΕΑ.

ΙΧ.2 ΕΠΙ ΤΟΥ ΕΠΗΡΕΑΣΜΟΥ ΤΟΥ ΕΝΩΣΙΑΚΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ

183. Σύμφωνα με το άρθρο 3 παρ. 1 του Κανονισμού (ΕΚ) 1/2003, οσάκις οι αρχές ανταγωνισμού των κρατών μελών ή τα εθνικά δικαστήρια εφαρμόζουν την εθνική νομοθεσία ανταγωνισμού σε καταχρηστική πρακτική που απαγορεύεται από το άρθρο 102 της Συνθήκης (πρώην άρθρο 82 ΣΕΚ), οφείλουν να εφαρμόζουν επίσης το

¹⁸³ Απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής 87/500/ΕΚ, ΒΒΙ/Boosey, σημείο 24 και απόφαση ΕΑ 545/VI/2012 (Ασφαλιστικά μέτρα – υπόθεση βρεφικού γάλακτος), παρ. 32.

¹⁸⁴ Πρέπει δηλ. να υπάρχει κίνδυνος να πληγεί ανεπανόρθωτα ο ανταγωνισμός σε συγκεκριμένη αγορά (σχετική αγορά), βλ. και Ανακοίνωση της ΕΑ της 24/10/2005.

άρθρο αυτό¹⁸⁵. Συνεπώς, το άρθρο 3 παράγραφος 1 του Κανονισμού (ΕΚ) 1/2003 υποχρεώνει τις αρχές ανταγωνισμού να εφαρμόζουν το άρθρο 102 ΣΛΕΕ όταν εφαρμόζουν την εθνική νομοθεσία περί ανταγωνισμού σε συμφωνίες και καταχρηστικές πρακτικές που δύνανται να επηρεάσουν το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών. Το κριτήριο του επηρεασμού του ενδοκοινοτικού εμπορίου πληρούται όταν η υπό εξέταση κάθε φορά συμπεριφορά δύναται να έχει ένα ελάχιστο επίπεδο διασυνοριακών επιπτώσεων στο εσωτερικό της Ένωσης¹⁸⁶.

184. Κατά πάγια νομολογία του ΔΕΕ, οι περιοριστικές του ανταγωνισμού πρακτικές που καλύπτουν ολόκληρο το έδαφος ενός εκ των κρατών μελών έχουν ως αποτέλεσμα την παρακώλυση της οικονομικής αλληλοδιδεισδύσεως που επιδιώκεται με τη Συνθήκη¹⁸⁷. Περαιτέρω, η εφαρμογή του κριτηρίου του επηρεασμού του εμπορίου δεν εξαρτάται από τον ορισμό των γεωγραφικών αγορών αναφοράς. Το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών μπορεί να επηρεαστεί επίσης σε περιπτώσεις στις οποίες η οικεία αγορά είναι η εθνική αγορά ή τμήμα της εθνικής αγοράς¹⁸⁸.
185. Σε σχέση με τις καταχρήσεις δεσπόζουσας θέσης που καλύπτουν ένα μόνο κράτος μέλος, σύμφωνα με τις Κατευθυντήριες Γραμμές σχετικά με την έννοια του επηρεασμού του εμπορίου (παρ. 94 επ.), όταν μια επιχείρηση κατέχει δεσπόζουσα θέση που καλύπτει το σύνολο κράτους μέλους, όπως εν προκειμένω, όπου η ΕΒ κατέχει (υπέρ) δεσπόζουσα / μονοπωλιακή θέση στην σχετική αγορά παραγωγής και εμπορίας βωξίτη στην Ελλάδα, και η συμπεριφορά της έχει ως αποτέλεσμα τον καταχρηστικό αποκλεισμό ανταγωνιστών από την αγορά, το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών δύναται κανονικά να επηρεαστεί. Η καταχρηστική αυτή συμπεριφορά δυσχεραίνει γενικά την είσοδο ανταγωνιστών από άλλα κράτη μέλη στην αγορά και συνεπώς μπορεί να επηρεάσει τα εμπορικά ρεύματα. Εάν καταχρηστικός αποκλεισμός από την αγορά επηρεάζει τη διάρθρωση του ανταγωνισμού στο εσωτερικό κράτους μέλους, για παράδειγμα με τον παραγκωνισμό ή την απειλή παραγκωνισμού ενός ανταγωνιστή, δύναται επίσης να επηρεάσει και το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών. Εάν η επιχείρηση που απειλείται με παραγκωνισμό δραστηριοποιείται σε ένα μόνο κράτος μέλος, το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών μπορεί να επηρεαστεί εάν η απειλούμενη επιχείρηση πραγματοποιεί εξαγωγές σε ή εισαγωγές από άλλα κράτη μέλη και ασκεί ταυτόχρονα δραστηριότητες σε άλλα κράτη μέλη.
186. Επηρεασμός του εμπορίου μπορεί να προκύψει και από τον αποτρεπτικό αντίκτυπο που έχει η κατάχρηση στους άλλους ανταγωνιστές. Εάν η δεσπόζουσα επιχείρηση

¹⁸⁵ Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές σχετικά με την έννοια του επηρεασμού του εμπορίου των άρθρων 81 και 82 της Συνθήκης, ΕΕ C 101 της 27.4.2004, σελ. 81 παρ. 9 (στο εξής Κατευθυντήριες Γραμμές σχετικά με την έννοια του επηρεασμού του εμπορίου).

¹⁸⁶ Κατευθυντήριες Γραμμές σχετικά με την έννοια του επηρεασμού του εμπορίου, ό.π., παρ. 13.

¹⁸⁷ Βλ. ενδεικτικά Αποφάσεις του Δικαστηρίου, ΔΕΚ 8/72 *Vereeniging van Cementhandelaren κατά Επιτροπής*, Συλλ. 1972-1973, σ. 221, παρ. 29, ΔΕΚ 126/80 *Maria Salonia κατά Giorgio Poidomani και Franca Baglieri*, Συλλ. 1981, σ. 1563, ΔΕΚ 42/84 *Remia και λοιποί κατά Επιτροπής*, Συλλ. 1985 σ. 2545, παρ. 22, ΔΕΚ C-35/96 *Επιτροπή κατά Ιταλίας*, Συλλ. 1998, σ. I-3851, παρ. 48, ΔΕΚ C-309/99 *Wouters και λοιποί* Συλλ. 2002 σ. I-1577, παρ. 95, και απόφαση υπ' αρ. 277/IV/2005 της Επιτροπής Ανταγωνισμού (ΣΕΣΜΕ), η οποία επικυρώθηκε από το Διοικητικό Εφετείο Αθηνών με την υπ' αριθμ. 1001/2006 απόφασή του. Βλ. επίσης Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με την έννοια του επηρεασμού του εμπορίου ό.π. παρ. 86-88.

¹⁸⁸ Κατευθυντήριες Γραμμές σχετικά με την έννοια του επηρεασμού του εμπορίου, ό.π., παρ. 22.

αποκτήσει, μετά από επανειλημμένες ενέργειές της, τη φήμη ότι υιοθετεί συμπεριφορές αποκλεισμού των επιχειρήσεων που επιχειρούν να την ανταγωνιστούν άμεσα, είναι πιθανό ότι οι ανταγωνιστές από άλλα κράτη μέλη θα είναι λιγότερο επιθετικοί, γεγονός που θα μπορούσε να επηρεάσει το διασυνοριακό εμπόριο ακόμα και εάν το θύμα της συμπεριφοράς αυτής δεν είναι επιχείρηση από άλλο κράτος μέλος. Σε περίπτωση καταχρηστικής εκμετάλλευσης ισχύος στην αγορά όπως οι διακρίσεις μέσω των τιμών και η υπερβολική τιμολόγηση, το διασυνοριακό εμπόριο μπορεί να επηρεαστεί εάν οι αγοραστές πραγματοποιούν εξαγωγές και βρίσκονται σε μειονεκτική θέση λόγω της διακριτικής διαφοροποίησης των τιμών ή εάν η πρακτική αυτή χρησιμοποιείται για την παρεμπόδιση των εισαγωγών. Όταν μια επιχείρηση κατέχει δεσπόζουσα θέση που καλύπτει το σύνολο κράτους μέλους, είναι καταρχήν αδιάφορο εάν η κατάχρηση που διαπράττει η δεσπόζουσα επιχείρηση επηρεάζει τμήμα μόνο του εδάφους του κράτους μέλους ή ορισμένους μόνο αγοραστές στο έδαφός του. Κατά την εκτίμηση του αισθητού χαρακτήρα του επηρεασμού πρέπει να λαμβάνεται υπόψη το γεγονός ότι η ίδια η παρουσία δεσπόζουσας επιχείρησης που καλύπτει το σύνολο κράτους μέλους μπορεί να δυσχεράνει τη διείσδυση στην αγορά. Κάθε κατάχρηση που αυξάνει τα εμπόδια στην είσοδο στην εθνική αγορά πρέπει συνεπώς να θεωρείται ότι επηρεάζει αισθητά το εμπόριο. Ο συνδυασμός της θέσης της δεσπόζουσας επιχείρησης στην αγορά και της αντίθετης προς τον ανταγωνισμό φύσης της συμπεριφοράς της συνεπάγεται ότι οι καταχρήσεις αυτές έχουν, από την ίδια τη φύση τους, αισθητή επίδραση στο εμπόριο μεταξύ κρατών μελών.

187. Στην περίπτωση του άρθρου 102 ΣΛΕΕ, η κατάχρηση είναι εκείνη που πρέπει να επηρεάζει το εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών, χωρίς όμως αυτό να συνεπάγεται ότι πρέπει να εκτιμάται μεμονωμένα κάθε στοιχείο της συμπεριφοράς αυτής. Πράγματι, μία συμπεριφορά που εντάσσεται στη γενικότερη στρατηγική της δεσπόζουσας επιχείρησης πρέπει να εκτιμάται ως προς το συνολικό της αποτέλεσμα¹⁸⁹.
188. Εν προκειμένω, συντρέχουν οι ανωτέρω περιστάσεις. Ειδικότερα, από την οικονομική ανάλυση ανωτέρω¹⁹⁰, η ΕΒ, κατόπιν των διαδοχικών εξαγορών από την KERNEOS και την IMERYYS, αποτελεί το μοναδικό παραγωγό-προμηθευτή στην σχετική αγορά παραγωγής και εμπορίας διασπορικού βωξίτη στην Ελλάδα, σε μία αγορά με υψηλούς φραγμούς εισόδου, δεδομένου ότι για την εξόρυξη ελληνικού βωξίτη απαιτείται ειδική αδειοδότηση από το Κράτος. Συνεπώς, η ΕΒ κατέχει (υπέρ) δεσπόζουσα / μονοπωλιακή θέση στην ελληνική επικράτεια και οι πρακτικές της καταλαμβάνουν και επηρεάζουν το σύνολο της ελληνικής αγοράς, δεδομένης της σημασίας του εν λόγω κλάδου στην εθνική οικονομία.

---

¹⁸⁹ Έτσι εάν, κατά την επιδίωξη του ίδιου σκοπού, η δεσπόζουσα επιχείρηση υιοθετεί διάφορες πρακτικές, όπως ιδίως πρακτικές που αποσκοπούν στον παραγκωνισμό ή αποκλεισμό των ανταγωνιστών, το άρθρο αυτό εφαρμόζεται σε όλες τις πρακτικές που εντάσσονται στη γενική αυτή στρατηγική εάν μία από τις εν λόγω πρακτικές είναι ικανή να επηρεάσει το εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών. Κατευθυντήριες Γραμμές σχετικά με την έννοια του επηρεασμού του εμπορίου, ό.π., παρ. 17, απόφαση ΔΕΕ, υπόθ. C-85/76 *Hoffmann-La Roche κατά Επιτροπής*, Συλλ. 1979, σ. 461, σκ. 126.

¹⁹⁰ Βλ. ιδίως Ενότητα VIII. της παρούσας.

189. Περαιτέρω, η ΕΒ πραγματοποιεί εξαγωγές προς χώρες της Ένωσης. Συνεπώς, η συμπεριφορά της ΕΒ δύναται να επηρεάσει αισθητά το ενδοκοινοτικό εμπόριο, ανεξαρτήτως μάλιστα της πραγματικής επίπτωσης στις διασυνοριακές ροές αγαθών και υπηρεσιών¹⁹¹ και συνεπώς εφαρμόζεται το άρθρο 102 ΣΛΕΕ στην παρούσα υπόθεση.

ΙΧ.3 ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΛΗΨΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΜΕΤΡΩΝ

190. Η ενδεχόμενη εκκίνηση της διαδικασίας των ασφαλιστικών μέτρων αποσκοπεί στη διασφάλιση πλήρους αποτελεσματικότητας της μελλοντικής αποφάσεως επί της κυρίας υποθέσεως¹⁹².

191. Ειδικότερα, η ΕΑ λαμβάνει εκείνα τα μέτρα, τα οποία διασφαλίζουν ότι η δομή της σχετικής αγοράς δεν θα μεταβληθεί προς το χειρότερο μέχρις ότου η ΕΑ εκδώσει την απόφασή της επί της κυρίας υποθέσεως¹⁹³. Όπως προαναφέρθηκε, τα ασφαλιστικά μέτρα είναι δυνατόν να συνίστανται σε διαταγή εκτέλεσης κάποιας πράξης ή και αποχής από κάποια πράξη υπό τον όρο ότι τέτοια μέτρα είναι προσωρινού και συντηρητικού χαρακτήρα και περιορίζονται στις ανάγκες της δεδομένης κατάστασης^{194, 195}.

192. Σύμφωνα με την προαναφερόμενη διάταξη του άρθρου 25 παρ. 5 ν. 3959/2011, οι προϋποθέσεις λήψης ασφαλιστικών μέτρων, οι οποίες πρέπει να συντρέχουν σωρευτικά¹⁹⁶, είναι οι ακόλουθες:

- i) Η πιθανολόγηση παράβασης των διατάξεων των άρθρων 1, 2 και 11 του ν. 3959/2011 ή/και των άρθρων 101 και 102 ΣΛΕΕ, και

¹⁹¹ Κατευθυντήριες Γραμμές σχετικά με την έννοια του επηρεασμού του εμπορίου, ό.π. παρ. 47.

¹⁹² Στη συγκεκριμένη περίπτωση, ως «κύρια υπόθεση» νοείται η εξέταση της από 23.09.2016 καταγγελίας της ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ κατά της ΕΒ για καταχρηστική εκμετάλλευση δεσπόζουσας θέσης, κυρίως μέσω διαφόρων εκμεταλλευτικών πρακτικών (exploitative abuses), όπως η «αναποτελεσματικότητα» (inefficiency), η «υπερβολική τιμολόγηση» (excessive pricing), η «αδικαιολόγητη άρνηση πώλησης και η διακοπή/μη συνέχιση συναλλακτικών σχέσεων» (refusal to supply) κλπ, με συμπλήρωση των αιτιάσεων που προβάλλονται στο αριθ. πρωτ. 7829/20-12-2018 αίτημα της ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ.

¹⁹³ Βλ. ΕΑ 297/IV/2006 και 545/2010.

¹⁹⁴ Βλ. ενδεικτικά διάταξη του ΔΕΚ, 792/79 R, Camera Care κατά Ευρωπαϊκής Επιτροπής, ECLI:EU:C:1980:18 σκ. 18, C-228/82, Ford κατά Ευρωπαϊκής Επιτροπής, σκ. 13, Απόφαση Ευρωπαϊκής Επιτροπής 83/462/ΕΟΚ, ECS/AKZO, σκ. 22, 24. 94/19/ΕΚ, Stena, σκ. 56 και Απόφαση Ευρωπαϊκής Επιτροπής 87/500/ΕΚ, BBI/Boosey, σκ. 24

¹⁹⁵ Συχνά, τα μέτρα αυτά έχουν ως αντικείμενο την προσωρινή παύση της συμπεριφοράς που πιθανολογείται ότι αντιβαίνει στους κανόνες περί ελεύθερου ανταγωνισμού, μέχρι την οριστική επίλυση της κύριας υπόθεσης. Διασφαλίζουν, επομένως, την αποκατάσταση των συνθηκών ανταγωνισμού, κατά το μέρος που κλονίστηκε από την ανωτέρω συμπεριφορά, μέχρι την έκδοση απόφασης επί της κύριας υπόθεσης. Βλ. Δελλή Γ., *Προσωρινή Προστασία και Ελεύθερος Ανταγωνισμός, Το δημόσιο και το ιδιωτικό συμφέρον μεταξύ ρυθμιστικής και δικαιοδοτικής λειτουργίας της έννομης τάξης»* εις *Τα ασφαλιστικά μέτρα στο εμπορικό δίκαιο: 14ο Πανελλήνιο Συνέδριο Εμπορικού Δικαίου: πρακτικά, Σύνδεσμος Ελλήνων Εμπορικών Λογών (επιμ.)* (2005) Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, σελ.17 επ.

¹⁹⁶ Βλ. και ΠΕΚ T-44/90, La Cinq, σκ. 28, Απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής 94/19/ΕΚ, Sea Containers/Stena Sealink, σκ. 56, Απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής 87/500/ΕΚ, BBI/Boosey, σκ. 14, Απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής 2002/165/ΕΚ, NDC Health/IMS Health, σκ.38, και Απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής 83/462/ΕΟΚ, ECS/AKZO, σκ. 23.

- ii) Η επείγουσα περίπτωση για την αποτροπή άμεσα επικείμενου κινδύνου ανεπανόρθωτης βλάβης στο δημόσιο συμφέρον.

IX.4 ΠΙΘΑΝΟΛΟΓΗΣΗ ΠΑΡΑΒΑΣΗΣ

193. Όπως προαναφέρθηκε, προϋπόθεση για τη λήψη ασφαλιστικών μέτρων είναι επίσης και η πιθανολόγηση της ύπαρξης παράβασης και όχι ο σχηματισμός πεποίθησης αναφορικά με τη στοιχειοθέτηση αυτής, καθώς αρκεί μικρότερος βαθμός πεποίθησης ως προς τα αποδεικτέα πραγματικά περιστατικά, τα οποία αρκεί να κρίνονται απλώς πιθανά.
194. Σύμφωνα δε με πάγια ενωσιακή νομολογία, η σχετική προϋπόθεση διακρίνεται σαφώς από την απαίτηση στοιχειοθέτησης της παράβασης κατά το στάδιο της τελικής απόφασης¹⁹⁷.
195. Ως εκ τούτου, η ΕΑ δεν απαιτείται να στοιχειοθετήσει την παράβαση, αλλά μπορεί να βασιστεί στην αξιολόγηση εκ πρώτης όψεως (*prima facie*) στοιχείων σχετικά με τη διαπίστωση αυτής^{198, 199} ενώ σημειώνεται ότι η παρούσα έρευνα της ΕΑ βασίζεται σε μία νέα κατάσταση στην εν λόγω αγορά (λόγω δηλαδή και της μείωσης της παραγωγής και προμήθειας), εισάγει δηλαδή ένα ζήτημα νέας και εξαιρετικής κατάστασης στην ίδια αγορά η οποία διερευνάται ήδη στην κύρια υπόθεση, κατόπιν της προαναφερθείσης καταγγελίας της ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ.

IX.4.1 Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΔΕΣΠΟΖΟΥΣΑΣ ΘΕΣΗΣ

196. Σύμφωνα με πάγια εθνική και ενωσιακή νομολογία, μία επιχείρηση κατέχει δεσπόζουσα θέση στην αγορά όταν διαθέτει τέτοιο βαθμό οικονομικής ισχύος που της παρέχει τη δυνατότητα να εμποδίζει τη διατήρηση συνθηκών αποτελεσματικού ανταγωνισμού στην αγορά και της επιτρέπει να υιοθετεί ανεξάρτητη συμπεριφορά έναντι των ανταγωνιστών της, των πελατών της και, τελικά, των καταναλωτών²⁰⁰. Τα ιδιαιτέρως υψηλά μερίδια αγοράς δεν συνιστούν, καθαυτά, τεκμήριο ύπαρξης δεσπόζουσας θέσης στην αγορά²⁰¹, πλην εξαιρετικών περιπτώσεων. Για παράδειγμα, στην απόφαση ΑΚΖΟ κατά Επιτροπής και σε πολλές άλλες περιπτώσεις²⁰², τα Ενωσιακά Δικαστήρια έκριναν ότι μερίδιο αγοράς 50% ή

¹⁹⁷ Βλ. ΠΕΚ T-44/90, *La Cinq*, σκ. 59-63, καθώς και Απόφαση ΠΕΚ T-24 & 28/92 R *Langnese Iglo*, όπως και Απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής 2002/165/EK, NDC/IMS, σκ. 39. Συναφώς, βλ. και άρθρο 8 Κανονισμού (ΕΚ) 1/2003.

¹⁹⁸ Βλ. ενδεικτικά ΠΕΚ T-44/90, *La Cinq κατά Επιτροπής*, σκ. 59-63, ΠΕΚ T-24 & 28/92 R *Langnese Iglo κατά Επιτροπής*, σελ. Π-1839, και Απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής 2002/165/EK, NDC/IMS, σκ. 39. Συναφώς, βλ. άρθρο 8 Κανονισμού (ΕΚ) 1/2003.

¹⁹⁹ Βλ. επίσης και ΕΑ 653/2017 σκ. 38.

²⁰⁰ Βλ. ΔΕΚ 27/76 *United Brands* σκ. 65, 85/76 *Hoffmann-La Roche* σκ. 38, 322/81 *Michelin (Michelin I)* σκ. 57, ΠΕΚ T-201/2004 *Microsoft*, σκ. 229, ΔΕφαθ 1983/2010, σκ. 4.

²⁰¹ Βλ. ενδεικτικά αποφάσεις ΔΕφαθ 869/2013 σκ. 35: «Στις περιπτώσεις που το μερίδιο αγοράς είναι ιδιαίτερα υψηλό και διατηρείται έτσι για μεγάλο χρονικό διάστημα, τότε, εφόσον δεν συντρέχουν άλλες εξαιρετικές περιστάσεις, το στοιχείο τούτο αρκεί για την απόδειξη της ύπαρξης δεσπόζουσας θέσης της επιχείρησης», ομοίως και ΔΕφαθ 2265/2010 σκ. 30, ΔΕφαθ 2116/2004, σκ. 7, ΔΕφαθ 1983/2010, σκ. 4, ΔΕΚ 85/76, *Hoffmann-La Roche* σκ. 39-41, C-62/86 *AKZO* σκ. 60, ΠΕΚ T-30/89 *Hilti* σκ. 90.

²⁰² Βλ. ΠΕΚ, *France Télécom SA κατά Επιτροπής*, υπόθ. T-340/03, σκ. 100 και 103 και ΠΕΚ, *Atlantic Container Line AB κ.ά. κατά Επιτροπής*, συνεκδ. υποθ. T-191/98, T-212/98 έως T-214/98, σκ. 907, ΠΕΚ T-30/89, *Hilti κατά Επιτροπής*, σκ. 89, και T-83/91, *Tetra Pak κατά Επιτροπής*, σκ. 109.

περισσότερο συνιστά ιδιαίτερα σημαντικό μερίδιο που αποτελεί καθεαυτό (ελλείψει εξαιρετικών περιστάσεων) απόδειξη ύπαρξης δεσπόζουσας θέσης²⁰³. Επιπλέον σύμφωνα με πάγια σχετική νομολογία, η θέση οικονομικής εξάρτησης αποτελεί στοιχείο που θεμελιώνει ή και επιτείνει τη δεσπόζουσα θέση της εξαρτώσας εταιρίας²⁰⁴.

197. Λαμβάνοντας υπόψη την οικονομική ανάλυση ανωτέρω²⁰⁵, κατά την οποία η ΕΒ αποτελεί τον μοναδικό παραγωγό-προμηθευτή στην εν λόγω σχετική αγορά παραγωγής-προμήθειας βωξίτη στην ελληνική επικράτεια, συνάγεται ότι η ΕΒ κατέχει (υπέρ) δεσπόζουσα / μονοπωλιακή θέση στην αγορά παραγωγής και εμπορίας βωξίτη στην Ελλάδα.

ΙΧ.4.2 ΠΙΘΑΝΟΛΟΓΗΣΗ ΠΑΡΑΒΑΣΗΣ ΤΩΝ ΑΡΘΡΩΝ 2 ΤΟΥ Ν. 3959/2011 ΚΑΙ 102 ΣΛΕΕ

198. Σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 2 του ν. 3959/2011/102 ΣΛΕΕ: «Απαγορεύεται από μία ή περισσότερες επιχειρήσεις η καταχρηστική εκμετάλλευση της δεσπόζουσας θέσης στο σύνολο ή μέρος της αγοράς της χώρας...». Επομένως, προϋποθέσεις για την εφαρμογή της εν λόγω απαγορευτικής διάταξης είναι:

- Η κατοχή δεσπόζουσας θέσης από επιχείρηση στο σύνολο ή μέρος της αγοράς, και
- Η καταχρηστική εκμετάλλευση αυτής.

199. Αντίστοιχες είναι και οι βασικές προϋποθέσεις που τάσσονται από τον ενωσιακό νομοθέτη για την εφαρμογή του άρθρου 102 ΣΛΕΕ. Οι διατάξεις του άρθρου 2 του ν. 3959/2011 και του άρθρου 102 ΣΛΕΕ δεν απαγορεύουν την κατοχή ή απόκτηση δεσπόζουσας θέσης, αλλά την καταχρηστική εκμετάλλευση αυτής. Η έννοια της τελευταίας δεν ορίζεται στις ως άνω διατάξεις, οι οποίες περιορίζονται στην ενδεικτική απαρίθμηση ορισμένων μορφών κατάχρησης από επιχείρηση που κατέχει δεσπόζουσα θέση, οι οποίες απαγορεύονται ρητώς από το νόμο.

200. Κατά πάγια νομολογία, επιχείρηση με δεσπόζουσα θέση στην οικεία σχετική αγορά φέρει ιδιαίτερη ευθύνη να μη βλάπτει με τη συμπεριφορά της την ύπαρξη πραγματικού και ανόθευτου ανταγωνισμού στην αγορά²⁰⁶. Η ιδιαίτερη ευθύνη την οποία συνεπάγεται η κατοχή δεσπόζουσας θέσης, δεν αφαιρεί μεν από την επιχείρηση που βρίσκεται στη θέση αυτή το δικαίωμα να διαφυλάξει τα εμπορικά

²⁰³ Βλ. και ΔΕΚ 85/76, Hoffmann-La Roche passim και σκ. 56 όπου μερίδια κυμαινόμενα από 74,8% έως 87% κρίθηκε ότι «...είναι τόσο σημαντικά, ώστε αποδεικνύουν από μόνα τους την ύπαρξη δεσποζούσας θέσεως», ΠΕΚ Τ-30/89 Hilti κατά Επιτροπής σκ. 92: «Εν προκειμένω, έχει αποδειχθεί ότι η Hilti κατέχει στη σχετική αγορά μερίδιο ανερχόμενο σε ποσοστό 70 έως 80%. Ένα τέτοιο μερίδιο συνιστά, από μόνο του, σαφή ένδειξη υπάρξεως δεσπόζουσας θέσης στη σχετική αγορά» (με περαιτέρω παραπομπές), ομοίως και ΔΕφΑθ 869/2013, σκ. 35: «Στις περιπτώσεις που το μερίδιο αγοράς είναι ιδιαίτερα υψηλό και διατηρείται έτσι για μεγάλο χρονικό διάστημα, τότε, εφόσον δεν συντρέχουν άλλες εξαιρετικές περιστάσεις, το στοιχείο τούτο αρκεί για την απόδειξη της ύπαρξης δεσπόζουσας θέσης της επιχείρησης».

²⁰⁴ Βλ. και ΠΕΚ Τ-229/94, Deutsche Bahn AG κατά Επιτροπής, σκ. 57.

²⁰⁵ Βλ. Ενότητες VIII και ΙΧ.2 της παρούσας.

²⁰⁶ Βλ. ενδεικτικά ΔΕΚ C-322/81 Michelin σκ. 70, ΓενΔΕΕ Τ-65/89 BPB Industries Plc & British Gypsum Ltd σκ. 67, ΠΕΚ Τ-83/91 Tetra Pak II σκ. 113-114, ΠΕΚ Τ-219/99 British Airways σκ. 242, ΓενΔΕΕ Microsoft σκ. 229.

της συμφέροντα και να έχει την ευχέρεια, σε λογικό μέτρο, να ενεργεί κατά τρόπο που κρίνει πρόσφορο για την προστασία των συμφερόντων της, πλην όμως δεν μπορούν να γίνουν δεκτές τέτοιες ενέργειες όταν αποσκοπούν στην ενίσχυση αυτής της δεσπόζουσας θέσης και στην καταχρηστική εκμετάλλευσή της²⁰⁷.

201. Μία επιχείρηση καταχράται τη δεσπόζουσα θέση της όταν χωρίς αντικειμενική δικαιολόγηση διακόπτει την προμήθεια πελάτη της με τον οποίο έχει ήδη εμπορικές σχέσεις, καθόσον η άρνηση πώλησεως περιορίζει τη διάθεση και τις αγορές προς ζημία των καταναλωτών ή εισάγει δυσμενείς διακρίσεις, οι οποίες²⁰⁸ έχουν ως αποτέλεσμα να περιέρχονται ορισμένες επιχειρήσεις σε μειονεκτική θέση στον ανταγωνισμό. Η άρνηση εφοδιασμού εκ μέρους μιας κατέχουσας δεσπόζουσα θέση επιχείρησης όταν τείνει στην ενίσχυση και εκμετάλλευση της δεσπόζουσας θέσης που απολαμβάνει η επιχείρηση δύναται να προκαλέσει σημαντικές στρεβλώσεις στον ανταγωνισμό και συνιστά σοβαρή περίπτωση παραβίασης των σχετικών διατάξεων. Η άρνηση αυτή αξιολογείται ως καταχρηστική κατά το άρθρο 2 παρ. 2 στοιχείο β' του Ν. 3959/2011 και το άρθρο 102, εδ. β', στοιχείο β' ΣΛΕΕ ή/και το άρθρο 2 παρ. 2 στοιχείο γ) του ν. 3959/2011 και το άρθρο 102, εδ. β', στοιχείο γ' ΣΛΕΕ.
202. Η άρνηση πώλησης προς πελάτη με τον οποίο η δεσπόζουσα επιχείρηση συνδεόταν ήδη συναλλακτικά, διακρίνεται από τις περιπτώσεις άρνησης προμήθειας προϊόντος ή υπηρεσίας, που η δεσπόζουσα επιχείρηση δεν παρείχε προηγουμένως (αρνήσεις προμήθειας *denovo*.) Σύμφωνα με την πάγια νομολογία²⁰⁹, οι πρώτες περιπτώσεις αντιμετωπίζονται αυστηρότερα από τις δεύτερες. Συγκεκριμένα, σε περίπτωση παραγγελίας παλαιού πελάτη, η οποία είναι συνήθης και δεν παρουσιάζει κάποια ανωμαλία, η κατέχουσα δεσπόζουσα θέση επιχείρηση, έχοντας την ιδιαίτερη αυθύνη να μην θίγει, με τη συμπεριφορά της, την άσκηση πραγματικού και ανόθευτου ανταγωνισμού, οφείλει να συνεχίζει την προμήθεια, για όσο διάστημα διατηρεί δεσπόζουσα θέση και εφόσον δεν υπάρχουν αντικειμενικοί λόγοι δικαιολόγησης, για την άρνηση πώλησης²¹⁰.
203. Η έννοια της καταχρηστικής άρνησης προμήθειας μπορεί να λάβει διάφορες μορφές με βάση τον τρόπο που εκδηλώνεται, την ιδιότητα του αποδέκτη της άρνησης, τη φύση του αντικειμένου της συναλλαγής, καθώς και με βάση το επίπεδο της αγοράς το οποίο απειλείται με ενδεχόμενο αποκλεισμό. Ειδικότερα ως προς τον τρόπο που εκδηλώνεται η συγκεκριμένη συμπεριφορά, η έννοια της άρνησης δεν περιλαμβάνει μόνο την απόλυτη άρνηση αλλά και καταστάσεις στις οποίες οι δεσπόζουσες επιχειρήσεις εξαρτούν την παροχή από όρους που αντικειμενικά δεν είναι εύλογοι. Οι όροι αυτοί μπορεί να είναι η άρνηση εφοδιασμού στην περίπτωση

²⁰⁷ Βλ. ΔΕΚ C-27/76 *United Brands* σκ. 189, ΠΕΚ T 228/97 *Irish Sugar* σκ. 112, ΠΕΚ T-203/01 *Michelin II* σκ. 55.

²⁰⁸ ΔΕΚ C-468/08 Σωτ. *Λέλος και Σια ΕΕ κατά GlaxoSmithKline* σκ. 49

²⁰⁹ ΔΕΚ C-27/76 *United Brands*, ΔΕΚ C-468/06 έως C-478/06 Σωτ. *Λέλος@ΣΙΑΕΕ κατά GlaxoSmithKlines*, σκ. 71. Αποφ. Ευρωπαϊκής Επιτροπής IV/30.178 *NapierBrown/BritishSugar*. Επίσης, ΕΕ2009 (45/7, παρ. 84, εφαρμοζόμενη κατ' αναλογία στις εκμεταλλευτικές καταχρήσεις).

²¹⁰ Βλ. Απόφαση Ε.Α. 621/2015 και εκεί αναφερόμενη νομολογία.

που ο αντισυμβαλλόμενος δεν συμμορφωθεί με όρους που ο προμηθευτής γνωρίζει ότι για αντικειμενικούς λόγους είναι απαράδεκτοι (τεκμαρτή ή εξυπονοούμενη (constructive) άρνηση) ή εάν δεν συμμορφωθεί με αθέμιτους όρους²¹¹. Για παράδειγμα μπορεί να λάβει τη μορφή υπερβολικής καθυστέρησης παράδοσης, άλλης υποβάθμισης του προϊόντος ή να συνίσταται στην επιβολή παράλογων όρων (μη δίκαιων όρων) στις συναλλαγές, μη εύλογων προθεσμιών, υπερβολικής τιμολόγησης, αλλά και η κακόπιστη διεξαγωγή διαπραγματεύσεων²¹².

204. Σε κάθε περίπτωση, για τη λήψη ασφαλιστικών μέτρων, αρκεί η πιθανολόγηση της ύπαρξης παράβασης, και, όπως προεξετέθη, δεν απαιτείται σχηματισμός «δικανικής πεποίθησης» αναφορικά με τη στοιχειοθέτησή της και τούτο διότι τα ασφαλιστικά μέτρα στοχεύουν πρωτίστως στη διασφάλιση της αποτελεσματικότητας της εκδοθησόμενης απόφασης. Ακολουθώντας, κατά τα προεκτεθέντα, η ΕΑ δεν απαιτείται να αποδείξει σε σημαντικό βαθμό πεποίθησης ότι στοιχειοθετείται εν προκειμένω η παράβαση της κατάχρησης δεσπόζουσας θέσης, αλλά μπορεί να βασιστεί στην *prima facie* αξιολόγηση των υφιστάμενων στοιχείων ώστε να οδηγηθεί στην πιθανολόγησή της²¹³.

ΙΧ.5 ΕΠΕΙΓΟΥΣΑ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΠΡΟΣ ΑΠΟΤΡΟΠΗ ΑΜΕΣΟΥ ΚΑΙ ΕΠΙΚΕΙΜΕΝΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ ΠΡΟΚΛΗΣΗΣ ΑΝΕΠΑΝΟΡΩΤΗΣ ΒΛΑΒΗΣ ΣΤΟ ΔΗΜΟΣΙΟ ΣΥΜΦΕΡΟΝ

ΙΧ.5.1 ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΟΣ

205. Αναφορικά με τη λήψη ασφαλιστικών μέτρων η ΕΑ έχει αποφανθεί ότι ο όρος του «δημοσίου συμφέροντος» ταυτίζεται με την προστασία του ανταγωνισμού ως θεσμού σε μια συγκεκριμένη σχετική αγορά²¹⁴. Τούτο εφαρμόζεται και στο πλαίσιο

²¹¹ Απόφαση Ευρωπαϊκής Επιτροπής της 25/7/2001, Deutsche Post /Intercertion of cross –border mail, E.E. (2001) L 331/40, σκ. 141, Απόφαση Ευρωπαϊκής Επιτροπής της 16/9/1998, IV/35.134 Transatlantic Conference Agreement (TACA), E.E. 1999 L 95/1, σκ. 553.

²¹² Βλ. ενδεικτικά, ως ανωτέρω Υπόθεση IV/35.134 “TACA” σκ. 553 «Η άρνηση προμήθειας μπορεί να λάβει διάφορες μορφές: ενδέχεται να είναι απόλυτη άρνηση προμήθειας, άρνηση προμήθειας με όρους άλλους από αυτούς που ο προμηθευτής γνωρίζει ότι είναι απαράδεκτοι (εποικοδομητική άρνηση), ή άρνηση προμήθειας βάσει θεμιτών όρων». Απόφαση της Επιτροπής της 22.06.2011 Υπόθεση COMP/39525 Telekomunikacja Polska (TP) σκ. 712 επ., όπου η άρνηση πώλησης της TP συνίστατο στην πρόταση μη εύλογων όρων και την καθυστέρηση των διαπραγματεύσεων για την πρόσβαση στο δίκτυό της. Επίσης και ΠΕΚ T-301/04 Clearstream κατά Επιτροπής σκ. 151 «...Έτσι, αντίθετα με τους ισχυρισμούς των προσφευγουσών, ορθώς η Επιτροπή εκτίμησε ότι η προθεσμία για την απόκτηση προσβάσεως υπερέβη κατά πολύ την προθεσμία που θα μπορούσε να θεωρηθεί εύλογη και δικαιολογημένη, εξομοιώνοντάς την έτσι με καταχρηστική άρνηση παροχής των επίμαχων υπηρεσιών, που είναι σε θέση να προκαλέσει στην ΕΒ ανταγωνιστικό μειονέκτημα στην επίμαχη αγορά». Βλ. επίσης απόφαση Ευρ. Επιτροπής - ΕΕ 1994, L 15/8 Sea Containers, σκ. 70-74, όπου η Επιτροπή έκρινε ότι η Sealink δεν διεξήγαγε διαπραγματεύσεις με τη Sea Containers προτείνοντας ή αναζητώντας λύσεις στα προβλήματα που είχαν ανακύψει και ότι η απόρριψη όλων των προτάσεων της Sea Containers χωρίς καμία αντιπρόταση ή προσπάθεια διαπραγμάτευσης δε συμβιβαζόταν με τις υποχρεώσεις μιας επιχείρησης που κατέχει δεσπόζουσα θέση σε σχέση με μια βασική εγκατάσταση, ούτε ήταν συμπεριφορά που άρμοζε σε μια αδέσμευτη λιμενική αρχή.

²¹³ Συναφώς, βλ. άρθρο 8 Κανονισμού (ΕΚ) 1/2003.

²¹⁴ Βλ. Ανακοίνωση της ΕΑ της 24/10/2005 σχετικά με την έκδοση Αποφάσεων Ασφαλιστικών Μέτρων. Βλ. επίσης, ΕΑ 545/VI/2012, σκ. 45, 505/VI/2010, σκ. 9, ΕΑ 297/IV/2006, σελ. 5, σκ. I.2, ΕΑ 368/V/2007, σκ. 3.1.

του άρθρου 8 του Κανονισμού 1/2003 του Συμβουλίου της ΕΚ²¹⁵, σύμφωνα με το οποίο, «Σε περίπτωση κατεπείγοντος λόγω κινδύνου σοβαρής και ανεπανόρθωτης βλάβης του ανταγωνισμού, η Επιτροπή ενεργώντας αυτεπαγγέλτως, μπορεί με βάση την εκ πρώτης όψεως διαπίστωση παράβασης, να διατάζει με απόφασή της τη λήψη προσωρινών μέτρων».

206. Νομικά κρίσιμο είναι κατά την ανωτέρω διάταξη το εάν μια συμπεριφορά στην αγορά, η οποία πιθανολογείται ότι εμπίπτει στο πραγματικό των ανωτέρω διατάξεων, θέτει επιπλέον σε κίνδυνο ανεπανόρθωτης βλάβης το δημόσιο συμφέρον με την έννοια της σοβαρής διακινδύνευσης του ανταγωνισμού στη συγκεκριμένη αγορά, η οποία δύναται να συνίσταται στην πρόκληση άμεσης ζημίας στους καταναλωτές ή/και στην αλλοίωση μιας πραγματικής διάρθρωσης του ανταγωνισμού²¹⁶.
207. Η λήψη ασφαλιστικών μέτρων επιτάσσεται εφόσον συντρέχουν επιτακτικοί λόγοι συντήρησης και διαφύλαξης της ανταγωνιστικής δομής της εκάστοτε εξεταζόμενης αγοράς και/ ή προστασίας των καταναλωτών που θίγονται είτε άμεσα από τις πιθανολογούμενες παραβάσεις είτε έμμεσα από την ως άνω αλλοίωση της ανταγωνιστικής δομής της αγοράς. Εξάλλου, κατά την ως άνω αξιολόγηση, σταθμίζονται κάθε φορά από την ΕΑ τα συμφέροντα των καταναλωτών ή/και τρίτων μερών με τα νόμιμα συμφέροντα των νομικών προσώπων που υπόκεινται στα ασφαλιστικά μέτρα²¹⁷.

ΙΧ.5.2 ΕΠΕΙΓΟΥΣΑ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ – ΕΠΙΚΕΙΜΕΝΟΣ ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΑΝΕΠΑΝΟΡΘΩΤΗΣ ΒΛΑΒΗΣ

208. Ως προς την προϋπόθεση συνδρομής επείγουσας περίπτωσης, αυτή εξετάζεται σε συνδυασμό με την ανάγκη αποτροπής άμεσα επικείμενου κινδύνου πρόκλησης ανεπανόρθωτης βλάβης στον ανταγωνισμό, δηλαδή επαπειλούμενου κινδύνου, ο οποίος για να αποτραπεί, πρέπει να αντιμετωπισθεί ανυπερθέτως, ώστε να αποφευχθεί η δημιουργία ανεπανόρθωτης βλάβης²¹⁸. Εξάλλου ανεπανόρθωτη βλάβη κατά την παραπάνω έννοια συντρέχει όταν πρόκειται για μη επανορθώσιμη ή δυσχερώς επανορθώσιμη βλάβη, μέχρι να εκδοθεί η απόφαση της ΕΑ επί της κύριας υπόθεσης. Μη επανορθώσιμη βλάβη συντρέχει όταν η προηγούμενη κατάσταση, πραγματική και νομική, δεν μπορεί να επανέλθει και συγκεκριμένα όταν το επελθόν αποτέλεσμα είναι οριστικό και μη αναστρέψιμο. Δυσχερώς δε επανορθώσιμη βλάβη συντρέχει όταν η επαναφορά των πραγμάτων στην προηγούμενη κατάσταση απαιτεί

²¹⁵ ΕΕ L1/1-25, 04.01.2003.

²¹⁶ Βλ. Διάταξη του Προέδρου του ΔΕΕ C-481/01 P, NDC/IMS, σκ. 80-85.

²¹⁷ Βλ. και ΔΕΕ, C-481/01 P, NDC/IMS, σκ. 80-85. Σύμφωνα με την εν λόγω απόφαση η προστασία του ανταγωνισμού δεν αφορά μόνο τις πρακτικές που μπορούν να προκαλέσουν άμεση ζημία στους καταναλωτές αλλά επίσης και αυτές που προκαλούν ζημία θίγοντας μια πραγματική διάρθρωση του ανταγωνισμού. Βλ. και ΕΑ 545/VII/2012, σκ. 45.

²¹⁸ Βλ. ΕΑ 297/IV/2006, σελ. 5, σκ. Ι.2, ΕΑ 368/V/2007, σκ. 3.2. και ΕΑ 545/2012, και Διάταξη ΔΕΚ, C-792/79 R, Camera Care, σκ. 19, ΠΕΚ T-44/90, La Cinq, σκ. 29.

εντατικές προσπάθειες, χρονοβόρα διαδικασία ή δυσανάλογες δαπάνες, χωρίς να είναι βέβαιο το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα²¹⁹.

IX.5.3 ΥΠΑΓΩΓΗ

209. Καταρχήν, η πιθανολόγηση κατάχρησης δεσπόζουσας θέσης απαιτεί τον ορισμό της σχετικής αγοράς εντός της οποίας πιθανολογείται η κρινόμενη παράβαση. Εν προκειμένω, όπως αναλυτικά παρουσιάζεται ανωτέρω στην Ενότητα VIII της παρούσας, η ΕΑ κρίνει ότι η σχετική αγορά που αφορά την παρούσα υπόθεση, κατά τα ανωτέρω, είναι αυτή της παραγωγής και εμπορίας διασπορικού βωξίτη στην Ελλάδα. Στην εν λόγω αγορά, βάσει και της προηγούμενης συναφούς νομολογίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ΕΑ, τα κοιτάσματα της Δελφοί-Δίστομον δεν υπολογίζονται καθώς η ΔΔ είναι μια πλήρως καθετοποιημένη επιχείρηση της ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ, δηλ. ενδοομιλικά, η παραγωγή της οποίας κατευθύνεται στο σύνολό της (100%) προς τη μητρική της ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ, άρα δεν υφίσταται δραστηριοποίηση στην εμπορία και ως εκ τούτου δεν θα πρέπει να συμπεριληφθεί ως ανεξάρτητος προμηθευτής. Ενώ, αντίθετα, προέκυψε ότι η ΕΛΜΙΝ ΒΩΞΙΤΕΣ δραστηριοποιείται στην εξόρυξη και πώληση του βωξίτη, εντός της Ελλάδας, με βασικότερο και μακροβιότερο πελάτη την ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ, καθώς και στο εξωτερικό. Δηλαδή προέκυψε ότι η Ε.Β. κατέχει μονοπωλιακή θέση στην κρίσιμη σχετική αγορά, δεδομένου ότι είναι η μοναδική εταιρεία εντός της Ελλάδας, που δραστηριοποιείται στην εξόρυξη και εμπορία διασπορικού βωξίτη.
210. Η παραπάνω κρίση της Επιτροπής, πέραν των προαναφερθέντων στην ενότητα VIII, στηρίζεται και στα αποτελέσματα του τεστ του Υποθετικού Μονοπωλητή (Hypothetical Monopolist test), για την εφαρμογή του οποίου χρησιμοποιείται συνήθως η ποσοτική τεχνική «SSNIP τεστ» («Small but Significant Non-transitory Increase in Prices»). Το εν λόγω τεστ εφαρμόστηκε στην πράξη κατόπιν μελέτης της Compass Lexecon τον Ιούλιο του 2019²²⁰. Σύμφωνα με το συγκεκριμένο τεστ «[π]αρά την σημαντικότητα αυτή αύξηση των τιμών, [ήτοι, κατά [...]]% μεταξύ της τρέχουσας τιμής και της τιμής που επικρατούσε κατά την δεκαετή σύμβαση που έληξε το 2016]^[221], η ΑτΕ παρέμεινε και παραμένει πελάτης της ΕΒ. Μάλιστα, όλο αυτό το διάστημα, η ΑτΕ εξακολουθεί να επιδιώκει την απολύτως αναγκαία για την επιβίωση της συνέχιση της προμήθειας ελληνικού διασπορικού βωξίτη από την ΕΒ, παρά τις υπέρρογκες απαιτήσεις, την αδιάλλακτη στάση, και την όλη εκμεταλλευτική συμπεριφορά της»²²². Όπως αναφέρεται στην μελέτη «.....ενόψει του κόστους της ΕΒ, σε συνδυασμό με τις πωλήσεις βωξίτη εκτός μεταλλουργίας και τις τιμές που επικρατούν στην Κίνα, η ανταγωνιστική τιμή αναφοράς που υπολογίζεται κατά την

²¹⁹ Βλ. ΕΑ 297/IV/2006, σελ. 5-6, σκ. Ι.2, ΕΑ 368/V/2007, σκ. 3.3. Βλ. επίσης Διάταξη ΔΕΚ C-792/79 R, Camera Care, σκ. 19, Απόφαση Ευρωπαϊκής Επιτροπής 2002/165/ΕΚ, NDC/IMS, σκ. 40, καθώς και ΠΕΚ T-44/90, La Cinq, σκ. 77 και 79.

²²⁰ Βλ. Σχετικό 5 του Συμπληρωματικού Υπομνήματος της ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ.

²²¹ Βλ. σχετικά ο.π., παρ. 120.

²²² Ο.π., παρ. 121.

εφαρμογή του SSNIP Τεστ είναι απολύτως ακριβής και δεν θέτει κανένα ζήτημα αντίστροφου «cellophane fallacy»²²³

211. Σε σχέση με τον ορισμό της γεωγραφικής αγοράς προϊόντος, παρόλο που υπάρχουν κοιτάσματα διασπορικού βωξίτη και σε κάποιες γειτονικές χώρες, όπως το Κόσσοβο και η Τουρκία, ωστόσο, προκύπτει ότι τα κοιτάσματα αυτά δεν επαρκούν και ότι, από πλευράς ποιότητας, ο βωξίτης που εξορύσσεται εκεί είναι διαφορετικός και πιο υποβαθμισμένος από τα ελληνικά κοιτάσματα. Ο τροπικός βωξίτης δεν θα μπορούσε να αποτελέσει αξιόπιστη εναλλακτική του διασπορικού βωξίτη καθώς ο τροπικός βωξίτης έχει λιγότερες αλουμινο-μονάδες που συνεπάγεται ότι για κάθε τόνο αλουμίνας απαιτούνται περισσότεροι τόνοι βωξίτη και σόδας, μέσω της οποίας γίνεται η διάλυση της αλουμίνας. Επιπλέον, το κόστος προμήθειας βωξίτη αυξάνεται υπερβολικά λόγω του αυξημένου κόστους μεταφοράς. Ταυτόχρονα, παρόλο που ο τροπικός βωξίτης απαιτεί χαμηλότερη θερμική ενέργεια ανά μονάδα παραγωγής, αυτό το πλεονέκτημα παύει να υφίσταται όταν εισάγεται τροπικός βωξίτης στο κύκλωμα υψηλής θερμοκρασίας, η οποία απαιτείται για τον ελληνικό βωξίτη στο εργοστάσιο της ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ. Η χρήση τροπικού βωξίτη σε αυτή την περίπτωση γίνεται με τρόπο αντικοινομικό σε συνθήκες κατασπατάλησης ενέργειας, γεγονός που αυξάνει ακόμη περισσότερο το κόστος. Η ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ, αναφέρει ότι έχει μελετήσει τις απαιτούμενες τεχνικές παρεμβάσεις για την αλλαγή τεχνολογίας προκειμένου να γίνει υποκατάσταση του ελληνικού διασπορικού μονο-υδρικού βωξίτη από τροπικό τρι-υδρικό. Η ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ δεν προχώρησε σε κατασκευαστική μελέτη, καθώς το κόστος επένδυσης υπολογίστηκε ότι ανέρχεται σε [...] € που καθιστά την αλλαγή μη βιώσιμη²²⁴. **Κατά συνέπεια**, κατά την κρίση της ΕΑ προκύπτει ότι, λόγω της προαναφερόμενης αδυναμίας αντικατάστασης του ελληνικού διασπορικού βωξίτη από εναλλακτικά είδη βωξίτη, η εταιρεία ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ, η οποία αποτελεί τον μεγαλύτερο πελάτη της ΕΒ, **τελεί σε σχέση εξάρτησης από την κατέχουσα μονοπωλιακή θέση ΕΛΜΙΝ ΒΩΞΙΤΕΣ**, για την προμήθεια των αναγκαίων ποσοτήτων βωξίτη.
212. Εξάλλου, ακόμα και αν συμπεριλαμβάνονταν στη σχετική γεωγραφική αγορά και οι βωξίτες με προέλευση Τουρκίας και Μαυροβουνίου και πάλι το μερίδιο αγοράς της ΕΒ είναι υψηλότερο του 50% και άρα θεμελιώνεται, αν όχι (υπέρ) δεσπόζουσα/μονοπωλιακή, τουλάχιστον **δεσπόζουσα θέση εκ μέρους της ΕΒ**.

Κατάχρηση δεσπόζουσας θέσης

213. Κατά την κρίση της Ε.Α., **πιθανολογείται η κατάχρηση της δεσπόζουσας θέσης της ΕΛΜΙΝ ΒΩΞΙΤΕΣ**, η οποία (κατάχρηση) εκφράζεται **δια της αδικαιολόγητης άρνησης πώλησης** προς της ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ, σε συνδυασμό **με την έμμεση επιβολή μη εύλογων όρων πώλησης** ως προς την **ποιότητα – υποβάθμιση της**

²²³ Ο.π., παρ. 124. Βλ. επίσης παρ. 125-135 του Συμπληρωματικού Υπομνήματος της ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ.

²²⁴ Η οριοθέτηση της τοπικής αγοράς ως η γεωγραφική αγορά της παρούσας υπόθεσης επιβεβαιώνεται και από την ΕΕ σε άλλες υποθέσεις με μεταλλευτικά προϊόντα. Βλ. σχετικά Απόφαση της Επιτροπής της 30 Οκτωβρίου 2001 (Cοmπ/Μ.2420- Mitsui/CVRD/Caemi), σκ. 146). Βλ. σχετικά και Απόφαση ΕπΑντ 517/VI/2011, σκ. 98 & ΕπΑντ 276/IV/2005, σκ. IV.

ποιότητας – και ως προς την τιμή, καθώς και με περιορισμό της παραγωγής. Ειδικότερα, προκύπτει ότι η ΕΛΜΙΝ ΒΩΞΙΤΕΣ, με αιφνιδιαστική ανακοίνωση της προς την ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ, τον Οκτώβριο του 2018, δηλαδή δύο (2) μόλις μήνες πριν από την λήξη του συνυποσχετικού του Μαΐου 2018, πληροφορεί την ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ, για την μείωση των ποσοτήτων ,την οποίαν θα πραγματοποιήσει (και πράγματι πραγματοποίησε) από 1-1-2019. Ο ισχυρισμός της ΕΒ ότι είχε ενημερώσει την ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ ενωρίτερα, από τον Μάιο του 2018, με το από 18-5-2018 ηλεκτρονικό μήνυμα του στελέχους της [...], για προβλήματα ύψους παραγωγής, κρίνεται μη πειστικός, δεδομένου ότι το περιεχόμενο του εν λόγω μηνύματος είναι αντιφατικό, αφού, στο ίδιο αυτό μήνυμα εκφράζεται η διαβεβαίωση για την ομαλή συνέχιση των παραδόσεων (των ποσοτήτων), που είναι απολύτως εφικτή και κατά λέξη αναφέρεται «εξακολουθούμενα πιστεύουμε ότι η ομαλή συνέχιση των παραδόσεων είναι απολύτως εφικτή, στη βάση της από 27-4-2018 προσφοράς μας...» δημιουργώντας έτσι δικαιολογημένα στον αποδέκτη του μηνύματος (ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ) την εντύπωση ότι δεν υπάρχει πρόβλημα, για τη συνέχιση των παραδόσεων των ποσοτήτων του βωξίτη.

214. Επί πλέον του αιφνιδιαστικού χαρακτήρα της, η μείωση της προμήθειας των ποσοτήτων για το έτος 2019, προκύπτει ότι ήταν σημαντική και συνοδευόταν από υποβάθμιση της ποιότητας (κατά ένα μέρος των ποσοτήτων). Αυτά προκύπτουν από το περιεχόμενο της προσαγόμενης από 22-3-2019 σύμβασης μεταξύ των αντισυμβαλλομένων μερών, την οποία, με επιφύλαξη, υπέγραψε η ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ, προφανώς λόγω της προαναφερθείσας εξάρτησης της από την ΕΛΜΙΝ ΒΩΞΙΤΕΣ, εξ αιτίας της έλλειψης εναλλακτικών πηγών προμήθειας. Από το περιεχόμενο της εν λόγω σύμβασης προκύπτει ότι η προμήθεια για το έτος 2019, μειώνεται σε [...] τόνους βωξίτη στάνταρ ποιότητας και [...] τόνους βωξίτη συμπληρωματικού MET2, υψηλής περιεκτικότητας σε ασβέστιο, ενώ, με βάση την μακροχρόνια (δεκαετή) σύμβαση των μερών, η οποία έληξε την 31-12-2016, η ετήσια προμήθεια ελληνικού διασπορικού βωξίτη ανερχόταν σε [...] τόνους. Επίσης αντίστοιχες ποσότητες βωξίτη ([...] τόνους) προέβλεπαν και πραγματοποιήθηκαν και με τα δύο (ενδιάμεσα) συνυποσχετικά μετά τη λήξη της ως άνω δεκαετούς σύμβασης, που υπεγράφησαν μεταξύ των μερών τον Ιανουάριο του 2017 και τον Μάιο του 2018. Βασισόμενη σε αυτήν την μακροχρόνια και σταθερή συμβατική σχέση, η εταιρία ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ πραγματοποίησε επενδύσεις, στον εμπορικό σχεδιασμό του εργοστασίου της και διαμόρφωσε την δυναμικότητα της παραγωγής του στους [...] τόνους, όπως προκύπτει από το από 22-7-2019 κατατεθέν, ενώπιον της ΕΑ, συμπληρωματικό υπόμνημα της ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ, παρ. 31.

215. Η μείωση των ποσοτήτων βωξίτη δεν δικαιολογείται αντικειμενικά. Ειδικότερα, η ΕΛΜΙΝ ΒΩΞΙΤΕΣ επικαλείται, ως αιτιολογία για την μείωση των ποσοτήτων, την αντίστοιχη μείωση της παραγωγής βωξίτη, από τα μεταλλεία της , όπως αυτή (μείωση παραγωγής) πιστοποιήθηκε από την καταγραφή και αξιολόγηση των αποθεμάτων της, από την βρετανική εταιρεία [...] τον Οκτώβριο του 2018 και δικαιολογεί την μείωση αυτή μεταξύ των άλλων και εκ του γεγονότος ότι οι εκμεταλλεύσεις είναι πλέον αποκλειστικά υπόγειες, με μικρότερα κοιτάσματα, σε σύγκριση με το παρελθόν και ως εκ τούτου, με περισσότερο χρονοβόρα και κοστοβόρα ανάπτυξη,

μέσα σε υπόγειες στοές, ενώ δεν μπορεί να προβλεφθεί, με απόλυτη ακρίβεια, η ποσότητα που θα εξευρεθεί και που θα μπορεί, με οικονομικά ωφέλιμο τρόπο, να εξορυχθεί [από 7-6-2019 υπόμνημα της ΕΛΜΙΝ ΒΩΞΙΚΤΕΣ, σελ. 6]. Πλην όμως, κατά την ακροαματική διαδικασία, από τις καταθέσεις των προταθέντων προσώπων από την ίδια την ΕΛΜΙΝ ΒΩΞΙΤΕΣ και συγκεκριμένα από την κατάθεση του νομίμου εκπροσώπου της [...] και του στελέχους της [...], προέκυψε σαφώς, ότι, κατά την εξαγορά της KERNEOS, δεν πραγματοποιήθηκε επαρκής έλεγχος, σύμφωνα με τους κανόνες της συναλλακτικής πρακτικής και της επιστήμης, για την εξακρίβωση του μεγέθους των αποθεμάτων των παραχωρήσεων της προς εξαγορά επιχείρησης, αλλά, αντίθετα, ο (τυπικός) αυτός έλεγχος βασίστηκε σε δηλώσεις (στελεχών της KERNEOS σε μια διμερή συνάντηση με την ΕΛΜΙΝ ΒΩΞΙΤΕΣ) σχετικά με ποσότητες, που πίστευαν ότι αποτελούσαν τα αποδεδειγμένα αποθέματα και τα γεωλογικά αποθέματα της εταιρείας, καθώς και σε κάποιες εκθέσεις από το παρελθόν και από στοιχεία για την εταιρεία πρώην ΕΥΡΑΠΑΪΚΟΙ ΒΩΞΙΤΕΣ. Δηλαδή, προέκυψε ότι ο έλεγχος δεν πραγματοποιήθηκε με την δέουσα επιμέλεια, την οποία όφειλε να επιδείξει ο συνετός επενδυτής – αγοραστής (και μάλιστα τέτοιου μεγέθους) – βλ. πρακτικά της 56^{ης} συνεδρίασης της ΕΑ, σελ. 59 έως 61 και 69 έως 70 –.

216. Ο μη επαρκής (ελλιπής) αυτός έλεγχος αξιολογείται στα πλαίσια της ειδικής και αντικειμενικής ευθύνης της ΕΛΜΙΝ ΒΩΞΙΤΕΣ ως έχουσα δεσπόζουσα θέση – μονοπωλιακή (όπως προαναφέρθηκε), μετά από την εν λόγω εξαγορά από την KERNEOS. Σύμφωνα με την ειδική αυτή ευθύνη της δεσπόζουσας επιχείρησης, έναντι των καταναλωτών και των πελατών της οφείλει να μην περιορίζει τον ανταγωνισμό και να εξασφαλίζει την ομαλότητα του προγραμματισμού των προμηθευτών της, κάτι το οποίο δεν έγινε στην προκειμένη περίπτωση. Επισημαίνεται, ότι, με βάση την αντικειμενική ευθύνη, που θεμελιώνεται για τις παραβάσεις των άρθρ.2 του Ν. 3959/2011 και 102 ΣΛΕΕ, δεν απαιτείται η συνδρομή υπαιτιότητας, κατά την παραβίαση της εν λόγω ειδικής – αντικειμενικής ευθύνης, η οποία βεβαίως, εξ αιτίας του ως άνω ανεπαρκούς ελέγχου, υφίσταται στην προκειμένη περίπτωση και έχει ως αποτέλεσμα, σε κάθε περίπτωση, την κρίση της Ε.Α. περί της πιθανολόγησης της έλλειψης δικαιολογίας για την μείωση των ποσοτήτων.
217. Ο επιπλέον προβληθείς από την ΕΒ ισχυρισμός, προς δικαιολόγηση της μείωσης των ποσοτήτων, ότι δηλαδή έχει αυξημένη ζήτηση και μάλιστα σε αναλογικά καλύτερες τιμές, από τρίτους πελάτες, την οποία δεν ικανοποιεί, ευνοώντας έτσι την ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ, καθώς και ότι αποστερεί συμβατικά δεσμευμένες ποσότητες προς εταιρείες του ομίλου της, ανατρέποντας τον προγραμματισμό του ενδο-ομιλικού της πελάτη, για να είναι συνεπής προς την ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ, δεν δύναται, επίσης, να θεμελιώσει αντικειμενικά δικαιολόγηση της (μερικής) διακοπής πώλησης από την έχουσα δεσπόζουσα θέση Ε.Β. προς ένα μακροχρόνιο και σταθερό πελάτη της (ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ) καθόσον η τυχόν μεγαλύτερη κερδοφορία από την πώληση σε τρίτους πελάτες ή η ενδο-ομιλική πώληση δεν δικαιολογεί την πραγματοποιηθείσα σημαντική μείωση των ποσοτήτων, δεδομένου μάλιστα ότι, όπως προέκυψε, οι παραγγελίες του εν λόγω μακροχρόνιου πελάτη ήταν σταθερές, σε ετήσια βάση, και

για το κρίσιμο , εκ προκειμένου χρονικό διάστημα του έτους 2019. Ο ισχυρισμός, αυτός, προς δικαιολόγηση της μείωσης των ποσοτήτων, είναι αντίθετος προς τη νομολογία (αποφ. ΕΑ621/2019) σκ. 116 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία) σχετικά με την ειδική ευθύνη της δεσπόζουσας επιχείρησης, που επιβάλλει τη συνέχιση της προμήθειας των συνήθων παραγγελιών των παλαιών πελατών της, ελλείψει εξαιρετικών αντικειμενικών λόγων, καθώς και την υποχρέωση αυτής, προς εξεύρεση λύσης, για τον μεταγενέστερο εφοδιασμό της πληττομένης επιχείρησης (ΔΕΚ C6/73 και C-7/73 CommercialSolrents, σκ. 42,45,46.

218. **Κατά συνέπεια**, κατά την κρίση της Ε.Α. (της πλειοψηφίας) πιθανολογείται ότι η ανωτέρω περιγραφόμενη συμπεριφορά της ΕΛΜΙΝ ΒΩΞΙΤΕΣ συνιστά **άρνηση πώλησης** προς την ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ, δηλαδή προς πελάτη της συνδεδεμένο με μακρόχρονη και σταθερή συναλλακτική σχέση και κατ'ακολουθία **συνιστά κατάχρηση δεσπόζουσας θέσης, η οποία δεν δικαιολογείται από αντικειμενικούς λόγους**.

219. Ακολουθώς, πρέπει να παρατηρηθεί ότι για την εξέταση της προϋπόθεσης που αφορά στην διάγνωση **επείγουσας περίπτωσης** που συνδέεται με τον **κίνδυνο βλάβης του ανταγωνισμού**, διερευνάται εν προκειμένω, υπό το φως των πραγματικών περιστάσεων και των προβαλλόμενων ισχυρισμών, εάν και κατά πόσο τίθεται σε διακινδύνευση η ανταγωνιστική διαδικασία λόγω της μείωσης της ποσότητας βωξίτη που η αιτούσα προγραμματίζε να προμηθευτεί από την εταιρία ΕΒ κατά το τρέχον έτος. Ειδικότερα, διερευνάται εάν η προβαλλόμενη μείωση της προς προμήθεια ποσότητας της ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ συνεπιφέρει περιορισμό στη διάθεση και στον εφοδιασμό –συστημικά- της αγοράς με προϊόντα βωξίτη και με παράγωγα αυτού προϊόντα επόμενων σταδίων παραγωγής (αλουμίνα, προϊόντα αλουμινίου πρώτης και δεύτερης μεταποίησης²²⁵) κατά τρόπο και σε βαθμό ώστε ο περιορισμός αυτός να συνεπάγεται πιθανό αποκλεισμό/έξοδο προμηθευτών/προϊόντων εταιρειών από τις αγορές αυτές και -κατ' αποτελεσμακίνδυνο άμβλυνσης του διασηματικού ανταγωνισμού, ενδεχόμενη μείωση της προσφοράς ή/και αύξηση της τιμής, και συνακόλουθη πιθανολογούμενη βλάβη στους τελικούς καταναλωτές. Η λήψη ασφαλιστικών μέτρων στην περίπτωση αυτή θα ήταν σκόπιμη για λόγους συντήρησης και διαφύλαξης της ανταγωνιστικής δομής στην αγορά ώστε να αποτραπούν οι εν λόγω κίνδυνοι.

220. Εν προκειμένω, βάσει των προεκτεθέντων πραγματικών περιστατικών, ισχυρισμών και στοιχείων που έχουν προκύψει από την έρευνα της ΕΑ (βλ. Ενότητα VIII ανωτέρω), τα οποία αξιολογούνται καθαυτά και σε συνδυασμό μεταξύ τους για τη συναγωγή συμπεράσματος, **πιθανολογείται ότι εν προκειμένου υφίσταται η ύπαρξη άμεσα επικείμενου κινδύνου πρόκλησης ανεπανόρθωτης βλάβης στο δημόσιο συμφέρον**, όπως αυτό πρέπει, κατά τα ανωτέρω εκτιθέμενα στοιχεία, να εξειδικευθεί, ως η μη επανορθώσιμη ή/και δυσχερώς επανορθώσιμη βλάβη του ανταγωνισμού τόσο αναφορικά με το ενδιάμεσο επίπεδο παραγωγής

²²⁵ Όπως αναφέρεται εξάλλου από την καταγγέλλουσα/αιτούσα, η βλάβη αφορά την «*ελληνική αγορά αλουμίνας / αλουμινίου*», αλλά και πιο γενικά «*όλες τις ελληνικές σχετικές αγορές που συνδέονται με την αλουμίνα*».

πρωτόχυτου αλουμινίου όσο και με την τελική κατάντη αγορά της διέλασης αλουμινίου –στην παρούσα υπόθεση αφορά δηλαδή και τους καταναλωτές της εν λόγω πρώτης ύλης (κοιτασμάτων βωξίτη)- η αποτροπή της οποίας βλάβης θα ήταν σκόπιμη μέσω της λήψης προσωρινών μέτρων, ενώ θα πρέπει να ληφθούν υπόψη και οι διαπιστώσεις και τα πορίσματα της έρευνας της Υπηρεσίας που αποτυπώνονται αναλυτικά στην Ενότητα III της παρούσας, αναφορικά με τη συνεισφορά του σχετικού καθετοποιημένου κλάδου στην εθνική οικονομία, καθώς η χώρα μας κατέχει την πρώτη θέση πανευρωπαϊκά στην παραγωγή βωξίτη, η παραγωγή αυτή απορροφάται κατά κύριο λόγο από την ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ που είναι ο μεγαλύτερος παραγωγός αλουμινίου στην ΕΕ, με συνέπεια όχι μόνο την καθαρά οικονομική διάσταση και επίδραση, που έχει καταστήσει τον κλάδο εξαγωγικά καίριο, αλλά και την συνεισφορά που αυτός έχει στην απασχόληση, με την δημιουργία και διατήρηση χιλιάδων θέσεων εργασίας, τόσο σε επίπεδο τοπικής οικονομίας (Περιφερειακές ενότητες Βοιωτίας, Φωκίδας και Φθιώτιδας), όσο και πανελλαδικά.

Το συμπέρασμα άμεσα επικείμενου κινδύνου πρόκλησης ανεπανόρθωτης βλάβης στο δημόσιο συμφέρον βασίζεται τόσο στα στοιχεία που προεκτέθηκαν καθώς και στα στοιχεία που αναλύονται εκτενέστερα κατωτέρω και ιδίως σε όσα αφορούν και καταδεικνύουν:

- α) την αδυναμία προσφυγής σε εναλλακτικές λύσεις προμήθειας βωξίτη από την ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ για την συμπλήρωση των ελλειπόντων ποσοτήτων, που καθιστά επείγουσα την ανάγκη αποτροπής του άμεσου κινδύνου διακοπής της λειτουργίας του εργοστασίου της ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ και του εξ αυτού προκύπτοντος άμεσου κινδύνου ανεπανόρθωτης βλάβης στο δημόσιο συμφέρον.
- β) τη δυσχέρεια προσφυγής σε εναλλακτικές λύσεις προμήθειας από τις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στις αγορές επόμενων σταδίων κατά τρόπο ώστε να μην παρίσταται κανένας κίνδυνος αποκλεισμού τους από τις αγορές όπου δραστηριοποιούνται,
- γ) την αιφνιδιαστική, σημαντική και μη δικαιολογημένη μείωση από μέρους της ΕΒ των προς προμήθεια ποσοτήτων βωξίτη προς την ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ, με απόφαση σχεδόν άμεσης εφαρμογής (εντός δηλαδή 2 μηνών από την κοινοποίηση), σε συνδυασμό με την σημαντική ποιοτική υποβάθμιση του προσφερόμενου βωξίτη εκ μέρους της ΕΒ,
- δ) την αβεβαιότητα εξασφάλισης των απαιτούμενων ποσοτήτων στο στάδιο των διαπραγματεύσεων και τον προγραμματισμό εν τέλει μειωμένης προμήθειας ποσοτήτων βωξίτη σύμφωνα με την από 22.3.2019 σύμβαση²²⁶ μεταξύ των μερών, με αποτέλεσμα να τίθεται σε διακινδυνεύση τόσο η δραστηριότητα της αιτούσας όσο και ο ομαλός εφοδιασμός της αγοράς.

Αναλυτικότερα :

α) Έλλειψη Εναλλακτικών πηγών προμήθειας της ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ

²²⁶ Βλ. υπ. αριθμ. πρωτ. 3481/20.5.2019 επιστολή της ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ

221. Από την αξιολόγηση των διαθέσιμων στοιχείων του φακέλου της παρούσας υπόθεσης πιθανολογείται ότι δεν υφίστανται επαρκείς εναλλακτικές πηγές προμήθειας της ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ για την δυνατότητα κάλυψης της ποσότητας βωξίτη που θα αποστερηθεί ως πρώτη ύλη λόγω της σημαντικής μείωσης της προμήθειάς της από την ΕΒ.
222. Ειδικότερα, όπως προκύπτει από τα προεκτεθέντα στοιχεία, λόγω και της δυσκολίας εναλλαξιμότητας των κοιτασμάτων βωξίτη που εντοπίζονται στις γειτονικές χώρες του Μαυροβουνίου και της Τουρκίας που πιθανώς να είναι πιο κοντά στη χημική και φυσική δομή (χαρακτηριστικά) των ελληνικών (βλ. σχετικά τις ανωτέρω ενότητες με την ανάλυση για την σχετική αγορά), η ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ δεν έχει την δυνατότητα να υποκαταστήσει την προμήθειά της, δηλαδή να αναπληρώσει την προμήθειά της κατά το μέρος που αυτή θα απομειωθεί λόγω του περιορισμού των ποσοτήτων που θα παραδοθούν από την ΕΒ κατά το τρέχον έτος, με απευθείας εισαγωγές βωξίτη από τις χώρες αυτές. Συνακόλουθα, δεν υφίστανται άμεσα αξιοποιήσιμες εναλλακτικές πηγές προμήθειας της ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ με βωξίτη και ιδιαίτερα εντός μίας περιόδου ενός έτους, και ως εκ τούτου πιθανολογείται ότι η σχετική μείωση προμήθειας από την ΕΒ μπορεί να προκαλέσει σημαντικό βαθμό άμεσα επικείμενη βλάβη στον εφοδιασμό της εταιρίας, και κατ' επέκταση στο δημόσιο συμφέρον υπό την έννοια που αναλύθηκε προηγουμένως.
223. Εξάλλου, σχετικά με τις ποσότητες που η ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ θα ήταν ίσως δυνατόν να προμηθευτεί εν συνόλω εναλλακτικά από τις δύο γειτονικές χώρες (Τουρκία και Μαυροβούνιο), σημειώνεται ότι, όπως προαναφέρθηκε, αν και πιθανώς να υφίστανται κοιτάσματα τα οποία να καλύπτουν (ή ίσως και να υπερκαλύπτουν την ποσότητα την οποία θα υπολείπεται ο εφοδιασμός της από την ΕΒ), αυτά δεν είναι άμεσα διαθέσιμα σύμφωνα με την έρευνα της ΕΑ (βλ. κατωτέρω υπό «γ»), ούτε υφίσταται και η άμεση δυνατότητα αναπροσαρμογής των γραμμών παραγωγής στο εργοστάσιο της ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ (εντός δηλαδή του απαιτούμενου χρόνου για την παραγωγή των συγκεκριμένων ποσοτήτων πρώτου αλουμινίου).
224. Περαιτέρω, σημειώνεται ότι αν και η ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ έχει στη διάθεσή της την παραγωγή βωξίτη μέσω της Εταιρίας ΔΕΛΦΟΙ-ΔΙΣΤΟΜΟΝ αποκλειστικά για ίδια εκμετάλλευση, η παραγωγή αυτή λειτουργεί στο μέγιστο των ικανοτήτων. Καινούργια δε κοιτάσματα (ανεκμετάλλευτες δηλαδή παραχωρήσεις), είτε αυτά ανήκουν στην ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ ή στην ΕΒ, δεν μπορούν επί του παρόντος να θεωρηθούν ως εναλλάξιμες πηγές προμήθειας βωξίτη, καθότι δεν αφορούν μία άμεσα εκμεταλλεύσιμη πρώτη ύλη.
225. Συνεπώς, στην σχετική αγορά δραστηριοποίησης της ΕΒ, ήτοι στην αγορά της παραγωγής και εμπορίας διασπορικού βωξίτη, δεν υφίστανται άμεσες εναλλακτικές πηγές προμήθειας για την κάλυψη των αναγκών της αιτούσας και για το λόγο αυτό η πραγματοποιηθείσα μείωση των ποσοτήτων πιθανολογείται ότι θα επιφέρει μεταβολές στην αγορά που να στοιχειοθετούν επείγουσα περίπτωση άμεσα επικείμενου κινδύνου ανεπανόρθωτης βλάβης στο δημόσιο συμφέρον, καθώς προκύπτει μείωση της παραγωγής της ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ λόγω

μείωσης των διαθέσιμων πρώτων υλών και κατ' επέκταση υφίστανται συνέπειες και για τις κατάντη δραστηριοποιούμενες στον κλάδο του αλουμινίου επιχειρήσεις στην Ελλάδα.

β) Εναλλακτικές προμήθειες καταναλωτών (διελαστών)

226. Αναφορικά με τις περαιτέρω κατάντη αγορές, σημειώνεται ότι η ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ αποτελεί τον προμηθευτή ενός κρίσιμου ποσοστού καταναλωτών (δηλαδή διελαστών) που ανέρχεται σε [...], ενώ το υπόλοιπο βασίζεται σε εισαγωγές. Το ποσοστό αυτό γίνεται ακόμη μεγαλύτερο αν συμπεριλάβουμε σε αυτό και τις πωλήσεις προς του διελαστές της εταιρείας ΕΠΑΛΜΕ, η οποία ανήκει στον όμιλο επιχειρήσεων ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ (βλ. σχετικά Ενότητα VIII.3 της παρούσας).
227. Σύμφωνα με την ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ η ορθή εμπορική πολιτική εκ μέρους της εταιρείας στην ξαφνική και ελλιπώς δικαιολογημένη μείωση από μέρους της ΕΒ των προς προμήθεια ποσοτήτων βωξίτη προς την ίδια θα ήταν η αντίστοιχη μείωση των ποσοτήτων προς τους διελαστές, στους οποίους προσφέρει ιδιαιτέρως ευνοϊκούς όρους και αποτελούν μια αγορά ευχερέστερα ανακτήσιμη. Ωστόσο, η μακρά εμπορική συνεργασία που έχει αναπτύξει η εταιρεία με τους Έλληνες επιχειρηματίες και εργαζόμενους, δεν της επιτρέπει, σε αντίθεση με την ΕΒ, να μειώσει τις προσφερόμενες ποσότητες προς τους διελαστές.
228. Αναφορικά με τις δυνατότητες που υπάρχουν στις κατάντη αγορές για προμήθεια της αναγκαίας ποσότητας πρώτης ύλης (δηλαδή του πρωτόχυτου αλουμινίου), πρέπει να σημειωθεί ότι η κύρια εναλλακτική πηγή προμήθειας στην Ελλάδα «[...]» (δηλαδή, ο κύριος εισαγωγέας πρωτόχυτου αλουμινίου) αναφέρει ότι υφίστανται οικονομικοί φραγμοί στην ικανότητά του (δηλαδή έλλειψη κεφαλαίων κίνησης) για να μπορέσει να καλύψει μία αυξημένη ζήτηση (άνω του [...]) από τους προμηθευτές της, ενώ θέτει και σε αμφιβολία το κατά πόσον θα μπορούσε να βρει τις κατάλληλες πηγές προμήθειας για να καλύψει εν τέλει τη ζήτηση αυτή. Από τα στοιχεία του φακέλου δηλαδή προκύπτει ότι η ικανότητα που θα έχουν οι πελάτες τόσο της [...], όσο και αυτοί της ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ, να στραφούν άμεσα σε εσωτερική εναλλακτική πηγή προμήθειας για την αντικατάσταση της επαπειλούμενης έλλειψης ενδέχεται να είναι περιορισμένη ή ανύπαρκτη. Σε σχέση δε με τις υπόλοιπες πηγές προμήθειας εκτός της Ελλάδας, το σημαντικότερο τμήμα των διελαστών εμφανίζονται προβληματισμένοι σε σχέση με την ικανότητα άμεσης προμήθειας από άλλους προμηθευτές υπό σύμφωνους όρους και προϋποθέσεις.
229. Ως εκ τούτου, οι ροές εισαγωγής πρωτόχυτου αλουμινίου από άλλες εναλλακτικές (άρα και εναλλάξιμες) πηγές – εκτός δηλαδή της ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ- προς τις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην ελληνική αγορά πρώτης μεταποίησης αλουμινίου – πιθανολογείται ότι δεν είναι διασφαλισμένες.
230. Συνεπώς, το επιχείρημα ότι εκ της μείωσης της προμήθειάς της από την ΕΒ ενδέχεται να προκύψει βλάβη (είτε ανεπανόρθωτη ή δυσχερώς επανορθώσιμη) στις ελληνικές επιχειρήσεις που συνδέονται με την αλουμίνα επιβεβαιώνεται από την έρευνα της Υπηρεσίας και τα πραγματικά στοιχεία της αγοράς, τόσο διότι αρκετοί

των αγοραστών που δραστηριοποιούνται στην ελληνική αγορά αποτελούν πελάτες της ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ, όσο και επειδή οι άμεσες εναλλακτικές λύσεις προμήθειας διασπορικού βωξίτη από άλλες πηγές (είτε αυτή η προμήθεια θα αφορά μέρος ή το σύνολο των αναγκών τους) δεν είναι απολύτως διασφαλισμένη.

231. **Ο επείγον χαρακτήρας εντείνεται** εκ του ότι, όπως προέκυψε κατά την ακροαματική διαδικασία, η ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ αναγκάστηκε, κάτω από τον κίνδυνο διακοπής της λειτουργίας του εργοστασίου της, να εφαρμόζει, κατά διαστήματα, επιχειρηματικές πρακτικές που θέτουν σε κίνδυνο, σταδιακά και μακροπρόθεσμα, την λειτουργικότητα των γραμμών παραγωγής του εργοστασίου της και έχουν ήδη προκαλέσει πολυάριθμες διακοπές στη λειτουργία του (βουλώματα των αγωγών και της χοάνης), πρακτικές τις οποίες δε θα επέλεγε, εάν δεν είχε να αντιμετωπίσει άμεσα τις εκ των μειώσεων προκληθείσες ελλείψεις. Συγκεκριμένα, προέκυψε ότι η ανάγκη, χρησιμοποίησης, προς συμπλήρωση των ελλειπουσών ποσοτήτων, κάποιων άλλων ποσοτήτων βωξίτη, κατά παρέκλιση των προδιαγραφών της παραγωγικής διαδικασίας, είχε ως αποτέλεσμα να προκαλούνται, πολύ συχνά βλάβες στις εγκαταστάσεις, ενώ, επίσης, η προσπάθεια αύξησης στην ανάμιξη του Τουρκικού και Ελληνικού διασπορικού βωξίτη, έχει ως αποτέλεσμα την πρόκληση τρυπημάτων στις σωληνώσεις. Προέκυψε, επίσης, ότι η συνέχεια παρόμοιων πρακτικών, προϊόντος του χρόνου και παρά την τήρηση των κανόνων ασφαλείας, καθιστούν πολύ πιθανή, πέραν των ως άνω συνεπειών και την πρόκληση εργατικών ατυχημάτων.

γ) Αιφνιδιαστική μείωση ποσοτήτων διασπορικού βωξίτη

232. Η ΕΒ προσκόμισε στοιχεία προς υποστήριξη των ισχυρισμών της ότι έχουν περιορισθεί τα άμεσα αξιοποιήσιμα κοιτάσματα βωξίτη στις υπόγειες εκμεταλλεύσεις της ΕΒ σε [...] μετρικούς τόνους ετησίως για τα επόμενα [...] έτη, διαπίστωση που προέκυψε και ποσοτικοποιήθηκε κατόπιν έρευνας, αναφορικά με τα διαθέσιμα κοιτάσματα βωξίτη για λογαριασμό της ΕΒ, προς το σκοπό της εξεύρεσης από την ΕΒ εναλλακτικών υπόγειων κοιτασμάτων. Ακολούθως, η ΕΒ διατείνεται ότι η μείωση αυτή των άμεσα αξιοποιήσιμων κοιτασμάτων θα συνεπιφέρει αντίστοιχη μείωση των εξορυσσόμενων προς διάθεση στην αγορά ποσοτήτων βωξίτη που παράγει η ΕΒ και υποστηρίζει την ανάγκη για αναδιάρθρωση της εξορυκτικής διαδικασίας.
233. Ωστόσο, και εάν ήθελαν γίνει αποδεκτοί οι εν λόγω ισχυρισμοί της ΕΒ, και πάλι η προβλεπόμενη διατήρηση και μη εξάντληση των άμεσα εκμεταλλεύσιμων αποθεμάτων [...] (σύμφωνα με την ως άνω έρευνα) και η αναγκαιότητα αναπροσαρμογής της εξορυκτικής διαδικασίας δεν δικαιολογούν, όπως ανωτέρω ήδη αναφέρθηκε, **την εντελώς αιφνιδιαστική**, ως προς **την χρονική αμεσότητα και αναγκαιότητα**, απόφαση για μείωση **αρκετά σημαντικής ποσότητας** ([...]) παραδοτέων ποσοτήτων πρώτης ύλης για το 2019 (δηλαδή των κοιτασμάτων βωξίτη που χρησιμοποιούνται από την ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ), πόσο δε μάλιστα όταν αυτή γνωστοποιείται τους τελευταίους δύο μήνες του έτους (2018), με σχεδόν **άμεση** δηλαδή **εφαρμογή**, ενώ, προφανώς, η διαπίστωση αυτή δεν έγινε αιφνιδιαστικά τον Νοέμβριο του 2018 αλλά αντίθετα διαπίστωθηκε από την ΕΒ σε προγενέστερο

χρόνο. Η απόφαση αυτή δημιουργεί δηλαδή μία ξαφνική και δυσανάλογη πίεση προς όλους τους συμμετέχοντες στην αγορά, δύναται δε να επιφέρει κίνδυνο ανεπανόρθωτης (υπό τη λογική της μη επανορθώσιμης ή/και δυσχερώς επανορθώσιμης) βλάβης στη δομή της αγοράς σε διαφορετικά επίπεδα (παραγωγής πρωτόχytu αλουμινίου αλλά και διέλασης) και μάλιστα άμεσα επικείμενο, καθότι διαστρεβλώνει τόσο την ομαλή διαδικασία παραγωγής και διάθεσης πρωτόχytu αλουμινίου, όσο και περαιτέρω, της παραγωγής προϊόντων διέλασης, δικαιολογώντας έτσι την λήψη ασφαλιστικών μέτρων από την πλευρά της ΕΑ.

234. Περαιτέρω, η ΕΑ κρίνει ότι, εν όψει του προκύπτοντος άμεσου και επικείμενου, για το δημόσιο συμφέρον, λόγω αδικαιολόγητης άρνησης πώλησης εκ μέρους της ΕΒ προς ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ, ως μακροχρόνιο και σταθερό πελάτη της, που συνεχίζει με ομαλό τρόπο τη συναλλαγή, η συνέχιση της προμήθειας ελληνικού διασπορικού βωξίτη, για το έτος 2019 και μάλιστα όπως ειδικότερα το χρονικό διάστημα περιορίζεται σε πέντε (5) μήνες έως και τη λήξη της σύμβασης στις 31/12/2019 κατά τις συνθήκες μεταξύ των μερών ποσότητες παραγγελιών, όπως ειδικότερα αναφέρεται στο διατακτικό, δεν αποτελεί δυσανάλογο μέτρο.

235. Η κρίση αυτή δεν έργεται σε αντίθεση με την κατοχυρωμένη προστασία της ιδιοκτησίας. Σύμφωνα με την πάγια νομολογία, το δίκαιο του ανταγωνισμού δύναται να παρεμβαίνει στην ιδιωτική αυτονομία, με στόχο την προστασία σημαντικού δημοσίου συμφέροντος (περίπτωση που συντρέχει εν προκειμένου, όπως προαναφέρθηκε) και να επιβάλει νόμιμους περιορισμούς στο δικαίωμα της ιδιοκτησίας.(ΔΕΚ C-344/98 Masterfoods σκ.105). Η επίδραση τέτοιων περιορισμών στις συμβατικές σχέσεις της δεσπόζουσας επιχείρησης με τρίτους, δεν καθιστά το μέτρο παράνομο. Η ΕΑ αξιολογώντας τις τυχόν επιπτώσεις επί της περιουσίας της ΕΛΜΙΝ ΒΩΞΙΤΕΣ, από την συνέχιση εφοδιασμού της ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ, κατά το 2019, με τις συνθήκες ποσότητες ελληνικού διασπορικού βωξίτη, κρίνει ότι δεν υφίσταται περίπτωση απαλλοτρίωσης αυτής, όπως επικαλείται η ΕΒ, στα κατατεθέντα υπομνήματα της (από 07/06/2019 υπόμνημα, από 10/06/2019 προσθήκη-αντίκρουση και από 22/07/2019 συμπληρωματικό υπόμνημα). Αντιθέτως, κατά την κρίση της ΕΑ ο επιβαλλόμενος περιορισμός του δικαιώματος ιδιοκτησίας είναι νόμιμος και αναλογικός, αφού σύμφωνα με τα επικαλούμενα στο από 07/06/2019 υπόμνημα από την ΕΛΜΙΝ ΒΩΞΙΤΕΣ, το επενδυτικό της πλάνο, για τα έτη 2018 - 2022 προβλέπει επενδύσεις ύψους [...], γεγονός από το οποίο προκύπτει η οικονομική ευρωστία αυτής και κατ' ακολουθία η μη ύπαρξη δυσανάλογων επιβαρύνσεων, εκ της συνέχισης παράδοσης προς την ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ των συνήθων ποσοτήτων των παραγγελιών της.

236. Κατά την κρίση της ΕΑ, δεν διαπιστώνεται ανεπανόρθωτη βλάβη ούτε της ίδιας της ΕΛΜΙΝ ΒΩΞΙΤΕΣ, ούτε της μητρικής της εταιρείας ΙΜΕΡΥΣ, από τυχόν περικοπή των συνολικών ποσοτήτων ελληνικού διασπορικού βωξίτη προς την τελευταία, εξ αιτίας των διατασσόμενων ασφαλιστικών μέτρων, όπως ισχυρίζεται η ΕΛΜΙΝ ΒΩΞΙΤΕΣ. Με δεδομένο, όπως αποδείχθηκε, κατά την ακροαματική διαδικασία, ότι η προμήθεια βωξίτη προς την μητρική ΙΜΕΡΥΣ γίνονται για την τροφοδοσία των εργοστασίων τσιμέντου, που αυτή διατηρεί στη Γαλλία, καθώς και

ότι η παραγωγή τσιμέντων βασίζεται στην επεξεργασία χονδρόκοκου βωξίτη, τότε οι παραδόσεις αυτές αφορούν χονδρόκοκοβωξίτη και όχι λεπτόκοκο, τον οποίο προμηθεύεται η ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ. Εξ άλλου, σύμφωνα επίσης με όσα προέκυψαν από την ακροαματική διαδικασία, η παραγωγή χονδρόκοκου και λεπτόκοκουβωξίτη συντελείται ταυτόχρονα, με διαχωρισμό των δύο ειδών, έτσι ώστε να είναι ευχερή η εξυπηρέτηση για τις δύο διαφορετικές ποσότητες.

237. Επίσης, κατά την κρίση της ΕΑ, ο προβαλλόμενος κατά την ΕΛΜΙΝ ΒΩΞΙΤΕΣ ισχυρισμός ότι το δίκαιο του ελεύθερου ανταγωνισμού επιβάλλει σε επιχείρηση κατέχουσα δεσπόζουσα θέση, να αντιμετωπίζει με όμοιο τρόπο τις εταιρείες του ομίλου της και τους τρίτους πελάτες της, δεν επηρεάζει τον έλεγχο της αναλογικότητάς, αλλά αντίθετα το δίκαιο του ανταγωνισμού προβλέπει ότι η διακριτική μεταχείριση των εταιρειών του ομίλου της δεσπόζουσας επιχείρησης (όπως προέκυψε εν προκειμένω, σχετικά με την προμήθεια των ποσοτήτων προς την IMERYS, η οποία εμφανίζει ελαφρώς αυξητική τάση για το 2019, σε αντίθεση με την σημαντική μείωση των ποσοτήτων προς την ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ), έναντι τρίτων επιχειρήσεων, δύναται να συνιστά κατάχρηση δεσπόζουσα θέσης (αποφ. Ευρ. Επιτρ. IV/33,941, επικυρωθείσα από ΠΕΚ Τ-229/94 και ΔΕΚ C-242/95).

238. Ακολούθως, μία τέτοια ξαφνική διακοπή τόσο σημαντικού μέρους προμήθειας δύναται να επιφέρει συστημικού επιπέδου αρνητικές επιπτώσεις στις κατάντη αγορές, με τις οποίες η παραγωγός εταιρία είναι άρρηκτα συνδεδεμένη εδώ και δεκαετίες, και στο βαθμό κατά τον οποίο οι κατάντη δραστηριοποιούμενες επιχειρήσεις (τόσο δηλαδή η ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ όσο και οι διελαστές) βασίζονται σε σημαντικό (μη αμελητέο) βαθμό στις εν λόγω ποσότητες για την ομαλή λειτουργία τους, η εν λόγω πρακτική πιθανολογείται ότι συνίσταται σε εκμεταλλευτική καταχρηστική συμπεριφορά της (υπέρ) δεσπόζουσας / μονοπωλιακής θέσης που κατέχει η ΕΒ στην οικεία αγορά που αφορά τη σχέση και την αναγκαιότητα για την ομαλή και συνεχή προμήθεια με την εν λόγω πρώτη ύλη, ιδιαιτέρως όταν αυτή συμβαίνει κατά τη διάρκεια αβέβαιης και μη οριστικής διαμόρφωσης των συμβατικών τους σχέσεων (βλ. υπό «δ» κατωτέρω).

δ) Αβέβαιη και μη οριστική διαμόρφωση συμβατικών σχέσεων

239. Από τα στοιχεία που συλλέχθηκαν προκύπτει ότι μεταξύ των δύο εταιρειών συνήφθη σύμβαση με ημερομηνία 22/3/2019 με αντικείμενο τον προγραμματισμό μειωμένης προμήθειας ποσοτήτων βωξίτη, σε μηνιαία βάση έως τη λήξη του έτους 2019, την οποία ο εκπρόσωπος της ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ έχει υπογράψει με την σημείωση «Με επιφύλαξη κάθε νομίμου δικαιώματός μου». Επισημαίνεται ότι προηγουμένως είχε γίνει ανταλλαγή σχεδίων συμβάσεων (όπως αναφέρθηκε, έξι (6) σχέδια συμβάσεων με τελευταίο σχέδιο να έχει σταλθεί από την πλευρά της ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ προς την ΕΒ στις 21/02/2019).

ΙΧ.6 ΠΙΘΑΝΟΛΟΓΗΣΗ

240. Η συμπεριφορά της ΕΒ πιθανολογείται ότι εμπίπτει στις υπό τα άρθρο 2 ν.3959/2011 και 102 ΣΛΕΕ περιπτώσεις/στοιχεία:

- (α) έμμεση επιβολή μη εύλογων όρων πώλησης,

- (β) περιορισμός παραγωγής με ζημία καταναλωτών, ή και συνδυαστικά των
- (γ) και (α) αδικαιολόγητη άρνηση πώλησης με σκοπό την επιβολή μη εύλογων όρων²²⁷.

IX.7 ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΑΝΑΛΟΓΙΚΟΤΗΤΑΣ

241. Δυνάμει του άρθρου 25 του ν. 3959/2011 επί των εξουσιών της ΕΑ παρέχεται διακριτική ευχέρεια ως προς την επιλογή ή τη σωρευτική επιβολή των κατάλληλων μέτρων που επιτελούν περισσότερους σκοπούς, διορθωτικούς, τιμωρητικούς, προληπτικούς και κατασταλτικούς. Μεταξύ αυτών, δυνάμει της παρ. 1 περ. (γ) του άρθρου αυτού, παρέχεται στην ΕΑ η εξουσία «να επιβάλλει μέτρα συμπεριφοράς ή διαρθρωτικού χαρακτήρα, τα οποία πρέπει να είναι αναγκαία και πρόσφορα για την παύση της παράβασης, ανάλογα με το είδος και τη βαρύτητα αυτής...»²²⁸.
242. Περαιτέρω επισημαίνεται ότι, στο πλαίσιο της άσκησης των εξουσιών της, η ΕΑ οφείλει να μεριμνά για την τήρηση της αρχής της αναλογικότητας, υπόκειται δε σχετικά σε πλήρη δικαστικό έλεγχο ουσίας.
243. Σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, κατά την άσκηση της σχετικής εξουσίας της η ΕΑ δεν πρέπει να βαίνει πέραν του αναγκαίου μέτρου για την εκπλήρωση του επιδιωκόμενου σκοπού, ο οποίος είναι η αποτελεσματική εφαρμογή των κανόνων του ανταγωνισμού και τα μέτρα που επιβάλλει πρέπει να είναι ενδεδειγμένα και αναγκαία για την εκπλήρωση του σκοπού αυτού, λαμβανομένου υπόψη ότι, όταν υπάρχει δυνατότητα επιλογής μεταξύ πολλών ενδεδειγμένων μέτρων, πρέπει να επιλέγεται το λιγότερο δεσμευτικό και ότι τα μειονεκτήματα που προκαλούνται δεν πρέπει να είναι δυσανάλογα προς τον επιδιωκόμενο σκοπό²²⁹.
244. Συγχρόνως, η προβλεπόμενη, τόσο από το Σύνταγμα όσο και από τη ΣΛΕΕ, αρχή της ανοικτής οικονομίας της αγοράς, στην οποία ο ανταγωνισμός είναι ελεύθερος, και η ελευθερία των συμβάσεων, που προβλέπεται στην εθνική νομοθεσία και αναγνωρίζεται επίσης από το ενωσιακό δίκαιο, κατέχουν σημαντική θέση στην έννομη τάξη, εθνική και ενωσιακή²³⁰.
245. Ωστόσο, όπως προκύπτει από την πάγια νομολογία της ΕΑ και των Ελληνικών Δικαστηρίων, η οικονομική ελευθερία, που περιλαμβάνει και την ελευθερία των

²²⁷ Σε κάθε περίπτωση υπενθυμίζεται ότι οι περιγραφόμενες πρακτικές στο άρθρο 2 ν.3959/2011 είναι απλά ενδεικτικές.

²²⁸ Σημειωτέον ότι ως μέτρα διαρθρωτικού χαρακτήρα νοούνται εκείνα που έχουν δομικές επιπτώσεις στα χαρακτηριστικά της ελεγχόμενης επιχείρησης και κατά συνέπεια δεν μπορούν κατά κανόνα να τύχουν εφαρμογής σε διαδικασία περί λήψης ή μη ασφαλιστικών μέτρων, τα οποία πρέπει να είναι κατά φύση προσωρινά.

²²⁹ ΔΕΚ C-331/88, Fedesa κλπ, σκ. 13, ΔΕΚ C-241/91P και C-242/91P, RTE και ITP κατά Επιτροπής, σκ. 93, ΠΕΚ T-170/06, Alrosa Company Ltd, σκ. 92, 98 και 112, ΠΕΚ T-260/94, Air Inter κατά Επιτροπής, σκ. 144, και ΠΕΚ T-65/98, Van den Bergh Foods κατά Επιτροπής, σκ. 201, ΔΕΕ 265/87, Schröder, σκ. 21, και ΔΕΕ C-174/05, Zuid-Hollandse Milieufederatie και Natuur en Milieu, σκ. 28.

²³⁰ ΠΕΚ T- 41/96, Bayer κατά Επιτροπής, σκ. 180, Προτάσεις Γεν. Εισαγγελέα S. Rozes στην απόφαση του ΔΕΚ 210/81, Schmidt κατά Επιτροπής, και προτάσεις Γεν. Εισαγγελέα F. Jacobs στην απόφαση ΔΕΚ C-7/97, Bronner, σκ. 56.

συμβάσεων, μπορεί να περιοριστεί όταν προσβάλλει τα δικαιώματα των άλλων ή όταν τούτο επιβάλλεται από λόγους γενικότερου δημόσιου συμφέροντος²³¹.

246. Κατά συνέπεια, ενόψει του προαναφερόμενου πλέγματος προβλέψεων της νομοθεσίας, της νομολογίας και της θεωρίας του ελεύθερου ανταγωνισμού, καθότι η ΕΑ πιθανολογεί εν προκειμένω την τέλεση παράβασης και διαπιστώνει τη συνδρομή επείγουσας περίπτωσης άμεσου κινδύνου ανεπανόρθωτης βλάβης στο δημόσιο συμφέρον, δύναται, προς άρση των συγκεκριμένων αυτών πιθανολογούμενων παραβάσεων, να λάβει ασφαλιστικά μέτρα.

ΙΧ.8 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

247. Ενόψει των ανωτέρω πιθανολογείται ότι η αιφνιδιαστική και σημαντική μείωση των παραδοτέων στην εταιρεία ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ ποσοτήτων πρώτης ύλης βωξίτη σε βάθος ενός έτους από μέρους της ΕΒ, συνιστά παράβαση των άρθρων 2 Ν.3959/2011 και 102 ΣΛΕΕ (καταγρηστική εκμετάλλευση δεσπόζουσας θέσης) και κρίνεται ότι συντρέχει επείγουσα περίπτωση για την αποτροπή άμεσα επικείμενου κινδύνου ανεπανόρθωτης ή δυσχερώς επανορθώσιμης βλάβης στον ανταγωνισμό ή ουσιώδης αλλοίωση στη δομή της αγοράς κατάντη σταδίων, άμεσα επικείμενη και σε τέτοιο βαθμό, ώστε να δικαιολογεί την λήψη ασφαλιστικών μέτρων από την πλευρά της ΕΑ για λόγους που συνδέονται με το δημόσιο συμφέρον.

248. Συνοπτικά, προκύπτει ότι η προμήθεια της ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ από την ΕΒ, δεν διακόπτεται μεν, αλλά μειώνεται δραστικά και αιφνίδια. Επιπλέον, η προμήθεια των πελατών της ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ που δραστηριοποιούνται στον κλάδο του αλουμινίου με βάση συγκεκριμένα πραγματικά περιστατικά προκύπτει ότι τίθεται σε διακινδύνευση.

249. Από τα ανωτέρω διαπιστώνεται η συνδρομή των – σωρευτικών - προϋποθέσεων για τη λήψη ασφαλιστικών μέτρων στην εξεταζόμενη περίπτωση, ήτοι πιθανολόγηση παράβασης των άρθρων 2 του Ν 3959/2011 και 102 ΣΛΕΕ και συνδρομή περιστάσεων άμεσου και επικείμενου κινδύνου ανεπανόρθωτης βλάβης στο δημόσιο συμφέρον.

250. Ωστόσο, δύο μέλη της ΕΑ, ο Ιωάννης Στεφάτος και Σωτήρης Καρκαλάκος, μειοψήφησαν και διατύπωσαν την γνώμη, ότι ως προς την σχετική αγορά βωξίτη πρέπει να θεωρείται, ενιαία ως προς τα προϊόντικά χαρακτηριστικά και παγκόσμια, γεωγραφικά, σύμφωνα με την νομολογία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής²³². Εάν όχι, περιλαμβάνει τουλάχιστον τον διασπορικό βωξίτη μεσογειακού τύπου Μαυροβουνίου, Τουρκίας και Ελλάδας. Διότι οι βωξίτες Μαυροβουνίου, Τουρκίας και Ελλάδας έχουν συναφή φυσικά και ποιοτικά χαρακτηριστικά με μικρές αποκλίσεις ως προς την κοκκομετρία και την περιεκτικότητα σε πυρίτιο,

²³¹ Βλ. Ολομ. Α.Π. 4/1998, Ολομ. ΣτΕ 1792/1997, 1882/2003 7/μελούς, ΔΕφΑθ 1102/2017 και σχετικά ΕΑ 245/ΠΙ/2003, ΔΕφΑθ 2194/2004)

²³² Βλ. σχετικά τις Αποφάσεις: IV/ Μ.470 - GENCOR/SHELL, COMP/M.4441 - EN+ / GLENCORE / SUAL / UC RUSAL, COMP/M.4605 - HINDALCO / NOVELIS.

ψευδάργυρο και λίθιο. Σύμφωνα άλλωστε με την πάγια νομολογία του ΔΕΕ²³³ δεν είναι απαραίτητο να υπάρχει ο απόλυτος βαθμός εναλλαξιμότητας μεταξύ δύο προϊόντων προκειμένου να θεωρηθεί ότι εντάσσονται στην ίδια σχετική αγορά. Αρκεί ένας βαθμός υποκατάστασης για να ενταχθούν οι εν λόγω βωξίτες στην ίδια σχετική αγορά. Στην παραπάνω άποψη συνηγορεί το γεγονός ότι η ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ έχει την τεχνολογική ικανότητα να επεξεργαστεί τους εν λόγω βωξίτες άνευ σημαντικών τροποποιήσεων στην γραμμή παραγωγής της κάτι το οποίο έχει επιχειρήσει στο παρελθόν. Χαρακτηριστικά η ίδια ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ αναφέρει ότι έχει την ικανότητα με τις υπάρχουσες τεχνολογικές δυνατότητες του εργοστασίου της να επεξεργάζεται σε μέγιστες ποσότητες ετησίως [...] τόνους βωξίτη Μαυροβουνίου και [...] τόνους βωξίτη Τουρκίας.

251. Συνακόλουθα δε, ως προς την γεωγραφική διάσταση της αγοράς, σύμφωνα πάντα με την άποψη των μειοψηφούντων μελών της ΕΑ, α) οι περιπτώσεις προμήθειας βωξίτη της ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ στο παρελθόν από προμηθευτές του Μαυροβουνίου και της Τουρκίας και β) οι περιπτώσεις εξαγωγών σημαντικών ποσοτήτων βωξίτη Μαυροβουνίου στην Κίνα κατά τα έτη 2016, 2017 και 2018²³⁴, γ) η μελέτη της RBB Economics σύμφωνα με την οποία η τιμή του βωξίτη όπου και εάν παράγεται είναι παγκοσμίως σε ίδια επίπεδα, ενισχύουν την άποψη ότι η γεωγραφική διάσταση δεν περιλαμβάνει μόνο την ελληνική επικράτεια αλλά εντάσσει τουλάχιστον και τις εγγύς περιοχές, δηλαδή τα κοιτάσματα του Μαυροβουνίου και της Τουρκίας, σε ότι αφορά τις ενιαίες οικονομικές συνθήκες προμήθειας, συμπεριλαμβανομένου και του μεταφορικού κόστους.
252. Περαιτέρω, σε ότι αφορά τα μερίδια της αγοράς, κατά την άποψη των μειοψηφούντων μελών της ΕΑ, το μερίδιο της ΕΒ στην αγορά βωξίτη μεσογειακού τύπου, υπολείπεται του 50%, για την διαπίστωση δεσπόζουσας θέσης. Τούτο διότι, ενώ ορθώς δεν προστίθενται για τον υπολογισμό των μεριδίων στην σχετική αγορά, οι ποσότητες βωξίτη που τροφοδοτεί η Δ.Δ. από τα κοιτάσματα της, την μητρική ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ, ως ποσότητες «δέσμιας χρήσης», θα έπρεπε αναλόγως να μην προστεθούν οι ενδοομιλικές πωλήσεις, δηλαδή οι ποσότητες βωξίτη που εξορύσσει και παραδίδει η ΕΒ, στην μητρική της εταιρεία IMERYS²³⁵. Εάν από το συνολικό μέγεθος της αγοράς το 2018, για την Ελλάδα, Μαυροβούνιο και Τουρκία, 2,5 εκατομμύρια εξορυγμένοι τόνοι βωξίτη καρστικού τύπου, αφαιρεθούν οι [...] τόνοι ήτοι οι ποσότητες που διέθεσε η ΕΒ στην IMERYS, προκύπτει ότι η ΕΒ διέθεσε στην αγορά [...] τόνους βωξίτη, σε ανεξάρτητους πελάτες. Με αποτέλεσμα, το μερίδιο της ΕΒ στην εν λόγω αγορά να είναι περί το [...]%, μη ικανό για την τεκμηρίωση δεσπόζουσας θέσης στην σχετική αγορά.
253. Σε κάθε περίπτωση η μη ύπαρξη δεσπόζουσας θέσης, είτε λόγω του διαφορετικού ορισμού της σχετικής αγοράς, είτε λόγω του σημαντικά μικρότερου μεριδίου της

²³³ Βλ υπόθεση ΔΕΕ T-301/04 σκέψεις 48 και 64.

²³⁴ Βλ το υπ αριθμ πρωτ 461/22.07.2019 συμπληρωματικό υπόμνημα της ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ, σελ 27.

²³⁵ Απόφαση COMP/M.1693 - Alcoa/Reynolds «Η παραγωγή που προορίζεται για δέσμια χρήση δεν διατίθεται σε αγοραστές της ελεύθερης αγοράς. Κατά συνέπεια, η παραγωγή για δέσμια χρήση, σύμφωνα με πολλές από τις ερωτηθείσες εταιρείες, πρέπει να εξαιρεθεί από τη σχετική αγορά προϊόντος». Επίσης βλ ΕΑ 619/2015 σκ 85.

ΕΒ, έχει ως αποτέλεσμα να παρέλκει η πιθανολόγηση για κατάχρηση δεσπόζουσας θέσης, σύμφωνα με το άρθρο 2 του ν. 3959/2011 από μέρους της ΕΒ και άρα η επείγουσα αναγκαιότητα λήψης οποιωνδήποτε ασφαλιστικών μέτρων για την αποτροπή άμεσα επικείμενου κινδύνου ανεπανόρθωτης βλάβης στο δημόσιο συμφέρον κατά τη παρ. 5 του άρθρου 25 του ν. 3959/2011.

254. Κατά την άποψη των μειοψηφούντων μελών της ΕΑ, Ιωάννη Στεφάτου και Σωτήρη Καρκαλάκου εάν ήθελε δε, τεκμηριωθεί, ότι όντως κατέχει η ΕΒ δεσπόζουσα θέση στην σχετική αγορά και εάν ήθελε δε τεκμηριωθεί, ότι πιθανότατα, η ΕΒ με την επιχειρηματική της συμπεριφορά προς την ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ όντως καταχράστηκε την δεσπόζουσα θέση της, δεν στοιχειοθετήθηκε επαρκώς κατά νόμο ανεπανόρθωτη βλάβη στο δημόσιο συμφέρον, στο βαθμό που αυτό ταυτίζεται με την προστασία του ανταγωνισμού ως θεσμού²³⁶ και της πρόκλησης άμεσης ζημιάς στους καταναλωτές και της ανταγωνιστικής δομής της αγοράς. Τούτο διότι όπως αποδείχθηκε από την ακροαματική διαδικασία, η μόνη πραγματική βλάβη που αντιμετωπίζει η ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ από την μερική μείωση των ποσοτήτων των παραδόσεων βωξίτη εκ μέρους της ΕΒ κατά [...] % (ήτοι από [...] τόνους σε [...] τόνους), είναι η μείωση παραγόμενης ποσότητας αλουμίνας κατά [...] μετρικών τόνων με συνεπακόλουθο και μόνο την απώλεια συμβολαίων πώλησης spot άνυδρης αλουμίνας σε πελάτες του εξωτερικού²³⁷, αξίας [...].

255. Τέλος σε ότι αφορά τους λόγους λήψης ασφαλιστικών μέτρων και την όποια πιθανολογούμενη βλάβη στο δημόσιο συμφέρον, οι [...] ελληνικές εταιρείες έλασης-διέλασης που προμηθεύονται πρωτόχυτο αλουμίνιο από την ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ δεν αντιμετωπίζουν κίνδυνο διακοπής τροφοδοσίας της αναγκαίας πρώτης ύλης, ως αποτέλεσμα της μείωσης των ετησίως παραδιδόμενων ποσοτήτων εξορυγμένου βωξίτη από την ΕΒ προς την ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ. Η εταιρία ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ κάλυψε κατά τα έτη 2016-2018, το [...]%, [...] % και το [...] % αντίστοιχα των αναγκών της συνολικής ζήτησης των ελληνικών εταιρειών έλασης-διέλασης. Το υπόλοιπο τμήμα της ζήτησης καλύφθηκε κυρίως από ξένες εταιρίες παραγωγούς πρωτόχυτου ή δευτερόχυτου αλουμινίου, καθώς κι από την ΕΠΑΛΜΕ, ελληνική εταιρία παραγωγής δευτερόχυτου αλουμινίου, η οποία ανήκει πλέον στον όμιλο της ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ. Άλλωστε η ίδια η ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ στο πλαίσιο της πλαίσιο της υπ' αριθ. 6892/20.11.2018 γνωστοποιηθείσας συγκέντρωσης που αφορούσε την εξαγορά της ΕΠΑΛΜΕ, ανέφερε ότι η αγορά του πρωτόχυτου και δευτερόχυτου αλουμινίου είναι παγκόσμια.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Η Επιτροπή Ανταγωνισμού σε Ολομέλεια, στο πλαίσιο της διεξαχθείσας αυτεπάγγελτης έρευνας, αποφάσισε σε φανερή ψηφοφορία ως εξής:

²³⁶ Βλ Ανακοίνωση της ΕΑ της 24.10.2005.

²³⁷ Βλ σελ 21 των πρακτικών της συνεδρίασης της ΕΑ στις 28.06.2019 την απάντηση του [...] του Ομίλου Μυτιληναίος σε σχετική ερώτηση.

Ι. Κατά Πλειοψηφία, με μειοψηφία δύο μελών, ότι πληρούνται σωρευτικά οι προϋποθέσεις λήψης ασφαλιστικών μέτρων σύμφωνα με την διάταξη του άρθρου 25 παρ. 5 του ν.3959/2011 όπως αναλύονται παρακάτω:

Αναφορικά με την πιθανολόγηση της παράβασης της καταχρηστικής εκμετάλλευσης δεσπόζουσας θέσης, η συμπεριφορά της ΕΛΜΙΝ ΒΩΞΙΤΕΣ πιθανολογείται ότι εμπίπτει στις προβλεπόμενες από τα άρθρα 2 του ν.3559/2011 και 102 της ΣΛΕΕ ειδικότερες περιπτώσεις κατάχρησης συνιστάμενης σε :

α) αδικαιολόγητη άρνηση πώλησης με σκοπό την επιβολή μη εύλογων όρων, συνδυαστικά με β) έμμεση επιβολή μη εύλογων όρων πώλησης και γ) περιορισμό παραγωγής με ζημία καταναλωτών.

Συγκεκριμένα, η αιφνίδια και σημαντική μείωση εκ μέρους της ΕΛΜΙΝ ΒΩΞΙΤΕΣ, της προς προμήθεια ποσότητας της ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ, συνεπιφέρει περιορισμό στη διάθεση και στον εφοδιασμό της αγοράς με προϊόντα βωξίτη και με παράγωγα αυτού προϊόντα επόμενων σταδίων παραγωγής, κατά τρόπο και σε βαθμό ώστε ο περιορισμός αυτός να συνεπάγεται πιθανό αποκλεισμό/ έξοδο προμηθευτών/ προϊόντων εταιριών από τις αγορές αυτές και κατά αποτέλεσμα κίνδυνο άμβλυνσης του διασηματικού ανταγωνισμού, ενδεχόμενη μείωση της προσφοράς ή/και αύξηση της τιμής, και συνακόλουθη πιθανολογούμενη βλάβη στους τελικούς καταναλωτές.

2. Συντρέχει επείγουσα περίπτωση, για την αποτροπή άμεσα επικείμενου κινδύνου πρόκλησης ανεπανόρθωτης βλάβης στο δημόσιο συμφέρον καθώς τα στοιχεία του φακέλου καταδεικνύουν ότι:

α) υπάρχει δυσχέρεια εναλλακτικών λύσεων προμήθειας βωξίτη από την ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ για τη συμπλήρωση των ελλειπουσών ποσοτήτων.

β) υπάρχει δυσχέρεια προσφυγής σε εναλλακτικές λύσεις προμήθειας από τις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στις αγορές επομένων σταδίων με αποτέλεσμα να υφίσταται κίνδυνος αποκλεισμού τους από τις αγορές αυτές.

γ) η αιφνίδια και ελλιπώς δικαιολογημένη μείωση από μέρους της ΕΛΜΙΝ ΒΩΞΙΤΕΣ των ποσοτήτων βωξίτη που προμηθεύει στη ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ καθιστά αδύνατη την άμεση αναπλήρωση των ελλειπουσών ποσοτήτων.

δ) λόγω της αβεβαιότητας διασφάλισης των απαιτούμενων ποσοτήτων στο στάδιο των διαπραγματεύσεων και του προγραμματισμού μειωμένης προμήθειας ποσοτήτων βωξίτη σύμφωνα με την από 22.03.2019 υπογραφείσα με επιφύλαξη από την πλευρά της ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ, σύμβαση μεταξύ των μερών, διακινδυνεύεται τόσο η δραστηριότητα της ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ όσο και ο ομαλός εφοδιασμός της κατάντη αγοράς.

ε) η προβληματική λειτουργία του εργοστασίου της ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ, με αλληπάλληλες διακοπές λειτουργίας ενέχει τον κίνδυνο ατυχημάτων με συνεπακόλουθο την μείωση της παραγωγικής δυνατότητας της ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ ενώ παράλληλα η ανορθόδοξη παραγωγική διαδικασία που ακολουθείται για να αντισταθμίσει τις μειωμένες προσφερόμενες ποσότητες βωξίτη από την ΕΛΜΙΝ ΒΩΞΙΤΕΣ, μπορεί να οδηγήσει σε απώλεια ελέγχου της κοκκομετρίας της αλουμίνας, με πιθανό επακόλουθο την μηδενική παραγωγή αξιοποιήσιμου προϊόντος, γεγονός που προκαλεί κίνδυνο ανεπανόρθωτης βλάβης στο δημόσιο συμφέρον λόγω των συνεπειών που θα επιφέρει στις πωλήσεις προς τους διελαστές που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα.

Π. Ομόφωνα, ότι πρέπει να ληφθούν αυτεπαγγέλτως τα κάτωθι ασφαλιστικά μέτρα τα οποία θα ισχύουν ως εξής:

Η εταιρία ΕΛΜΙΝ ΒΩΞΙΤΕΣ να προμηθεύσει άμεσα την ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ με τις απαιτούμενες ποσότητες σάνταρντ ποιότητας βωξίτη για το έτος 2019, αντίστοιχα με τις ποσότητες βωξίτη του έτους 2018, για την αντιμετώπιση του πιθανολογούμενου συστημικού κινδύνου στις σχετικές αγορές. Ειδικότερα, με δεδομένο ότι, το σύνολο της πωληθείσας ποσότητας βωξίτη για το έτος 2018 από την Ελμίν Βωξίτες ήταν 770.000MT βωξίτη, η ΕΛΜΙΝ ΒΩΞΙΤΕΣ θα πρέπει να προμηθεύσει την ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ με ποσότητα που αντιστοιχεί στη διαφορά των ποσοτήτων μεταξύ των δύο ετών ($770.000\text{MT} - 550.000\text{MT} = 220.000\text{MT}$), κατ' αναλογία των μηνών που υπολείπονται μέχρι και τη λήξη της από 22/03/2019 υπογραφείσας σύμβασης μεταξύ των δύο μερών, δηλαδή να προμηθεύσει επιπλέον 18.333MT βωξίτη σάνταρντ ποιότητας ανά μήνα στη συμβατικά καθορισμένη τιμή του εν λόγω προϊόντος και για διάρκεια 5 μηνών έως και τη λήξη της σύμβασης στις 31/12/2019, ήτοι η συνολική ποσότητα που θα πρέπει να παραδοθεί είναι $18.333\text{MT} \times 5 \text{ Μήνες} = 91.665\text{MT}$. Προς υλοποίηση του εν λόγω μέτρου, η ΕΛΜΙΝ ΒΩΞΙΤΕΣ θα πρέπει να προβεί εντός 10 ημερών από την κοινοποίηση του διατακτικού της απόφασης ασφαλιστικών μέτρων στη σχετική τροποποίηση της από 22/03/2019 υπογραφείσας, με επιφύλαξη εκ μέρους της ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ, σύμβασης μεταξύ των δύο μερών και να κοινοποιήσει στην Επιτροπή αποδεικτικά των εν λόγω περιγραφόμενων ενεργειών εντός 10 ημερών από την ολοκλήρωσή τους.

Η εταιρία ΕΛΜΙΝ ΒΩΞΙΤΕΣ να εκκινήσει διαπραγματεύσεις με την ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ με σκοπό τη σύναψη σύμβασης για την προμήθεια βωξίτη, ικανή να διασφαλίσει την ομαλή λειτουργία της ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ και της κατάντη αγοράς για την περίοδο μετά της λήξη της ισχύουσας ως άνω τροποποιηθείσας σύμβασης. Η εν λόγω διαπραγμάτευση για την οποία θα τηρούνται σχετικά πρακτικά, θα πρέπει να εκκινήσει εντός 20 ημερών από την κοινοποίηση του διατακτικού της απόφασης ασφαλιστικών μέτρων και να περατωθεί εντός προθεσμίας δύο μηνών από την εκκίνηση της. Η εταιρεία ΕΛΜΙΝ ΒΩΞΙΤΕΣ να κοινοποιήσει αποδεικτικό των ενεργειών της μαζί με τα τηρηθέντα πρακτικά των διαπραγματεύσεων εντός 10 ημερών από τη λήξη των διαπραγματεύσεων.

**ΠΡΟΣ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ
ΣΤΗΝ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ**

Σε περίπτωση παράλειψης των ανωτέρω, η Επιτροπή Ανταγωνισμού απειλεί την ΕΛΜΙΝ ΒΩΞΙΤΕΣ με πρόστιμο ποσού οχτώ χιλιάδων ευρώ (€8.000) για κάθε μέρα παράβασης, το οποίο επιβάλλεται με Απόφασή της που βεβαιώνει τη μη συμμόρφωση.

Η απόφαση εκδόθηκε την **30^η Ιουλίου 2019**.

Η απόφαση να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης, σύμφωνα με το άρθρο 27 ν. 3959/2011 (ΦΕΚ Α΄/93/20.4.2011).

Η Πρόεδρος

Ο Συντάκτης της Απόφασης

Παναγιώτης Φώτης

Βασιλική Θάνου-Χριστοφίλου

Η Γραμματέας

Ηλιάννα Κούτρα